

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
TEISĖS FAKULTETO
BAUDŽIAMOSIOS TEISĖS IR KRIMINOLOGIJOS KATEDRA

VAIDA KAŠELIONYTĖ
TEISĖ IR VALDYMAS

**VIEŠOJI NUOMONĖ APIE VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIOJO
POLICIJOS KOMISARIATO VILNIAUS MIESTO PIRMOJO POLICIJOS
KOMISARIATO VEIKLĄ**
Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė -
Prof. dr. Genovaitė Babachinaitė

VILNIUS, 2011

TURINYS

ĮVADAS.....	4
1. VIEŠOSIOS NUOMONĖS SAMPRATA IR REIKŠMĖ POLICIJAI.....	6
1.1 Viešosios nuomonės sąvoka, jos funkcijos.....	6
1.2 Viešosios nuomonės reikšmė valstybei, jos institucijoms.....	7
1.3 Visuomenės nuomonės reikšmė Lietuvos policijai.....	8
2. ATLIKTŲ VIEŠOSIOS NUOMONĖS TYRIMŲ, SKIRTŲ ĮVERTINTI LIETUVOS POLICIJOS VEIKLĄ APŽVALGA.....	11
2.1 Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimo apie policiją apžvalga.....	11
2.2 Vilniaus apskrities gyventojų nuomonės tyrimas apie Vilniaus apskrities policijos veiklą.....	14
2.3 Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą.....	16
3. VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO STRUKTŪRA. VILNIAUS MIESTO PIRMASIS POLICIJOS KOMISARIATAS KAIP STRUKTŪRINIS PADALINYS, PAGRINDINĖS JO VEIKLOS KRYPTYS BEI NUSIKALSTAMUMO BŪKLĖ JO APTARNAUJAMOJE TERITORIJOJE.....	20
3.1 Policijos sistema Lietuvoje, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato veiklos trumpa apžvalga.....	20
3.2 Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato pagrindinės veiklos sritys.....	23
3.3 Nusikalstamumo būklė Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje.....	28
4. VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO VILNIAUS MIESTO PIRMOJO POLICIJOS KOMISARIATO APTARNAUJAMOS TERITORIJOS GYVENTOJŲ NUOMONĖS TYRIMAS APIE JUOS APTARNAUJANČIO POLICIJOS KOMISARIATO VEIKLĄ.....	33
4.1 Trumpas tyrimo aprašymas.....	33
4.2 Tyrimo rezultatai apie aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų viktimizaciją.....	36
4.3 Tyrimo rezultatai apie policijos darbą.....	42
4.4 Tyrimo rezultatai apie visuomenės informavimo priemonių įtaką viešajai nuomonei.....	47

4.5 Tyrimo rezultatai apie policijos ir visuomenės bendradarbiavimą.....	50
4.6 Atlikto Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimo apie juos aptarnaujantį komisariatą palyginimas su kitais viešosios nuomonės tyrimais apie Lietuvos policijos veiklą.....	55
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	60
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	62
SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA.....	66
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA.....	68
PRIEDAI.....	70

ĮVADAS

Temos aktualumas. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnis skelbia – „Valstybės įstaigos tarnauja žmonėms“. *Tarnauti* – teikti paslaugą, prižiūrėti, padėti; būti savo veikla naudingam kitam, darbuotis kieno gerovei; vykdyti kieno valią, paklusti kitam. Vertinant šios „tarnystės“ tinkamumą, tautos pritarimą ar nepritarimą, Valstybės įstaigų veiklai, vykdomoms reformoms, priimamiems sprendimams, labai svarbi yra tautos nuomonė. Policijai, kaip vienai iš valstybės įstaigų „tarnaujančių“ žmonėms, viešoji nuomonė yra svarbus veiklos tikslų įgyvendinimo atspindys, veiklos vertinimo kriterijus (ypač viešosios policijos pareigūnams), būdas nustatyti bendradarbiavimo su visuomene trūkumus ir juos pašalinti, kadangi policija – dirba su žmonėmis, tarp žmonių ir žmonėms ir jų nuomonė yra tarsi veidrodis, kuriame matomi policijos darbo plusai ir minusai. Dažniausiai tik žiniasklaidoje eskaluojamos korupcijos, piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, viešų ir privačių interesų konfliktų ir kitos neigiamą policijos veiklos pusę atspindinčios temos, o kiti aspektai lieka nepalieti. Lietuvoje reprezentatyvių viešosios nuomonės tyrimų vertinant policijos veiklą yra atlikta nedaug, o gyventojų nuomonė, vertinant atskirų policijos struktūrinių padalinių veiklą galima sakyti visai nėra ištirta. Dėl šių priežasčių nagrinėjama tema: „Viešoji nuomonė apie Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmąjį policijos komisariatą“ aktuali nagrinėjimui.

Tyrimo problematika. Viešoji nuomonė yra svarbus kriterijus, vertinant policijos veiklą, jos tikslų įgyvendinimą, teikiamų visuomenei paslaugų kokybę ir kitus jos darbo aspektus, tačiau tai dažniausiai tik žiniasklaidos dėmesio objektas. Reprezentatyvių gyventojų nuomonės tyrimų, vertinant Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą nėra atlikta. O būtent jų duomenimis reikėtų vadovautis, gerinant šio policijos komisariato teikiamų paslaugų gyventojams kokybę, šalinant policijos veiklos trūkumus, skatinant policijos ir gyventojų bendradarbiavimą. Būtent tai ir sąlygoja analizuojamos temos problematiką. Todėl tikėtina, kad darbas bus vertingas, dėl pateikiamos Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą duomenų analizės.

Tyrimo objektas. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų viešoji nuomonė apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą.

Tyrimo tikslas. Šiuo darbu yra siekiama atkleisti gyventojų nuomonę apie Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą, bei išsamiai išanalizuoti atlikto viešosios nuomonės tyrimo duomenis.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atkleisti viešosios nuomonės reikšmę policijai;

2. Atlikti viešosios nuomonės tyrimų, vertinant policijos veiklą apžvalgą;
3. Ištirti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimą apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą;
4. Atlikti šio tyrimo duomenų lyginamąją analizę su anksčiau atliktų tyrimų duomenimis.

Tyrimo hipotezė. Žiniasklaidos suformuotas neigiamas policijos įvaizdis skiriasi nuo tikrojo policijos veiklos vertinimo ir iš tikrųjų gyventojai policijos darbą vertina labiau teigiamai. Taip pat vis daugiau nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų asmenų kreipiasi į policiją.

Tyrimo metodai. Darbe daugiausia remiamasi kiekybiniu tyrimo metodu – apklausa. Pasirinkta jos forma – anketavimas. Atsitiktinės atrankos būdu į tyrimą pateko 250 Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijų gyventojų, kuriems buvo pateikiamas klausimynas su uždariais ir atvirais klausimais. Apklausos dalyviai savo pasirinktus variantus turėjo pažymėti klausimyne. Tyrimo duomenų analizė atlikta programinės įrangos SPSS 13.0 pagalba. Taip pat darbe buvo naudojami analizės, lingvistinis, sisteminis-loginis, lyginamasis ir kiti metodai. Lyginamasis metodas panaudotas lyginant atliktų viešosios nuomonės tyrimų duomenis. Sistemini-loginis ir lingvistinis metodas taikyti aiškinant sąvokas, darant apibendrinimus ir išvadas. Analizės metodas pasitelktas išaiškinant viešosios nuomonės reikšmę policijai, analizuojant įvairius teisės aktus taip pat išanalizuojant atliktų viešosios nuomonės tyrimų duomenis.

Darbo struktūra. Magistro baigiamasis darbas pradedamas įvadu. Darbą sudaro penki skyriai. Pirmas skyrius analizuoja – viešosios nuomonės sampratą, jos reikšmę policijai. Antrame skyriuje pateikiama atliktų viešosios nuomonės tyrimų, skirtų įvertinti Lietuvos policijos veiklą apžvalga. Trečiasis skyrius pateikia Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūrą, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato vietą joje, pagrindines Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato pagrindines veiklos kryptis ir nusikalstamumo būklę jo aptarnaujamoje teritorijoje. Ketvirtajame skyriuje aprašomas Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą tyrimas, analizuojamai jo rezultatai bei lyginami su anksčiau atliktų viešosios nuomonės tyrimų apie policijos veiklą rezultatais. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados bei rekomendacijos, naudotos literatūros sąrašas bei priedai.

1. VIEŠOSIOS NUOMONĖS SAMPRATA, JOS REIŠKĖ LIETUVOS POLICIJAI

1.1 Viešosios nuomonės sąvoka, jos funkcijos

Kaip prieš daugybę metų yra pasakęs senovės romėnų valstybės veikėjas, filosofas, gamtos tyrinėtojas, poetas bei dramaturgas Lucijus Anėjus Seneka (*Lucius Annaeus Seneca*; g. 1 m. pr. m. e. Kordoboje - m. 65 m. e. m. netoli Romos) „*vox populi – vox dei*“ (liaudies balsas – Dievo balsas). Visuomenės nuomonės svarbą pabrėžusių ir ją menkinusių būta visais laikais. Štai žinomo prancūzų filosofo Mišelio de Montenio (pr. *Michel de Montaigne*; 1533 m. vasario 23 d. – 1592 m. rugsėjo 13 d.) mokinys Pierre Charron yra pasakęs – „*vox populi, vox stultorum*“ (lot. *stultorum* - kvailybė).¹ Tačiau nepaisant to, kad ji gali būti klaidinga, nekompetentinga, ją reikia žinoti, ji yra būtina demokratinei visuomenei. Iš anglų kalbos žodžių junginys „*public opinion*“ gali būti verčiamas ir kaip „viešoji nuomonė“, ir kaip „visuomenės nuomonė“. Atgimimo laikotarpiu, kai buvo populiarūs viešumo idėja, žiniasklaidoje dažniausiai buvo naudojamas pirmasis variantas. Praėjus dešimtmečiui šis vertinys pradėjo skambėti paradoksaliai – visuomenės nuomonė, bent jau ta, kuri yra matuojama reprezentatyvių apklausų būdu, nėra vieša – tai nuomonės žmonių, kurių dauguma niekada neturėjo galimybės, arba poreikio, ją pasakyti viešai (žiniasklaidos lygmenyje), ir tikrai tyrimų rezultatų publikavimas, jų nuomonę padaro vieša. *Viešoji nuomonė* lietuvių kalbos žodyne apibrėžiama, kaip apibendrintos žmonių individualios pažiūros. Viešosios nuomonės tyrimai galimi tik demokratinėje visuomenėje. Jie nebuvo atliekami esant monarchiniams, totalitariniams ar autoritariniams režimams. Finansinius išteklius šiais laikais viešosios nuomonės tyrimams gali skirti t. y. būti tokių tyrimų užsakovais politinės scenos veikėjai, kaip būdą pasirinkti tinkamas rinkiminių kampanijų gaires, visuomenės organizacijos, verslo, ūkio subjektai, kur nuomonės dažniausiai tiriamos rinkos tyrimų kontekste, žiniasklaida, kadangi ji pretenduoja būti visuomenės nuomonės išraiška, akademinė sfera, visuomenės tyrimų firmos ir t.t.²

Viešosios nuomonės tyrimų rezultatai turi šias funkcijas:

- i. Visuomenės savirefleksija. Tai tarsi veidrodis, kuriame atsispindi ir teigiamos, ir neigiamos jos charakteristikos, nuomonių įvairovė ir t.t.
- ii. Valdžios elito kontrolė. Šiais laikais vargu ar įmanoma tiesioginė demokratija (valdymo forma, kai piliečiai tiesiogiai dalyvauja sprendimų priėmimo procese (mechanizme)). Esant atstovaujajai demokratijai, kuomet įstatymus leidžia ir vykdo visuomenės išrinkti atstovai, viešosios

¹ Gaidys V. Visuomenės nuomonės tyrimai: Teorija ir praktika. Vilnius: Žara, 1999 P. 6

² Gaidys V. Visuomenės nuomonės tyrimai: Teorija ir praktika. Vilnius: Žara, 1999 P. 8

nuomonės apklausų rezultatai yra svarbus politinio ir visuomenės gyvenimo faktas.

- iii. Viešoji nuomonė – tai komunikacija. Ji palaiko ryšį ne tik tarp „paprastų žmonių“, bet ir tarp skirtingų socialinių grupių, tautų ir t.t.

Kartu reikėtų atkreipti dėmesį, kad labai svarbu kokybiškai atlikti viešosios nuomonės tyrimą. Tyrimų kokybiškumą pagrindinai lemia šie dalykai:

1. Tyrimų tendencingumas, netikslumas – tai gali būti susiję su netinkamu tyrimų metodų pasirinkimu;
2. Tyrimų dalyvių nekompetentingumas – yra problemų, kurias turi vertinti ekspertai, o viešosios nuomonės tyrimų rezultatai gali būti tik „patariamasis balsas“;
3. Dominuojančių atsakymų sureikšminimas – nedominuojantys viešosios nuomonės tyrimuose atsakymai gali būti nepaminėti, neatkreipiamas į juos dėmesys.³

Nagrinėjant viešąją nuomonę, reikėtų vengti kraštutinumų – jos nereikia suabsoliutinti, bet negalima ir nepaisyti.

1.2 Viešosios nuomonės reikšmė valstybei, jos institucijoms

Lietuvos Respublikos Konstitucija (toliau Konstitucija) skelbia – „Lietuvos valstybę kuria Tauta. Suverenitetas priklauso Tautai.⁴ Konstitucijos 5 straipsnyje nurodoma – „Valstybės įstaigos tarnauja žmonėms“. *Tarnauti* – teikti paslaugą, prižiūrėti, padėti; būti savo veikla naudingam kitam, darbuotis kieno gerovei; vykdyti kieno valią, paklusti kitam.⁵ Vertinant šios „tarnystės“ tinkamumą, tautos pritarimą ar nepritarimą, Valstybės įstaigų veiklai, vykdomoms reformoms, priimamiems sprendimams, labai svarbi yra tautos nuomonė. Bene geriausiai tautos valia išreiškiama rinkimų metu, kada ji kaip ir numatyta Konstitucijos 4 straipsnyje, renka savo atstovus, kurie gavę tautos „leidimą“, įgyvendina tautos suverenią galią. Prieš rinkimus labai dažnai atliekami rinkėjų viešosios nuomonės tyrimai, kurių pagalba „politinės scenos veikėjai“ gali koreguoti savo rinkimines programas, atsižvelgdami į rinkėjų poreikius, pageidavimus, arba numatyti savo galimybes laimėti rinkimus, išanalizavus rinkėjų ketinimus pasirinkti vieną ar kitą pretendantą, kurį jie nurodo apklausų metu. Tačiau dažnai tokio tipo viešosios nuomonės tyrimus galima vadinti paviršutiniškais, kadangi domimasi yra tik vienu aspektu – pavyzdžiui rinkėjų ketinimais: „Už kurį kandidatą balsuosite artėjančiuose rinkimuose?“ ir išvardijami kandidatai, arba stengiamasi išsiaiškinti, požiūrį į dabartinės kadencijos valstybės tarnautojus, kaip pavyzdį galėčiau pateikti www.liaudies-balsas.lt e-forume vykusią apklausą, kurioje tepateikiamas vienas klausimas – „Ar

³ Gaidys V. Visuomenės nuomonės tyrimai: Teorija ir praktika. Vilnius: Žara, 1999. P. 15-21

⁴ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 2 straipsnis.

⁵ Lietuvių kalbos žodynas. <http://lkzd.lki.lt/Zodynas/Visas.asp> [žiūrėta 2011.07.09]

pasitikite Seimu?“⁶ Minėtame nuomonės tyrime tepateikiami trys atsakymų variantai (1. Taip. 2. Neturiu nuomonės. 3. Ne, nepasitikiu) ir remiantis anketos dalyvių atsakymais, formuojami viešosios nuomonės tyrimo rezultatai, pvz. kaip šiuo atveju, pasitikėjimo Seimu tema. Tačiau nesigilinama į priežastis, kurios suformuoja vienoki, ar kitoki anketos dalyvio požiūrį, nesistengiama pasidomėti, koku būdu būtų galima pagerinti esamą padėtį ir panašiai. Taigi panašaus pobūdžio viešosios nuomonės tyrimus galima vadinti nereprezentatyviais. Antra vertus, nors ir siaurai, paviršutiniškai, tokiu būdu sužinoma, dalies gyventojų nuomonė. Kaip ir minėjau anksčiau, visuomenės nuomonė gali būti ir klaidinga, bet ją reikia žinoti.

1.3 Visuomenės nuomonės reikšmė Lietuvos policijai

Lietuvos policija - asmens, visuomenės saugumą bei viešąją tvarką užtikrinanti policijos įstaigų ir pareigūnų visuma.⁷ Šiuo metu Lietuvoje yra dvi sudėtinės policijos dalys: kriminalinė ir viešoji. Tai vientisa policijos organizacija, kurios jungiamoji ir vadovaujamoji grandis – Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.⁸ Visuomenės interesų svarba pabrėžiama ir pareigūno priesaikoje, kuri yra būtinas elementas pradedant dirbti Lietuvos vidaus tarnyboje. Kiekvienas policijos pareigūnas, kaip ir kiti Lietuvos statutiniai valstybės tarnautojai, iš karto po to, kai yra supažindinamas su įsakymu dėl jo priėmimo į vidaus tarnybą, prisiekia būti ištikimu Lietuvos valstybei, gerbti ir vykdyti jos konstituciją ir įstatymus, negailėti jėgų gindamas žmogaus teises ir laisves, visuomenės ir valstybės interesus, sąžiningai atlikti jam patikėtas pareigas ir visada saugoti gerą vidaus tarnybos sistemos pareigūno vardą.⁹

Dar 1979 m. gruodžio 17 d. SNO Generalinės Asamblėjos priimto Teisėtvarkos apsaugos pareigūnų elgesio kodekso 1 straipsnyje skelbiama – „Teisėtvarkos apsaugos pareigūnai nuolat vykdo įstatymo jiems skirtą pareigą su didžiule, jų profesijai reikalinga atsakomybe tarnaudami bendruomenei ir gindami visus asmenis nuo neteisėtų veikų“.

1991 m. liepos 29 d. Lietuvos Vyriausybės nutarimu Nr. 304 patvirtintas Pareigūnų garbės kodeksas numatė, kad kiekvienas policijos ir vidaus tarnybos pareigūnas privalo: elgtis ir veikti kaip valdžios atstovas, ginti piliečių bei valstybės teisėtus interesus; būti kompetentingas ir objektyvus, o veikdamas vadovautis nuostata, kad veiksmai turi būti teisiškai pagrįsti, suprantami ir neįžeidžiantys; visada atminti, kad žmogus, besikreipiantis į pareigūną, laukia ir tikisi jo paramos,

⁶ Lietuvos ryto redakcijos parengta apklausa pasitikėjimo Seimu tema. <http://liaudies-balsas.eforum.lt/viewtopic.php?t=3&sid=99267cc9532a9d8e73fe2550b92c5c88> [žiūrėta 2011.08.31]

⁷ Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr. 90-2777, 2 straipsnis.

⁸ Matulienė S. Lietuvos policija. Visuotinė lietuvių enciklopedija. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007. P. 174-177.

⁹ Lietuvos Respublikos Vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. IX-1538, 12 straipsnis.

kad dėmesys žmogui, jo rūpesčiams, taktas ir operatyvi pagalba nelaimės ištiktajam – tai priemonė ugdyti piliečių pagarbą įstatymams ir pareigūnams; niekada nepamiršti, kad pareigūną piliečiai visur ir visada stebi ir vertina kaip valdžios atstovą, o iš jo išvaizdos, elgesio tarnyboje ir buityje sprendžia apie visą policijos ar vidaus tarnybos sistemą; vadovautis tvirta kiekvieno pareigūno pilietine nuostata bei veiklos devizu – „Įstatymas ir teisėtumas“.

Vidaus reikalų sistemos pareigūnų ir tarnautojų tarnybinės etikos normų kodekse taip pat buvo pabrėžiama visuomenės nuomonės svarba policijai, o už pareigūno vardo diskreditavimą numatyta atsakomybė. Minėto kodekso 13 straipsnis skelbė - Vidaus reikalų sistemos pareigūnams draudžiama bet kur atlikti veiksmus, diskredituojančius policiją, vidaus tarnybą bei vidaus tarnybos dalinius ir kurie žemintų valstybės pareigūnų ar tarnautojų gerą vardą, garbę ir mažintų prestižą. Diskreditacija – pavienio pareigūno ar jų grupės elgesys arba veiksmai, mažinantys piliečių pasitikėjimą vidaus reikalų sistemos pareigūnais, tarnybomis, visa sistema ir jos veikla, neigiamai veikiantys vidaus reikalų sistemos autoritetą, prestižą visuomenėje.¹⁰

Šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatyme nurodoma, kad policija, siekdama užtikrinti asmens ir visuomenės saugumą bei viešąją tvarką, bendradarbiauja su kitomis valstybės bei savivaldybių institucijomis įgyvendindama nusikalstamumo kontrolės ir prevencijos programas bei kita forma įtraukdama į šią veiklą visuomenines organizacijas ir gyventojus. Policija bendradarbiauja su visuomeninėmis organizacijomis ir pavieniais asmenimis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.¹¹

Reikia paminėti, kad ir Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato 2011 metų strateginis tikslas yra gerinti policijos teikiamų paslaugų kokybę¹². Visų pirma, policija paslaugas teikia žmonėms, o šių paslaugų kokybiškumą būtent ir atspindi viešojo gyventojų nuomonė apie policijos veiklą. Todėl ji labai svarbi norint išsiaiškinti, ar šis strateginis tikslas buvo pasiektas.

Vadinasi, ne tik valstybės ar savivaldybių institucijos atlieka svarbų vaidmenį policijos veikloje, tačiau skatinamas ir pavienių asmenų bendradarbiavimas su policija. Tikriausiai nesuklysiu teigdama, kad viešumas ir viešosios gyventojų nuomonės svarba yra reikšmingesnė viešajai policijai, kadangi Operatyvinės veiklos įstatymas, policijos generalinio komisaro įsakymai, numato veiklos viešumo apribojimus kriminalinei policijai.¹³ Policijos generalinio komisaro 2005-03-29 patvirtintame įsakyme „Dėl viešosios policijos prevencijos padalinio tyrėjo (apylinkės inspektoriaus) ir viešosios policijos specialisto (nepilnamečių reikalų policijos pareigūno)

¹⁰ „Dėl Vidaus reikalų sistemos pareigūnų garbės teismo nuostatų ir Vidaus reikalų sistemos pareigūnų ir tarnautojų tarnybinės etikos normų kodekso patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 1993, Nr. 103.

¹¹ Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr. VIII-2048, 8 straipsnis.

¹² Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato 2011 m. veiklos planas. Patvirtinta 2011-04-19 Lietuvos generalinio komisaro įsakymu Nr. 5-V-349
<http://www.vilnius.policija.lt/media/file/Planai/2011%20m%20%20metinis%20veiklos%20planas.doc> [žiūrėta 2011.10.01]

¹³ Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymas. Valstybės žinios. 2002, Nr. IX-965.

tarnybinės veiklos instrukcijų patvirtinimo“ numatoma, kad apylinkės inspektorius bendraudamas su gyventojais, konsultuoja juos saugios gyvenamosios aplinkos, privačios nuosavybės apsaugos klausimais, pagal kompetenciją teikia jiems informaciją ir kitokią pagalbą, vienas iš pagrindinių jo veiklos vertinimo kriterijų yra gyventojų atsiliepimai (reitingas atliekant apklausas, skundai, pagyrimai ir pan.) apie inspektorius.¹⁴ Panašūs reikalavimai yra taikomi ir nepilnamečių reikalų policijos pareigūnams, kurie bendradarbiauja su kitais policijos padaliniais, vaiko teisių apsaugos tarnybos, savivaldos, švietimo, medicinos, kitų suinteresuotų institucijų darbuotojais bei nevyriausybinų organizacijų atstovais, vietos bendruomene sprendžiant nepilnamečių nusikalstamumo, smurto prieš vaikus, narkotikų ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, prostitucijos prevencijos klausimus, imasi priemonių apsaugoti vaikų, padariusių teisės pažeidimus bei nukentėjusių nuo teisės pažeidimų, teises ir teisėtus interesus.

Tačiau kaip galima užtikrinti, paskatinti šį bendradarbiavimą, kai šių dienų visuomenės informavimo priemonėse mirgėte mirga straipsniai, apie tai, kad Lietuvos gyventojai neigiamai vertina policijos darbą, nėra linkę bendradarbiauti su policijos pareigūnais, rašo jiems „neigiamą pažymį“. Nejaugi požiūris iš tikrųjų yra toks nepalankus? Ir ar jis ištirtas reprezentatyviais tyrimais, ar tai tik pavienių asmenų vieši pareiškimai, o galbūt žiniasklaidos išankstinis neigiamas nusistatymas? Kad ir kokių aspektu bežiūrėtumėme – tarnybinės etikos, ar įstatymo raidės – visuomenės nuomonė yra labai svarbi, kadangi policija – dirba su žmonėmis, tarp žmonių ir žmonių.¹⁵ Ir jų nuomonė yra tarsi veidrodis, kuriame matomi policijos darbo plusai ir minusai. Svarbiausia, kad visuomenės nuomonė būtų nepaviršutiniškai, o išsamiai ištirta reprezentatyvių tyrimų, kurių duomenimis būtų galima remtis tobulinant policijos veiklą taip, kad ji kuo geriau atitiktų visuomenės interesus ir lūkesčius.

Sekančioje darbo dalyje, pateikiama trumpa naujausių viešosios nuomonės tyrimų, vertinant Lietuvos policijos veiklą, duomenų analizė.

¹⁴ Policijos generalinio komisaro 2005-03-29 įsakymas „Dėl viešosios policijos prevencijos padalinio tyrėjo (apylinkės inspektoriaus) ir viešosios policijos specialisto (nepilnamečių reikalų policijos pareigūno) tarnybinės veiklos instrukcijų patvirtinimo“, VII skyrius, 40.4 punktą.

¹⁵ Tidikis R. Policininko etikos bruožai. Vilnius: Vilterma, 1994. P. 75

2. ATLIKTŲ VIEŠOSIOS NUOMONĖS TYRIMŲ, SKIRTŲ ĮVERTINTI LIETUVOS POLICIJOS VEIKLĄ DUOMENŲ ANALIZĖ

2.1 Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimo apie policiją apžvalga

Kiekvienų metų pavasarį Policijos departamento užsakyta bendros Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija UAB „Baltijos tyrimai“ atlieka Lietuvos gyventojų nuomonės apklausą apie policiją. 2010 m. balandžio 20-26 dienomis atliktas gyventojų nuomonės tyrimas, kurio rezultatai, buvo lyginami su anksčiau (nuo 2004 m.) atliktais tyrimais vertinant policijos veiklą.¹⁶ Iš viso buvo apklausta 1 005 suaugę Lietuvos gyventojai (18 metų ir vyresni). Apklaustųjų sudėtis atitinka tokio amžiaus Lietuvos gyventojų sudėtį pagal amžių lytį, gyvenvietės dydį, tautybę. Rezultatų paklaida neviršija 3,4 proc. paklaidos, taigi juos galima laikyti reprezentatyviais.

Tyrime akcentuotos šios sritys: gyventojų viktimizacija, jos latentškumas, nenoro kreiptis į policiją nukentėjus nuo nusikalstamų veikų priežastys, policijos pareigūnų darbo vertinimas, saugumo jausmas gyvenamojoje vietovėje, pasitikėjimas policija, kelių eismo priežiūros vertinimas ir kt. 2010 m. tyrimo duomenimis, 9 proc. Lietuvos gyventojų (18 m. ir vyresnių) per pastaruosius 12 mėnesių yra nukentėję nuo kokio nors nusikaltimo ar teisės pažeidimo. Nuo 2004 metų nukentėjusiųjų per metus skaičius sumažėjo 7 procentais (žr. 1 pav. 1 priede).

Kaip parodė tyrimo rezultatai, nusikalstamumo problema buvo šiek tiek aktualesnė didmiesčiuose, nei mažesniuose miestuose bei kaimuose (per 2010 metų 12 mėnesių didmiesčiuose nuo nusikaltimo ar teisės pažeidimo nukentėjo 10 proc. apklaustųjų, miestuose - 8 proc., kaimuose - 9 proc. gyventojų). 2008 m. tyrimo rezultatai rodo, kad moterų ir vyrų patirtis panaši. Kiek dažniau nukenčia nuo nusikaltimų vidutinio amžiaus žmonės (30-49 m.), pasiturintys žmonės. Dažniau nukenčia vadovai bei savo verslą turintys žmonės bei namų šeimininkės. Per 2004 – 2010 m. laikotarpį gyventojų, kurie dėl dalies atvejų kreipėsi į policiją, skaičius sumažėjo 9 procentais (2004 m. - 19 proc., 2010 m. - 11 proc.). Per palyginamąjį laikotarpį 7 procentais padaugėjo gyventojų, kurie dėl nusikaltimo ar teisės pažeidimo nesikreipė į policiją (2004 m. - 27 proc., 2010 m. - 34 proc.). Per paskutinius metus padidėjo nukentėjusiųjų dalis, kuri visais atvejais kreipėsi į policiją (2007 m. – 53 proc., 2008 m. – 60 proc., 2009 m. – 52 proc., 2010 m. – 55 proc.) (žr. 2 pav. 1 priede). Padidėjęs nukentėjusiųjų asmenų kreipimasis į policiją, leidžia teigti, kad pasitikėjimas šia institucija didėja.

Visais nusikaltimo ar teisės pažeidimo atvejais į policiją dažniau kreipiasi nedidelių miestų gyventojai, rečiau - didmiesčių gyventojai. 34 proc. nukentėjusiųjų didmiesčių gyventojų per

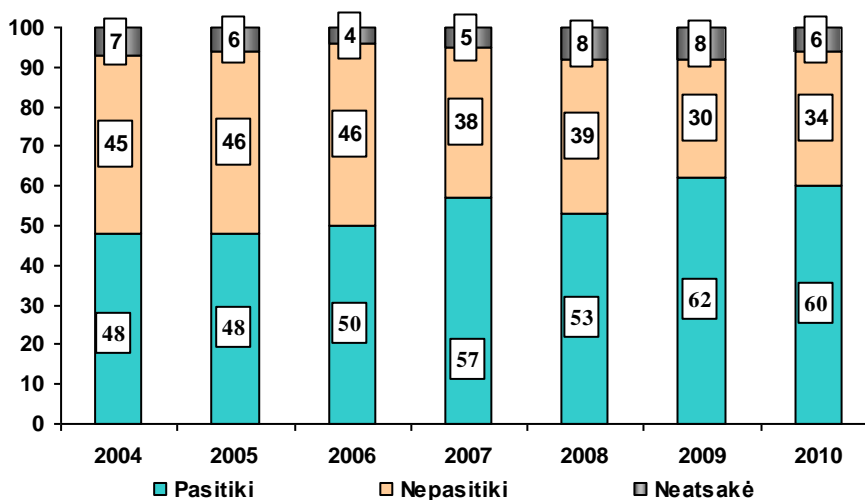
¹⁶ UAB „Baltijos tyrimai“. Lietuvos gyventojų apklausa apie policiją. <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

pastaruosius 12 mėnesių į policiją nesikreipė, t. y. 10 proc. mažiau lyginant su 2009 m. duomenimis, tada net 44 proc. didmiesčių gyventojų nurodė nesikreipę į policiją, kai nukentėjo (žr. 3 pav. 1 priede).

Tyrimo duomenimis, nukentėjusieji dažniausiai nesikreipia į policiją dėl nepasitikėjimo policijos galimybėmis surasti nusikaltėlius. Kas trečias nukentėjęs nesikreipia į policiją, nes patirtas nuostolis nėra didelis.

2010 m. tyrimo duomenimis, daugiau nei pusė (58 proc.) nukentėjusiųjų, kurie kreipėsi į policiją, jos darbą vertina labai gerai / gerai. Palyginus su 2009 metų tyrimo tokiu pat rodikliu, šis vertinimas ženkliai pagerėjo (14 procentų) ir tai yra geriausias vertinimas nuo 2004 metų (žr. 4 pav. 1 priede). 2010 m. tyrimo duomenis susijusius su gyventojų saugumo jausmu galima vertinti dvejopai – viena vertus, visiškai saugiai besijaučiančių gyventojų skaičius nežymiai (1 proc.) sumažėjo ir daugiau nesaugiai nei saugiai jaučiasi taip pat šiek tiek didesnis skaičius asmenų (1 proc.), kita vertus, daugiau saugiai nei nesaugiai jaučiasi daugiau (3 proc. daugiau nei 2009 m.) žmonių, tyrimo rezultatai, susiję su saugumo jausmu, buvo geresni tik 2007 m., kada 51 proc. apklaustųjų nurodė jautęsi saugesni, nei nesaugūs (žr. 5 pav. 1 priede). Lyginant saugumo jausmą didmiesčiuose ir kaimo vietovėse, daugiau kaimo gyventojų (8 proc.) 2010 m. jautėsi visiškai saugiai.

2010 m. tyrimo duomenimis Lietuvos policija pasitiki 56 proc. apklaustųjų. Lyginant su 2009 m. duomenimis pasitikėjimas policija sumažėjo 2 proc., nepasitikinčiųjų policija skaičius išaugo 4 proc., tačiau žiūrint į 2008 m., kuomet tik 51 proc. apklaustųjų nurodė pasitikę policija, jis išaugo 5 proc. (1 pav.).

1 pav. Pasitikėjimas policija 2004 - 2010 m.¹⁷

¹⁷ UAB „Baltijos tyrimai“. Lietuvos gyventojų apklausa apie policiją. <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

Iš 1005 apklausoje dalyvavusių (2010 m.) asmenų 338 apklaustieji, t. y. 33.63 proc., atsakė, kad nepasitiki policija. 31 proc. iš jų nepasitiki policija, nes mano, kad policija korumpuota, ir net 10 proc. iš nepasitikinčiųjų nežino, kodėl nepasitiki (žr. 6 pav. 1 priede). Ši priežastis dažniausiai buvo nurodoma ir 2008-2009 metų tyrimuose, tačiau turi tendenciją mažėti (2008 m. – 36 proc. apklaustųjų ją nurodė kaip pagrindinę, 2009 m. – 32 proc.).

Lyginant su kitomis valstybės teisėsaugos institucijomis, pasitikėjimas policija yra nemažas (51 proc.), labiausiai gyventojai 2010 m. pasitikėjo Krašto apsaugos tarnyba (57 proc.), mažiausiai – Prokuratūra (19 proc.). 2010 m. gyventojų nuomonės tyrimas neatskleidė to priežasčių.

Tyrimo metu apklausti gyventojai nurodė, kas didžiausią grėsmę, jų manymu, gyvenamojoje vietovėje kelia vagystės. Lyginant su 2009 m. tyrimo duomenimis ši grėsmė išaugo 2 proc., taip pat išaugo viešosios tvarkos pažeidimų grėsmė – 3 proc., Kitų apklausoje pateiktų teisės pažeidimų grėsmės, gyventojų nuomone, sumažėjo: kelių eismo taisyklių pažeidimų – 2 proc., nepilnamečių daromų nusikalstamų veikų grėsmė - 3 proc., smurtinių nusikaltimų – 8 proc., nusikaltimų, susijusių su narkotinėmis medžiagomis – 8 proc., organizuoto nusikalstamumo – 4 proc. (žr. 7 pav. 1 priede).

Vertinant 2010 m. UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto gyventojų nuomonės apie policiją tyrimą, galima būtų teigti, kad viešoji nuomonė apie policiją turi tendenciją gerėti, asmenys vis labiau pasitiki policija, labiau linkę kreiptis į ją nelaimės atveju. Tačiau galima šiuos teigiamus vertinimus sieti ir su sumažėjusiu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiumi Lietuvos Respublikoje 2010 metais. 2010 m. lyginant su 2009 m. nusikalstamų veikų Lietuvoje užregistruota 6,7 proc. mažiau. Remiantis Vidaus reikalų ministerijos duomenimis nuo 2004 m., kada buvo užregistruotas didžiausias per pastaruosius šešerius metus nusikalstamų veikų skaičius t. y. 93 419 nusikalstamos veikos per metus, iki 2007 m. užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius turėjo tendenciją mažėti. 2007 m. jis sumažėjo iki 73 741 nusikalstamos veikos per metus. Nuo 2008 m. užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius vėl padidėjo ir 2009 m. pasiekė 83 203 užregistruotas nusikalstamas veikas per metus. O 2010 m., nors ir nesumažėjo iki 2007 m. lygio, tačiau sumažėjo iki 77 669 užregistruotų nusikalstamų veikų per metus. Užregistruotų bei ištirtų nusikalstamų veikų rodikliai – 2010m. buvo geriausi nuo 2002 m. – 46,5 proc., kai pvz. 2004 m. ištirta buvo 41 proc., 2005 m. – 41.9 proc., 2006 m. 44.5 proc., 2007 m. – 44.5 proc., 2008 m. – 43.7 proc., 2009 m. – 44.2 proc.¹⁸ (žr. 1 pav. 2 priede).

¹⁸ Informatikos ir ryšių departamento pateikiami statistiniai duomenys apie užregistruotas ir ištirtas nusikalstamas veikas 2001-2010 m.
http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=12&metai=2011&menuo=7®ionas=0&id3=1 [žiūrėta 2011.08.01]

2.2 Vilniaus apskrities gyventojų nuomonės tyrimas apie Vilniaus apskrities policijos veiklą

2009 m. gruodžio 14 – 18 dienomis Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ atliko reprezentatyvią Vilniaus apskrities gyventojų apklausą apie Vilniaus apskrities policijos veiklą. Sisteminės tikimybės apklausos metodu buvo pasirinkta ir telefoninės apklausos būdu apklausta 500 suaugusiųjų Vilniaus apskrityje – miesto ir kaimo vietovėse – gyvenančių asmenų, kuriems pateikti klausimai susiję su saugumo jausmu gyvenamojoje vietovėje, viktimizacija, jos latentškumu, keliamomis grėsmėmis, pasitikėjimu policija, policijos veiklos tobulinimo būdais, polinkiu padėti policijai ir kt.¹⁹

Atlikto tyrimo duomenimis mažiau nei trečdalis apklaustųjų (28 proc.) jaučiasi nesaugūs savo gyvenamojoje vietovėje, o kiti (71 proc.) – jaučiasi saugūs. Apklaustųjų manymu, prieš metus buvo kiek saugiau, negu dabar, 2009 m. nesaugumą paminėjo 6 proc. daugiau apklausos dalyvių. Galima manyti, kad šį pokytį nulėmė pablogėjusi socialinė ekonominė situacija šalyje. Apie 12 proc. apklaustųjų nurodė, kad per metus yra nukentėję nuo kokio nors nusikaltimo ar kito teisės pažeidimo. Tarp nurodytų nusikaltimų dominuoja vagystės – 50 proc. Didesnė dalis – 60 proc. apklaustųjų po įvykio kreipėsi į policiją. Dažniausiai buvo nurodoma, kad gyvenamojoje vietovėje grėsmę kelia vagystės – 67 proc., kelių eismo taisyklių pažeidimai – 56 proc., nepilnamečių nusikalstamumas – 49 proc., smurtiniai nusikaltimai – 39 proc.. Rečiau buvo minimi nusikaltimai, susiję su narkotikais – 31 proc., organizuotas nusikalstamumas – 19 proc. (žr. 1 lentelę 3 priede). Daug dažniau buvo nurodoma, kad minėti nusikaltimai bei teisės pažeidimai kelia grėsmę visoje Lietuvoje: vagystės – net 93 proc., nepilnamečių nusikalstamumas – 85 proc., smurtiniai nusikaltimai – 82 proc., kelių eismo taisyklių pažeidimai – 82 proc., nusikaltimai, susiję su narkotikais – 78 proc., organizuotas nusikalstamumas – 68 proc. (žr. 2 lentelę 3 priede).

Beveik du trečdaliai gyventojų pasitiki policija (63 proc.). Pusė apklaustųjų (52 proc.) nurodė, kad policijos ir gyventojų santykiai gyvenamojoje vietovėje yra geri arba labai geri. Didžioji dauguma gyventojų (81 proc.) teigė, kad jie sutiktų padėti policijos pareigūnams užtikrinti viešąją tvarką savo gyvenamojoje vietovėje. Labiausiai gyventojai norėtų, kad daugiausia policijos dėmesio būtų skiriama patruliavimui viešose vietose – 37 proc. ir greitesniam reagavimui į pranešimus apie teisės pažeidimus – 17 proc., o taip pat, kad labiau būtų atsižvelgiama į gyventojų poreikius – 15 proc. Pasak maždaug pusės apklaustųjų, policija yra palikta viena kovoti su nusikaltėliais, nes nesulaukia pakankamos paramos iš valdžios – 55 proc., visuomeninių

¹⁹ UAB „Vilmorus“. Vilniaus apskrities gyventojų apklausa apie Vilniaus apskrities policijos veiklą. www.policija.lt/get.php?f.5587 [žiūrėta 2011.07.01]

organizacijų ir gyventojų – 53 proc., tačiau vis tiek šiuo metu pagal savo išgales daro viską, kad užtikrintų visuomenės saugumą – 48 proc. ir padėtų nuo nusikaltėlių nukentėjusiems asmenims – 53 proc. Maždaug trečdalis (37 proc.) apklaustų gyventojų pritarė, kad įstatymai nesuteikia pakankamai teisių policijai kovoti su nusikalstamumu. Taip pat sėkmingam policijos darbui trukdo finansinės kliūtys: nepakankamas finansavimas (pritaria 81proc.), dėl per mažo darbo užmokesčio policijoje dirba ir atsitiktiniai asmenys (pritaria 67 proc.)²⁰

Matyt, dėl šių aplinkybių apklaustieji dažniau prieštarauja, kad policijos pareigūno darbas yra gerbiamas (prieštarauja 55 proc.), bei nenorėtų, kad jų vaikai dirbtų policijoje (58 proc.).

Vertindami tai, kas priklauso nuo pačios policijos, apklaustieji pateikė ir gerų, ir blogesnių vertinimų: net 90 proc. nurodė, kad pareigūnų išvaizda yra tvarkinga, o jie patys mandagūs ir dėmesingi (66 proc.). Daug mažiau gyventojų nurodė, kad pareigūnai greitai reaguoja į iškvietimus (pritaria – 46 proc., nepritaria – 32 proc.). Dar mažiau nurodė, kad policija išsamiai ir pakankamai informuoja visuomenę apie savo veiklą (pritaria – 27 proc., nepritaria – 49 proc.). Kalbėdami apie kyšininkavimą, nemaža dalis (35 proc.) neturėjo nuomonės. Likusieji pasidalino į dvi lygias dalis. (Pritarė teiginiui, kad policijos pareigūnai savo veiksmais dažnai provokuoja kyšį – 33 proc., nepritarė – 32 proc.). Kalbėdami apie tai, ar žiniasklaida Lietuvoje objektyviai pateikia informaciją apie Lietuvos policijos darbą, apklausti asmenys kiek dažniau atsakydavo „neobjektyviai“ – 44 proc. („objektyviai“ – 33 proc.). Pagrindinis informacijos šaltinis apie Lietuvos policijos darbą yra televizija: komercinės TV stotys – 82 proc., nacionalinė TV (LRT) – 74 proc.²¹

Lyginant UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto visos Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimo apie Lietuvos policiją rezultatus su UAB „Vilmorus“ 2009 m. atlikto Vilniaus apskrities gyventojų nuomonės apie Vilniaus apskrities policiją tyrimo duomenimis, galima teigti, kad tyrimo rezultatai yra panašūs viktimizacijos atžvilgiu – iš apklaustųjų Vilniaus apskrities gyventojų yra 3 proc. daugiau nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų – 12 proc. 71 proc. apklaustųjų Vilniaus apskrities gyventojų jaučiausi visiškai saugūs arba labiau saugūs nei nesaugūs gyvenamojoje vietovėje, tuo tarpu visoje Lietuvoje šis rodiklis yra 57 proc., taigi saugumo jausmo požiūriu Vilniaus apskrities gyventojai jaučiausi saugesni net 14 proc. lyginant su visos Lietuvos gyventojais. Analizuojant tyrimo rezultatus, susijusius su kreipimusi į policiją, nukentėjus nuo nusikalstamų veikų, visais atvejais į policiją Vilniaus apskrityje kreipėsi daugiau gyventojų – 60 proc., visoje Lietuvoje – 52 proc., tai yra 8 proc. mažiau. Dėl keliamų grėsmių apklaustųjų gyvenamojoje vietovėje tiek Vilniaus apskrities gyventojai, tiek visos Lietuvos pasisakė panašiai – didžiausią grėsmę kelia vagystės, antroje vietoje yra kelių eismo taisyklių pažeidimai, mažiausią grėsmę apklaustųjų

²⁰ UAB „Vilmorus“. Vilniaus apskrities gyventojų apklausa apie Vilniaus apskrities policijos veiklą. www.policija.lt/get.php?f.5587 [žiūrėta 2011.07.01]

²¹ UAB „Vilmorus“. Vilniaus apskrities gyventojų apklausa apie Vilniaus apskrities policijos veiklą. www.policija.lt/get.php?f.5587 [žiūrėta 2011.07.01]

nuomone kelia organizuotas nusikalstamumas. Tik dėl nepilnamečių daromų nusikalstamų veikų grėsmės nuomonės išsiskiria – Vilniaus apskrityje tai vertinama kaip mažiau grėsminga nei visoje Lietuvoje. Dėl pasitikėjimo policija apklausų rezultatai skyrėsi nedaug – Vilniaus apskrityje policija pasitiki 63 proc. gyventojų t. y. 1 proc. daugiau nei visoje Lietuvoje. Skiriasi tyrimų rezultatai, susiję su nepasitikėjimo policija priežastimis – Vilniaus apskrityje daugiausia gyventojų nepasitiki policija dėl policijos pareigūnų neprofesionalumo – 41 proc., visoje Lietuvoje šią priežastį nurodo tik 2 proc. gyventojų, Vilniaus apskrityje korumpuotais policijos pareigūnus laiko 10 proc. gyventojų, tuo tarpu tai yra pagrindinė nepasitikėjimo policija priežastis UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo duomenimis – 31 proc. (žr. 6 pav. 3 priede) Kitus tyrimo duomenis sunku lyginti, kadangi apklausų metu klausimai buvo suformuluoti skirtingai.

2.3 Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą

Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras nuo 2006 07 19 iki 2006 08 23 atliko tyrimą „Gyventojų nuomonė apie pirmojo policijos komisariato veiklą“. Tyrimas vykdytas įgyvendinant Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato 2006 - 2008 m. strateginį veiklos planą bei nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro programą „Pilietinė savisaugos iniciatyva“.²²

Tyrimo metu buvo apklausti 408 Žirmūnų, Žvėryno, Verkių ir Šnipiškių gyventojai, nuo 18 metų. Tyrimo tikslas – nustatyti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijos gyventojų nuomonę apie komisariato veiklą ir pateikti rekomendacijas, kaip gerinti piliečių ir policijos bendradarbiavimą.²³

Atliktas tyrimas parodė, kad 31,6 proc. apklaustųjų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius penkerius metus. Žemiausias viktimizacijos lygis²⁴ yra Žirmūnų bei Žvėryno seniūnijose. Tačiau viktimizacijos skirtumai tarp seniūnijų nėra itin žymūs. Kriminogeniškai aktyviausios Verkių ir Šnipiškių seniūnijos, kuriose atitinkamai 35 proc. ir 32 proc. apklaustųjų

²² Pastaba: Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas 2006 m. Tyrimo metu buvo vienas didžiausių Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato teritorinių komisariatų. Jo aptarnaujama teritorija apimė 66,87 km², kurioje gyveno apie 120 000 gyventojų (atitinkamai vilniaus miesto antrojo policijos komisariato – 111 km², apie 85 000 gyv., Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato - 58,5 km², apie 79 000 gyv.). Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas tuo metu turėjo keturias policijos nuovadas: Žirmūnų policijos nuovadą, Žvėryno policijos nuovadą, Šnipiškių policijos nuovadą ir Verkių policijos nuovadą, kurios atitinkamai aptarnavo Žirmūnų, Žvėryno, Šnipiškių ir Verkių mikrorajonus.

²³ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą. www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]

²⁴ Viltimizacijos lygis – nukentėjusių asmenų skaičius apibrėžtoje teritorijoje per atitinkamą laikotarpį.

pareiškė, jog yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų. Dažniausiai į policiją kreipiasi nukentėjusieji iš seniūnijų, kuriose fiksuotas aukščiausias viktimizacijos lygis, t.y. Verkių seniūnijoje nukentėjusieji yra aktyviausi, kurioje net 86 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų nurodė, kreipėsi į policiją ir pranešę, jog nukentėjo nuo nusikalstamos veikos. Iš viso į policiją kreipėsi 76 proc. apklaustųjų, nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų visose tyrime dalyvavusiose seniūnijose. Rečiausiai iš visų pateiktų amžiaus grupių į policiją kreipėsi asmenys nuo 18 iki 29 metų, tokių nukentėjusiųjų buvo 60 proc. Atlikto tyrimo metu buvo aiškinamasi, kodėl kreipėsi į policiją asmenys liko nepatenkinti jos darbu. Dažniausiai (28 proc.) apklaustieji skundėsi, kad policijos pareigūnai apskritai nesiėmė jokių veiksmų. Beveik ketvirtadalis apklaustųjų teigė, kad policijos pareigūnai elgėsi neprofesionaliai, taip pat viena iš pagrindinių nepasitenkinimo policijos darbu priežasčių buvo įvardijamas veltui sugaištas laikas. 11 proc. apklaustųjų liko nepatenkinti, kad policijos pareigūnai neišaiškino nusikaltimo. Analizuojant priežastis, kodėl Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantys asmenys buvo nepatenkinti policijos darbu, matyti, kad žmonės dažniausiai liko nepatenkinti ne rezultatu, t.y. svarbiausia ne tai, ar nusikaltimas išaiškinamas, bet tai, ar asmuo, kreipęsis į policiją, mano, kad buvo imtasi visų veiksmų ir dėtos pastangos jam padėti. Suprantama, kad dažnai žmogus nemato visų atliekamų veiksmų ir, negavęs pakankamai informacijos, susidaro nuomonę, kad veiksmų nebuvo imtasi arba buvo dirbta neprofesionaliai.²⁵

Tyrimo duomenų analizė parodė, kad net 23 proc. apklaustųjų teigė, jog jų ir policijos santykiai yra pozityvaus pobūdžio, t.y. žmonės linkę į bendradarbiavimą, pozityviai vertina policijos pareigūnų darbą. Net 35 proc. apklausos dalyvių nurodė, jog tarp jų ir policijos pareigūnų nėra jokių santykių ir beveik 1/3 gyventojų nežinojo, ką atsakyti. Tyrimo duomenys parodė, kad geriausiai Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertino Žvėryno seniūnijos gyventojai, t.y. daugiau kaip pusė

Žvėryno gyventojų policijos veiklą vertino gerai arba labiau gerai nei blogai (žr. 1 lentelę)

²⁵ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą. www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]

1 lentelė. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamų seniūnijų gyventojų policijos veiklos vertinimas 2006 m.²⁶

	Gerai	Labiau gerai nei blogai	Labiau blogai nei gerai	Blogai	Nežino
Žirmūnai	26.5 proc.	18.4 proc.	12.2 proc.	12.2 proc.	30.6 proc.
Verkliai	33 proc.	23 proc.	13 proc.	9 proc.	32 proc.
Šnipiškės	21.4 proc.	12.2 proc.	13.3 proc.	13.3 proc.	39.8 proc.
Žvėrynas	38.4 proc.	12.1 proc.	7.1 proc.	12.1 proc.	30.3 proc.

54 proc. apklaustųjų nurodė, kad pasitiki ar labiau pasitiki policijos pareigūnais nei nepasitiki. atskiras policijos pareigūnų savybes apklaustieji vertino skirtingai. Apklaustieji kur kas dažniau manė, kad pareigūnai yra mandagūs (52,7 proc.) ir dėmesingi (40,7 proc.) nei profesionalūs (32 proc.) ar sąžiningi (25,5 proc.). 47,9 proc. apklaustųjų manė, jog visuomenė gana aktyviai padeda policijai savo seniūnijose. Tačiau tik 27,3 proc. apklaustųjų teigė patys padėję policijai. 10,5 proc. apklaustos dalyvių sutiktų patruliuoti gatvėse. Labiau linkę tą daryti asmenys, priklausantys 29-62 m. amžiaus grupei (18 proc.), o jaunimas (18-29 m.), kaip ir vyresnio amžiaus (> 62 m.) asmenys, patruliuoti nėra linkę: tik 7,9 proc. jaunimo ir 8 proc. vyresnio amžiaus žmonių sutiktų tokiu būdu padėti policijai. Net 82,6 proc. apklaustųjų teigė, kad padėtų policijai pranešdami apie nusikaltimus. Tačiau liudyti sutiktų mažesnė dalis apklaustų asmenų – 63,8 proc. Analizuojant gautus tyrimo duomenis, pastebėta, kad apklaustieji, kurie labiau pasitiki policijos pareigūnais, kur kas dažniau praneštų apie nusikaltimus ir liudytų teisme. Dauguma (27,5 proc.) nepadėtų policijai, nes, teikdami tokią pagalbą, baimintųsi dėl saugumo. Nemaža dalis asmenų nurodė ir kitas, nei pateikta anketoje, priežastis, ypač dažnai žmonės nepadėtų policijai dėl amžiaus (16,75 proc.). Taip pat nemažai apklaustųjų nenorėtų padėti, nes mano, kad tai yra policijos pareigūnų darbas (14,8 proc.), dėl laiko trūkumo (14,8 proc.). Piniginis atlygis nėra toks svarbus (2,5 proc.).²⁷

Gyventojų nuomone, tai, ko labiausiai trūksta policijos veikloje ir ką reikėtų keisti yra sustiprintas patruliavimas gatvėse (tai nurodė 20,5 proc. apklaustųjų). Tokį norą parodė ir 2003 m. „Vilmorus“ atlikto sociologinio tyrimo duomenys, kai 80 proc. apklaustų asmenų nurodė, besijaučiantys saugiai ten, kur yra policijos pareigūnai arba apsaugos darbuotojai, ir tik 20 proc. jaučiasi saugiai ten, kur jų nėra.²⁸ Taip pat pabrėžtina, kad dažnai (18,6 proc.) apklaustieji

²⁶ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą. www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]

²⁷ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą. www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]

²⁸ Dobryninas A., Gaidys V. Ar saugi Lietuvos visuomenė?. Vilnius, 2004. P. 25-34

pasigenda policijos bendradarbiavimo su visuomene, taip pat nemažai apklaustų gyventojų mano, kad pareigūnams stinga profesionalumo (14,1 proc.) ir kitų savybių.²⁹

Šis Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės tyrimas atliktas 2006 metais yra kol kas vienintelis tokio pobūdžio tyrimas, vertinat Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą. Jo rezultatus palyginti su UAB „Baltijos tyrimai“ ir UAB „Vilmorus“ atliktais gyventojų nuomonės tyrimų rezultatais galima tik keletu aspektų, kadangi jo metu pateiktas klausimynas labai skiriasi nuo kitų dviejų tyrimų metu pateiktų klausimų. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo duomenimis net 31,6 proc. apklaustųjų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų, tuo tarpu UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo 2006 m. duomenimis – 13 proc., UAB „Vilmorus“ – 12 proc., tačiau reikia paminėti, kad Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo metu, buvo užduodamas klausimas – „Ar esate nukentėję nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius penkerius metus?“, kiti du tyrimai buvo orientuoti į pastarųjų 12 mėnesių viktimizaciją. 76 proc. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nukentėję nuo nusikalstamos veikos kreipėsi į policiją, UAB „Baltijos tyrimai“ atliktos apklausos metu 68 proc. visos Lietuvos gyventojų nurodė kreipėsi į policiją, kai nukentėjo, o UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis – tik 60 proc. Vilniaus apskrities gyventojų kreipėsi į policiją, kai nukentėjo, tačiau vėl gi verta atkreipti dėmesį į Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro tyrimo metu pasirinktą viktimizacijos laikotarpį. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo duomenimis 54 proc. apklaustųjų nurodė pasitikėti policija, UAB „Baltijos tyrimai 2010 m. duomenimis – policija pasitiki 56 proc. apklaustųjų, atkreiptinas dėmesys, kad lyginant su 2006 m. UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo duomenimis pasitikėjimas policija išaugi 6 proc. (žr. 1 pav. 13 p.), UAB „Vilmorus“ 2010 m. duomenimis 63 proc. apklaustų Vilniaus apskrities gyventojų pasitiki policija. Skiriasi ir tyrimų rezultatai susiję su nepasitikėjimo policija priežastimis – Lietuvos gyventojų dažniausiai nurodyta nepasitikėjimo policija priežastis – korupcija policijos pareigūnų tarpe (31 proc.), Vilniaus apskrities gyventojų – policijos pareigūnų neprofesionalumas (41 proc.), Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojams šis klausimas užduotas nebuvo.

²⁹ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą. www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]

3. VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO STRUKTŪRA. VILNIAUS MIESTO PIRMASIS POLICIJOS KOMISARIATAS KAIP STRUKTŪRINIS PADALINYS³⁰, PAGRINDINĖS JO VEIKLOS KRYPTYS BEI NUSIKALSTAMUMO BŪKLĖ JO APTARNAUJAMOJE TERITORIJOJE

3.1. Policijos sistema Lietuvoje, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato veiklos trumpa apžvalga

Policijos sistemą Lietuvos Respublikoje sudaro:

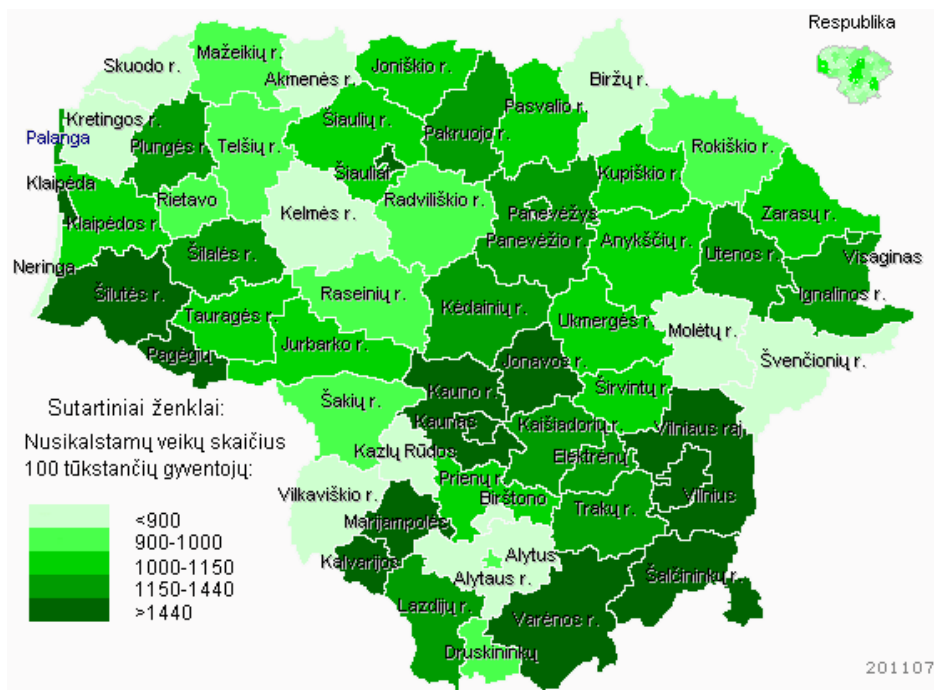
- Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos - tai policijos įstaiga, padedanti policijos generaliniam komisarui formuoti policijos veiklos strategiją ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, taip pat organizuoti ir įgyvendinti teritorinių policijos įstaigų valdymą.
- teritorinės policijos įstaigos - policijos komisariatai, vykdančys teisės aktais jiems pavestas funkcijas nustatytoje teritorijoje, jų kaip ir apskričių Lietuvoje yra 10.
- policijos profesinio ugdymo įstaigos - policijos generalinio komisaro steigiami policijos profesinio ugdymo padaliniai, užtikrinantys nuotolinį policijos pareigūnų profesinį tobulinimą.
- specializuotos policijos įstaigos - neteritoriniu principu steigiami policijos padaliniai, vykdančys teisės aktais jiems pavestas tam tikras (specialiąsias) policijos funkcijas (Antiteroristinių operacijų rinktinė "ARAS", Kriminalinės policijos biuras, Kriminalistinių tyrimų centras, Lietuvos policijos mokykla, Lietuvos kelių policijos tarnyba, Lietuvos viešosios policijos rinktinė "Vytis").³¹

Didesnį dėmesį savo darbe norėčiau kreipti į teritorines Lietuvos policijos įstaigas. Lietuvoje yra išskiriami apskričių vyriausieji policijos komisariatai, miestų policijos komisariatai, rajonų policijos komisariatai. Kaip jau minėjau apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų Lietuvoje yra 10, kuriems priskiriami 24 miestų policijos komisariatai ir 39 rajonų policijos komisariatai. Didžiausia teritorija yra priskiriama Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui. Vien

³⁰ Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūra. <http://www.vilnius.policija.lt/?lang=1&sid=246> [žiūrėta 2011.09.10]

³¹ Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūra. <http://www.policija.lt/index.php?id=2878> [žiūrėta 2011.09.10]

Vilniaus mieste 2177.2 nusikalstamos veikos tenka 100 000 gyventojų, iš jų 133.3 sunkūs nusikaltimai. (žr. 2 pav.).³²

2 pav. Nusikalstamų veikų skaičius tenkantis 100000 gyventojų Lietuvos rajonuose per 2011 m. 7 mėn.

Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas - tai teritorinė policijos įstaiga, įgyvendinanti policijos uždavinius ir vykdanči jai pavestas funkcijas Vilniaus apskrities teritorijoje. Savo veikloje jis vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos policijos veiklos ir kitais įstatymais, nacionaliniais bei tarptautiniais teisės aktais ir šiais nuostatais. Kaip ir kitus Lietuvos apskričių policijos komisariatus jį steigia, reorganizuoja ar likviduoja policijos generalinis komisaras įstatymų nustatyta tvarka ir pagrindais. Atskaitingas policijos generaliniam komisarui, Vilniaus apskrities savivaldybių merams ir bendruomenei. Tai juridinis asmuo, turintis biudžetinės įstaigos identifikavimo kodą, sąskaitas banke, antspaudą su Lietuvos Respublikos herbu bei savo pavadinimu „Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas“. Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Taip pat gali gauti paramą, turėti nebiudžetinių lėšų. Šios lėšos įgyjamos ir naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka. Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas įsikūręs Birželio 23-iosios g. 10, Vilniuje. Šiuo metu jam vadovauja vyriausiasis komisaras Kęstutis Lančinskas.³³

Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato nuostatos numato šiuos jo uždavinius:

³² Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Lietuvoje per 2011 m. 7 mėn.

http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=11&metai=2011&menuo=7®ionas=13#chat [žiūrėta 2011.08.25]

³³ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo–šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-158, I skyrius, 2010.03.10.

1. žmogaus teisių ir laisvių apsauga;
2. viešosios tvarkos, asmens ir visuomenės saugumo užtikrinimas;
3. neatidėliotinos pagalbos teikimas asmenims, kai ji būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, administracinių teisės pažeidimų, stichinių nelaimių ar panašių veiksmų;
4. nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų prevencija;
5. nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų atskleidimas ir tyrimas;
6. eismo priežiūra.³⁴

Be bendrųjų uždavinių – žmogaus teisių ir laisvių apsaugos, viešosios tvarkos, asmens ir visuomenės saugumo užtikrinimo, atsižvelgiant į veiklos pobūdį uždavinių įgyvendinimui skirtinguose struktūriniuose policijos komisariato padaliniuose skiriama daugiausiai laiko, pavyzdžiui policijos komisariato prevencijos skyriuje daugiausia dėmesio skiriama nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų prevencijai, nusikaltimų tyrimo skyriuje – nusikaltimų tyrimui, eismo priežiūros tarnyboje – eismo priežiūrai, neatidėliotinos pagalbos teikimas – operatyvaus valdymo padalinių pagrindinė veiklos kryptis ir t.t.

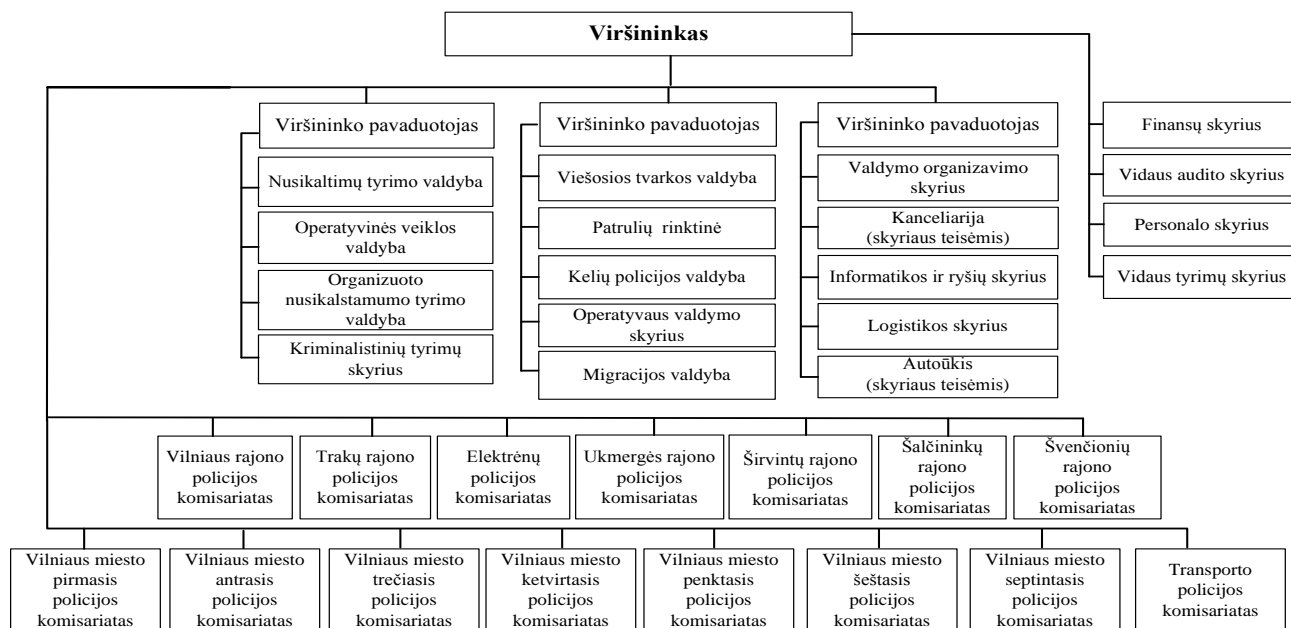
2011-05-29 Elektrėnų, Šalčininkų rajono, Širvintų rajono, Švenčionių rajono, Trakų rajono, Ukmergės rajono, Vilniaus rajono policijos komisariatai prijungimo būdu buvo prijungti prie Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato ir šiuo metu Vilniaus apskrities teritoriją aptarnauja 13 policijos komisariatų: Vilniaus rajono policijos komisariatas, Ukmergės rajono policijos komisariatas, aptarnaujantis Ukmergės rajoną, Trakų rajono policijos komisariatas, Švenčionių rajono policijos komisariatas, Širvintų rajono policijos komisariatas, Šalčininkų rajono policijos komisariatas, Elektrėnų policijos komisariatas ir šeši Vilniaus miesto policijos komisariatai - Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas, Vilniaus miesto antrasis policijos komisariatas, Vilniaus miesto trečiasis policijos komisariatas, Vilniaus miesto ketvirtasis policijos komisariatas, Vilniaus miesto penktasis policijos komisariatas ir Vilniaus miesto šeštasis policijos komisariatas.³⁵ Žemiau pateikiamoje schemoje, be kitų Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato padalinių, pateikiami duomenys apie septynis Vilniaus miesto policijos komisariatus. Šiuo metu Vilniaus miestą aptarnauja šeši policijos komisariatai (žr.3pav.).³⁶

³⁴ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo–šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-v-158, II skyrius, 2010.03.10.

³⁵ „Dėl žemesnės pakopos policijos komisariatų reorganizavimo prijungimo būdu prie atitinkamo aukštesnės pakopos policijos komisariato sprendimo priėmimo, reorganizavimo sąlygų, apskrities vyriausiųjų policijos komisariatų nuostatų, struktūros schemų patvirtinimo“, Lietuvos policijos generalinio policijos komisaro įsakymas Nr. 5-V-300, 2008.05.29.

³⁶ Pastaba: Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas buvo sujungtas su Vilniaus miesto penktuoju policijos komisariatu, o Vilniaus miesto septintasis policijos komisariatas pervadintas į Vilniaus miesto penktąjį policijos komisariatą).

VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIASIS POLICIJOS KOMISARIATAS

3 pav. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūros schema, nuo 2008-05-29 iki 2010-03-29¹, minėtu laikotarpiu įvykę pokyčiai (žr. 4 pav. 25 p.)

3.2 Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato pagrindinės veiklos sritys

Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas yra Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūrinis padalinys. Jis dirba teritoriniu principu. Siekiant efektyviau organizuoti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūrinių padalinių darbą, Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas, buvęs Kalvarijų g. 59, Vilniuje 2010 m. kovo 10 d. buvo sujungtas su Vilniaus miesto penktuoju policijos komisariatu, buvusiu T. Kosciuškos g. 8, Vilniuje, ir šiuo metu yra įsikūręs Žirmūnų g. 139A, Vilniuje. Šiuo metu Vilniaus apskrities pirmasis policijos komisariatas aptarnauja Žirmūnų, Šnipiškių, Verkių, Žvėryno ir didžiąją dalį Antakalnio seniūnijos (dalis buvusio Vilniaus miesto penktojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos, Antakalnio seniūnijoje – Dvarčionys ir apie 20 sodų bendrijų - buvo priskirta Vilniaus miesto ketvirtajam policijos komisariatui.).³⁷

³⁷ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo – šeštojo policijos komisariatu nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-

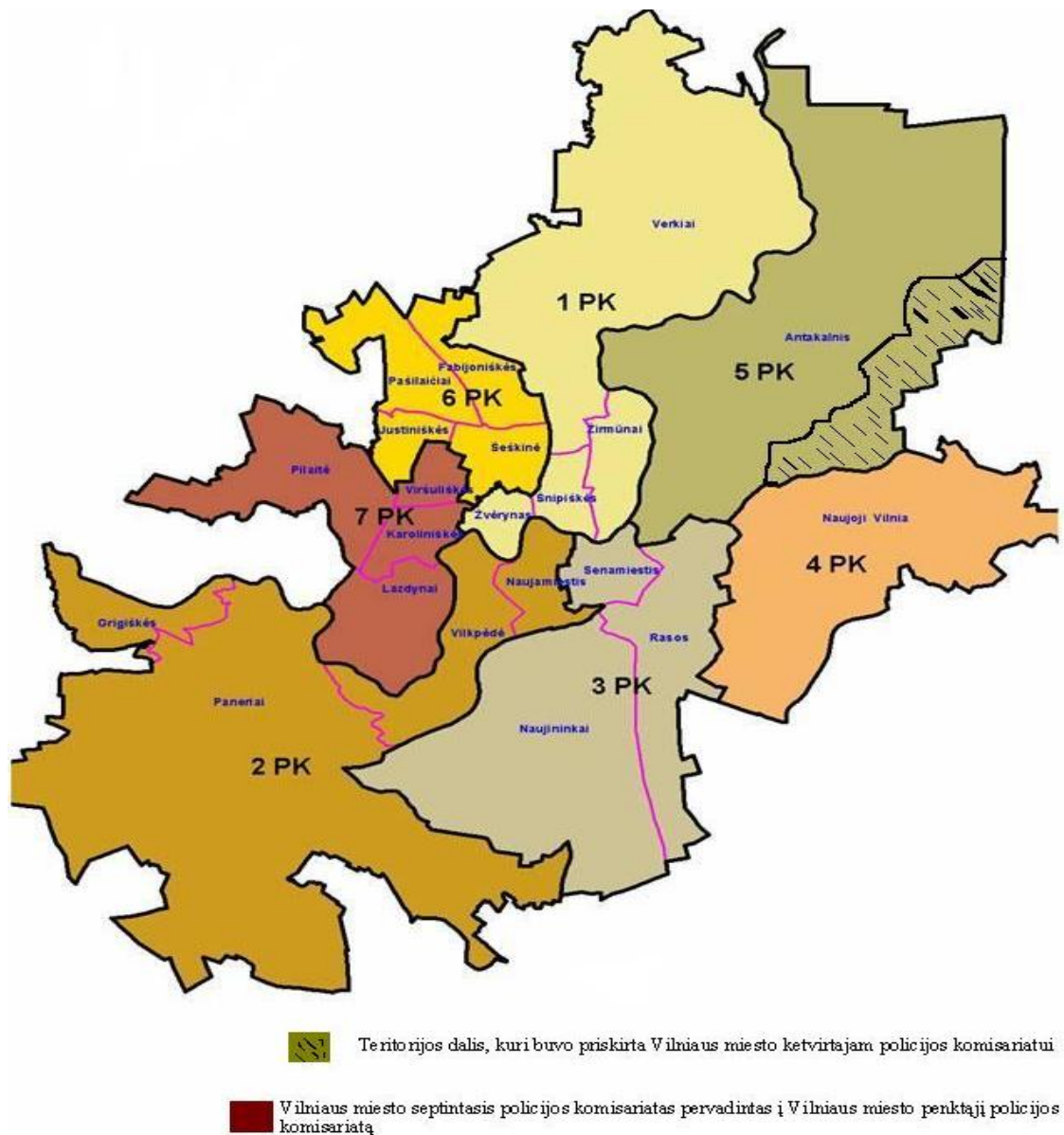
Žemiau pateiktame žemėlapyje matomos Vilniaus policijos komisariatų aptarnaujamos teritorijos iki 2010 m. kovo 15 d. restruktūrizacijos. (žr. 4 pav.).

Vilniaus miesto pirmajam policijos komisariatui keliami šie uždaviniai:³⁸

1. užtikrinti viešąją tvarką, visuomeninę rimtį ir žmogaus teisių ir laisvių apsaugą;
2. vykdyti nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją;
3. atskleisti ir tirti nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus;
4. prižiūrėti saugų eismą;
5. teikti neatidėliotiną pagalbą asmenims, kai ji būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, kitų teisės pažeidimų, stichinių nelaimių ar panašių veiksmų.

158, 2010.03.10, priimtas vadovaujantis Lietuvos policijos generalinio komisaro 2009 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. 5-V-820 „Dėl Lietuvos policijos generalinio komisaro 2008 m. gegužės 29 d. įsakymo Nr. 5-V-300 „Dėl žemesnės pakopos policijos komisariatų reorganizavimo prijungimo būdu prie atitinkamo aukštesnės pakopos policijos komisariato sprendimo priėmimo, reorganizavimo sąlygų, apskrities vyriausiųjų policijos komisariatų nuostatų, struktūros schemų patvirtinimo pakeitimo“

³⁸ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo–šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-158, II skyrius, 2010.03.10.

4 pav. Vilniaus miesto policijos komisariatų aptarnaujamų teritorijų pokyčiai po 2010-03-15 restruktūrizacijos³⁹

Minėtuose nuostatuose pateikiamos taip pat ir Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato funkcijos:

1. Viešosios tvarkos ir visuomeninės rimties, žmogaus teisių ir laisvių apsaugos srityje: saugo viešąją tvarką; pagal kompetenciją, vykdo teisės aktus dėl kovos su nusikalstamomis veikomis, girtavimu, narkotikų vartojimu, prostitucija, kitais antvisuomeniniais reiškiniais; pagal kompetenciją prižiūri, kad būtų laikomasi nustatytos tvarkos, įgyjant, gabenant, laikant, saugant, perduodant šaunamuosius ginklus, šaudmenis, sprogstamąsias medžiagas, narkotines priemones ir kitus leidimų sistemos reglamentuojamus daiktus; surašo administracinių teisės pažeidimų

³⁹ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo – šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-158, 2010.03.10.

protokolus, pagal savo kompetenciją nagrinėja tokių pažeidimų bylas, teisės pažeidėjams skiria administracines nuobaudas bei taiko kitas administracines prievartos priemones, vykdo vengiančių administracinės atsakomybės asmenų paiešką; įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją saugo ir konvojuoja sulaikytus, suimtus ar nuteistus asmenis; įgyvendina su Išorės sienų fondo dalimi "Specialioji tranzito schema" susijusių teisės aktų nuostatas užtikrinant Rusijos Federacijos piliečių tranzito per Lietuvos Respublikos teritoriją kontrolę; teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos institucijomis ir Šengeno valstybių kompetentingomis teisėsaugos institucijomis, įgyvendinant Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo nuostatas; vykdo užsieniečių teisėto buvimo Lietuvos Respublikoje kontrolę prižiūrimoje teritorijoje; vykdo nelegalios migracijos prevenciją; vykdo kitas teisės aktų nustatytas su migracijos klausimais susijusias funkcijas.

2. Nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos srityje: rengia ir įgyvendina teisės aktuose nustatytas nusikalstamų veikų prevencijos programas, projektus, planus ir priemones, užkardančias nusikalstamas veikas ir teisės pažeidimus; analizuoja ir atskleidžia padarytų nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų priežastis bei sąlygas ir imasi įstatymo numatytų priemonių joms pašalinti; sudaro ir tvarko profilaktines, rizikos grupių apskaitos, operatyvines įskaitas bei kitas teisės aktų nustatytas įskaitas; taiko administracines ir kitokias prevencines priemones.

3. Nusikalstamų veikų tyrimo srityje: teisės aktų nustatyta tvarka registruoja ir nagrinėja pareiškimus ir pranešimus apie rengiamas, daromas ar padarytas nusikalstamas veikas; pagal kompetenciją vykdo pasislėpusių įtariamų, kaltinamų, nuteistų ir be žinios dingusių asmenų paiešką, taip pat rastų neatpažintų lavonų, nežinomų ligonių ir vaikų asmens tapatybės nustatymą; įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdo operatyvinę veiklą; įstatymų nustatyta tvarka atlieka ikiteisminį tyrimą baudžiamosiose bylose; įstatymų nustatyta tvarka vykdo teismų nuosprendžius, nutarimus ir nutartis, ikiteisminio tyrimo ir kitų įstaigų pavedimus; teikia Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui informaciją apie užregistruotas ir atskleistas nusikalstamas veikas.

4. Socialinės pagalbos srityje: teikia neatidėliotiną pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo teisės pažeidimų ir tiems, kurių būklė bejėgiška; užtikrina sulaikytų ir pristatytų į policiją asmenų apsaugą, esant būtinumui, imasi priemonių nedelsiant suteikti jiems būtiną medicinos pagalbą; informuoja valstybės institucijas, visuomenines organizacijas, asmenis apie katastrofas, avarijas ir kitas ypatingas situacijas, kurios kelia pavojų žmonių ir nuosavybės saugumui; teikia pagalbą stichinių nelaimių ir kitų ypatingų atvejų metu, gelbstint žmones ir turtą, imasi priemonių žmonių saugumui užtikrinti; saugo rastus ir perduotus į policiją dokumentus, daiktus, vertybes bei kitokį turtą ir imasi priemonių grąžinti juos teisėtiems savininkams ar valdytojams; teikia kitokią būtiną

pagalbą žmonėms, kurių būklė yra bejėgiška; įstatymų nustatyta tvarka priima asmenis ir teikia jiems informaciją.

5. Eismo priežiūros srityje: pagal kompetenciją reguliuoja transporto ir pėsčiųjų eismą, prižiūri kelių eismo tvarką ir saugumą; vykdo prevencijos priemones, akcijas eismo priežiūros srityje; pagal kompetenciją skiria administracines nuobaudas ir taiko kitokias poveikio priemones už Kelių eismo taisyklių pažeidimus; vykdo kitas teisės aktų nustatytas eismo saugumo užtikrinimo funkcijas.

6. Kitos Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato vykdomos funkcijos: gina teisėtus policijos pareigūnų interesus, jų pilietines ir žmogaus teises; atlieka policijos komisariato darbuotojų korupcijos ir kitų neteisėtų veikų prevenciją, kontroliuoja, kaip policijos komisariato darbuotojai laikosi darbo drausmės, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatų atlieka pavaldžių darbuotojų teisės ir teisėtvarkos pažeidimų prevencines priemones; palaiko ryšius su savivaldos institucijomis, žiniasklaida, teisės aktų nustatyta tvarka teikia joms ir visuomenei informaciją apie nusikalstamumo būklę prižiūrime teritorijoje; pagal suteiktus įgaliojimus vykdo civilinės saugos priemones; tobulina struktūrinių padalinių valdymą, pagal galimybes savo veikloje diegia naujausius mokslo ir technikos laimėjimus; pagal galimybes siekia sudaryti darbuotojams normalias darbo ir poilsio sąlygas, užtikrinti socialines garantijas; organizuoja gyventojų pasiūlymų, pareiškimų ir skundų nagrinėjimą, imasi priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti; vykdo kitas teisės aktų jiems nustatytas funkcijas.⁴⁰

Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato struktūrą sudaro viršininkas, viršininko pavaduotojas, Nusikaltimų tyrimo skyrius, kuris susideda iš 1-ojo ir 2-ojo poskyrių, Prevencijos skyrius, kuriame kaip atskiras padalinys išskiriama nepilnamečių reikalų pareigūnų veiklos grupė, Operatyvaus valdymo poskyris, Organizacinė grupė iš viršininkas, viršininko pavaduotojas, Nusikaltimų tyrimo skyrius.⁴¹

Nuo 2011 m. vasario mėn. Vilniaus pirmajam policijos komisariatui vadovauja vyresnysis inspektorius Gintaras Barzdukas. Po restruktūrizacijos Nusikaltimų skyriaus viršininkės pareigas eina Danutė Brazdeikienė, o Prevencijos skyriaus - Gintaras Mažintas.

⁴⁰ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo – šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-158, 2010.03.10.

⁴¹ „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo – šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“, Vilniaus apskrities vyriausiojo komisariato viršininko įsakymas Nr. 10-V-158, 2010.03.10.

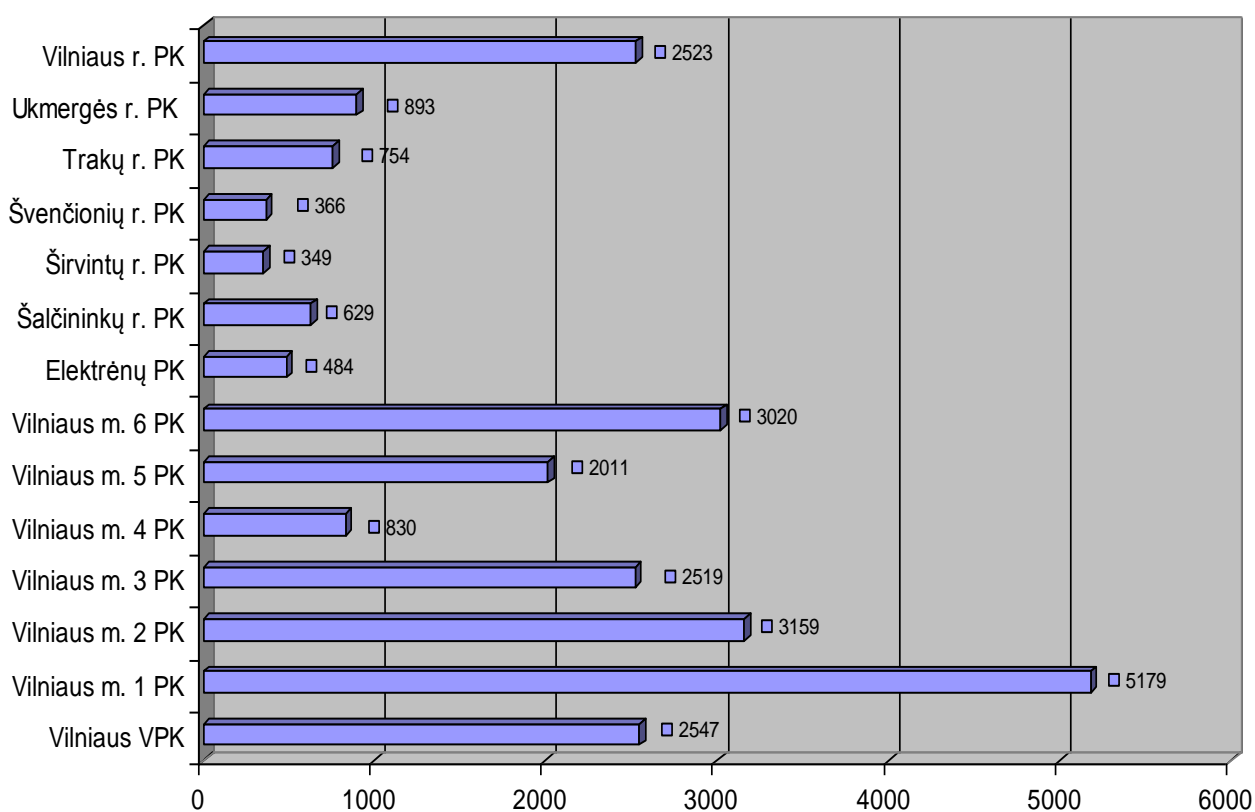
3.3 Nusikalstamumo būklė Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje

Nusikalstamumas – valstybei ir visuomenei pavojingas, istoriškai kintantis, save kuriantis, sąlyginai savarankiškas socialinis teisinis nusikalstamas veikas integruojantis reiškinys, nulemtas visuomenėje vykstančių socialinių procesų ir reiškinių prieštaravimų, reikalaujantis nuolatinės valstybės ir visuomenės kontrolės. Nusikalstamumą kiekybiškai apibūdina jo paplitimas (būklė, lygis). Nusikalstamumo būklę atspindi bendras nusikalstamų veikų skaičius per tam tikrą apskaitos laikotarpį (metus, penkmetį ir t. t.) tam tikroje teritorijoje (valstybėje, apskrityje, mieste ir kt.).⁴²

Kaip jau minėta, didžiausią Vilniaus miesto dalį aptarnauja Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas, joje užregistruojama ir daugiausiai nusikalstamų veikų. Atkreiptinas dėmesys, kad Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato nusikalstamumo būklę objektyviai galima analizuoti, tik nuo 2010 m., kadangi nuo tada Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato pirmasis policijos komisariatas buvo sujungtas su Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato penktuoju policijos komisariatu ir vedama bendra nusikalstamumo būklės statistika. Iki restruktūrizacijos užregistruoti statistiniai duomenys (per pirmus tris 2010 m. mėnesius) Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate ir Vilniaus miesto penktajame policijos komisariate buvo susumuoti.

Remiantis statistikos duomenimis, 2010 m. Lietuvoje iš viso užregistruotos 77734 nusikalstamos veikos, 72709 iš jų užregistruotos policijos įstaigose. Vilniaus apskrityje užregistruota 25263 nusikalstamos veikos, t. y. 35 proc. visų policijos įstaigose užregistruotų nusikalstamų veikų. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje 2010 m. buvo užregistruotos 5179 nusikalstamos veikos. Lyginant nusikalstamumo būklę Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje su kitais Vilniaus apskrities policijos komisariatais, reikia pažymėti, kad Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruojama daugiausia nusikalstamų veikų, t. y. 20,5 proc. visų Vilniaus apskrityje užregistruotų nusikalstamų veikų, tai yra didelė dalis, turint omenyje, kad Vilniaus apskritį aptarnauja Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, šeši miesto policijos komisariatai ir septyni Vilniaus rajono policijos komisariatai (žr. 5 pav.). 2010 m. Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruota daugiausia nusikalstamų veikų visoje Lietuvoje, didesni rodikliai užregistruoti tik visoje Kauno apskrityje – 15176, Klaipėdos apskrityje – 7720 ir Šiaulių apskrityje – 5842.

⁴² Kriminologija. red. Babachinaitė G., Kiškis A. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2010 P. 124-126.

5 pav. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose 2010 m.⁴³

2010 m. iš visų Lietuvoje užregistruotų nusikalstamų veikų ištirta 361138, t. y. 46,5 proc. policijos įstaigose ištirta 45,4 proc., t. y. 33004 nusikalstamos veikos. Vilniaus apskrityje ištirta 8437 nusikalstamos veikos, t. y. 33,4 proc. Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate ištirta 1300 nusikalstamų veikų, t. y. tik 21,1 proc., manytina, kad toks mažas išaiškinamumo lygis susijęs su itin dideliu užregistruojamų nusikalstamų veikų skaičiumi. Žemesnis nusikalstamų veikų ištyrimo lygis yra tik Vilniaus miesto ketvirtajame policijos komisariate (žr. 2 lentelę).⁴⁴

⁴³ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities komisariatuose 2010 m. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=20117/f-3z-iti-20117.data.txt&ff=%3C!--|3Z-ITI|6|--%3E&tt=Duomenys%20apie%20ikiteisminio%20tyrimo%20%20E1staigose%20u%20Feregistruotas%20nusikalstamas%20veikas%20%28Forma%203%DE-IT%C1%29 [žiūrėta 2011.10.01]

⁴⁴ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos ir ištirtos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities komisariatuose 2010 m. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=20117/f-3z-iti-20117.data.txt&ff=%3C!--|3Z-ITI|6|--%3E&tt=Duomenys%20apie%20ikiteisminio%20tyrimo%20%20E1staigose%20u%20Feregistruotas%20nusikalstamas%20veikas%20%28Forma%203%DE-IT%C1%29 [žiūrėta 2011.10.01]

2 lentelė. Ištirtų nusikalstamų veikų skaičius Vilniaus apskrities policijos komisariatuose 2010 m.

Policijos komisariatas	Ištirta nusikalstamų veikų	Ištirta nusikalstamų veikų dalis (proc.)
Vilniaus VPK	1408	55.3
Vilniaus m. 1 PK	1300	25.1
Vilniaus m. 2 PK	959	30.4
Vilniaus m. 3 PK	703	27.9
Vilniaus m. 4 PK	197	23.7
Vilniaus m. 5 PK	579	28.8
Vilniaus m. 6 PK	817	27.1
Elektrėnų PK	207	42.8
Šalčininkų r. PK	302	48
Širvintų r. PK	134	38.4
Švenčionių r. PK	173	47.3
Trakų r. PK	317	42
Ukmergės r. PK	359	40.2
Vilniaus r. PK	982	38.9

Didžiąją dalį Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų veikų sudarė vagystės – jų užregistruota 3167, sunkių ir labai sunkių nusikaltimų užregistruota 575, 435 - baudžiamieji nusižengimai, 371 - turto sugadinimo ar sunaikinimo faktas, 269 - sukčiavimo atvejai, 262 - plėšimai, 63 - dokumentų suklastojimo, jų neteisėto panaudojimo ar realizavimo faktai, iš visų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje užregistruotų nusikalstamų veikų 2010 m. daugiau kaip pusė - 2641 padaryta viešojoje vietoje.⁴⁵

Per 2011 m. 9 mėnesius Lietuvoje užregistruotos 59523 nusikalstamos veikos, t. y. 0.8 proc. mažiau nei per 2010 m. tą patį laikotarpį, iš jų 56081 nusikalstama veika užregistruota policijos įstaigose, t. y. 0.1 proc. mažiau nei per 2010 m. 9 mėn. Vilniaus apskrityje užregistruotos 193370 nusikalstamų veikų, t. y. 121 nusikalstama veika arba 0.6 proc. daugiau nei per 2010 m. tą patį laikotarpį. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius dar didesnis, čia per 2011 m. 9 mėn. užregistruotos 4336 nusikalstamos veikos, t. y. 517 nusikalstamų veikų arba 13.5 proc. daugiau nei per praėjusių metų tą patį

⁴⁵ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotų nusikalstamų veikų pobūdis Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=20117/f-3z-iti-20117.data.txt&ff=%3C!--|3Z-ITI|6|--%3E&tt=Duomenys%20apie%20ikiteisminio%20tyrimo%20E1staigose%20u%FEregistruotas%20nusikalstamas%20veikas%20%28Forma_3%DE-IT%C1%29 [žiūrėta 2011.10.01]

laikotarpi. Išaugęs užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius pastebimas ir kituose policijos komisariatuose, pavyzdžiui Molėtų rajono policijos komisariate – 19.3 proc., Rokiškio rajono policijos komisariate – 19.8 proc., Šalčininkų rajono policijos komisariate – 21.9 proc., Šilalės rajono policijos komisariate – 28.7 proc., Jurbarko rajono policijos komisariate 33.6 proc., Neringos policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius išaugo 129.2 proc., tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad tai yra tik 31 nusikalstama veika daugiau nei 2010 m. buvo užregistruota Neringos policijos komisariate, todėl žiūrint ne į procentinę išraišką, o į užregistruotų nusikalstamų veikų skaičių, Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius išaugo labiausiai.⁴⁶ Lyginant nusikalstamumo būklės pokyčius Vilniaus apskrities policijos komisariatuose, labiausiai užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius išaugo Šalčininkų rajono policijos komisariate – 21.9 proc., t. y. 109 nusikalstamomis veikomis, Švenčionių rajono policijos komisariate – 17.9 proc., t. y. 48 nusikalstamomis veikomis, Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate – 13.5 proc., t. y. 517 nusikalstamų veikų. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius labiausiai sumažėjo Ukmergės rajono policijos komisariate – 20.1 proc., t. y. 144 nusikalstama veika, Vilniaus miesto antrajame policijos komisariate – 11.3 proc., t. y. 286 nusikalstamomis veikomis ir Trakų rajono policijos komisariate – 4.8 proc., t. y. 28 nusikalstamomis veikomis (žr. 6 pav.).

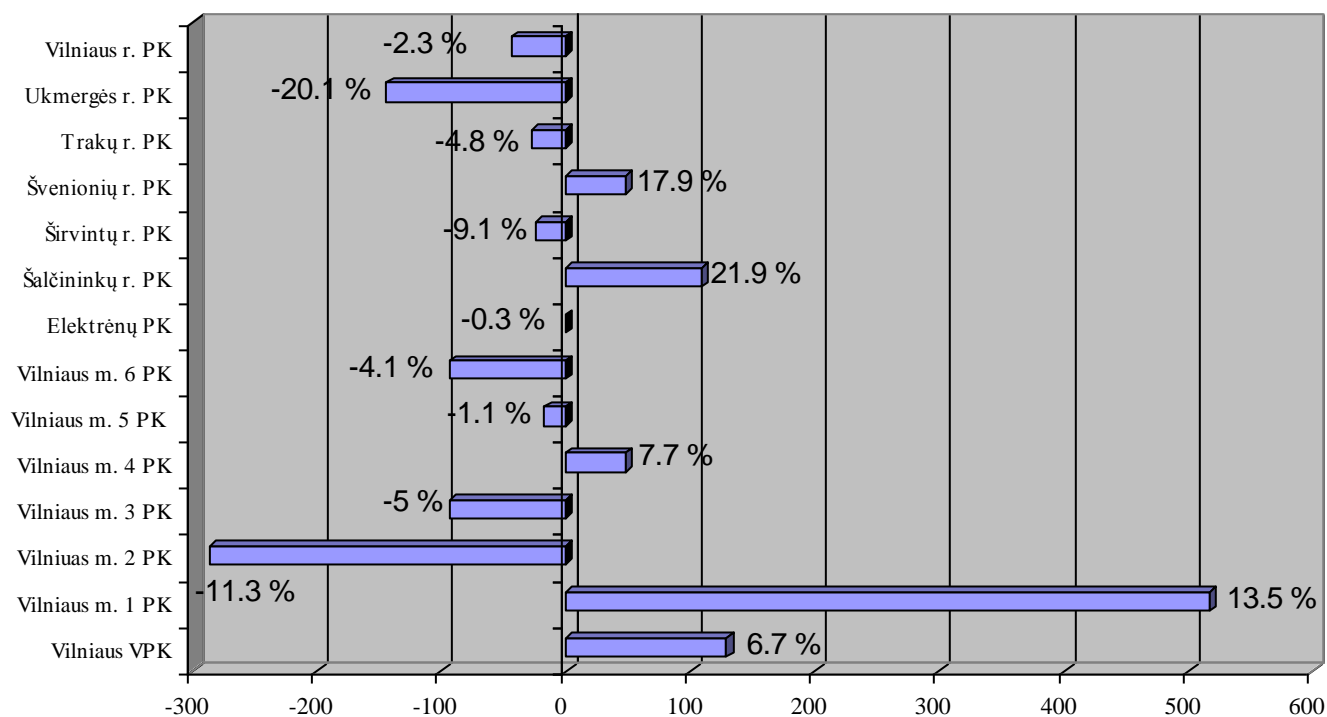
Iš 59523 Lietuvoje per 2011 m. 9 mėn. užregistruotų nusikalstamų veikų ištirta 24844, t. y. 44.3 proc., t. y. 0.9 proc. mažiau lyginant su 2010 m. 9 mėn., iš policijos įstaigose užregistruotų nusikalstamų veikų ištirta 24844, t. y. 44.3 proc., t. y. 0.4 proc. mažiau lyginant su 2010 m. 9 mėn., Vilniaus apskrityje ištirta 1152 nusikalstamos veikos, t. y. 56.1 proc., t. y. 5 proc. daugiau lyginant su praėjusių metų tokio pat laikotarpiu. Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate ištirta 1091 nusikalstama veika, t. y. 25.2 proc., t. y. 1.9 proc. mažiau lyginant su 2010 m. 9 mėn. duomenimis.

Didžiąją dalį Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų veikų sudarė vagystės – jų užregistruota 2666, t. y. 18.2 proc. arba 411 vagystėmis daugiau nei per 2010 m. 9 mėn., sunkių ir labai sunkių nusikaltimų užregistruota 78 t. y. 47.2 proc. arba 25 daugiau nei 2010 m., 400 – baudžiamųjų nusižengimų, t. y. 23.1 proc. arba 75 baudžiamaisiais nusižengimais daugiau, 298 - turto sugadinimo ar sunaikinimo faktai t. y. 6.8 proc. arba 19 daugiau nei per praėjusių metų 9 mėnesius, 225 - sukčiavimo atvejai, t. y. 6.3 proc. arba 15 mažiau nei 2010 m., 172 plėšimai, t. y. 16.1 proc. arba 33 plėšimais mažiau nei per 2010 m. 9 mėn., 130 viešosios tvarkos pažeidimų, t. y. 26.2 proc. arba 27 daugiau nei per praėjusių metų lyginamąjį laikotarpį, iš visų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje užregistruotų

⁴⁶ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose.

http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/html_file.phtml?metai=2011&menuo=9&ff=EK-ITI&fnr=1 [žiūrėta 2011.10.15]

nusikalstamų veikų per 2011 m. 9 mėn. beveik pusė - 2128 padarytos viešoje vietoje, t. y. 8.2 proc. arba 130 daugiau lyginant su 2010 m. 9 mėnesiais.⁴⁷

6 pav. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose per 2011 m. 9 mėn., lyginant su 2010 m. 9 mėn.

Nusikalstamumo būklė Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje yra analizuojama nuolat. Kiekvieną savaitę yra daroma prižiūrimoje teritorijoje įvykdytų nusikalstamų veikų analizė pagal seniūnijų teritorijas, vietą, laiką, savaitės dienas, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso straipsnius bei bendrus požymius. Informacija apie nusikalstamumo būklę Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato prižiūrimoje teritorijoje ir patruliavimo maršrutų koregavimo poreikis operatyviai, nustatyta tvarka perduodama Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Patrulių rinktinei. Taip pat atsižvelgiant į poreikį sudaromos patrulių užduotys bei tikslinės orientuotės. Apie užduočių įvykdymą patruliuojantys pareigūnai informuoja Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato atsakingus pareigūnus. Atsižvelgiant į nusikalstamumo būklės analizę aptarnaujamoje teritorijoje organizuojami patruliavimai pasitelkiant Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Mobiliosios kuopos pareigūnus. Pasitelktų pajėgų pareigūnams sudaromos patrulių užduotys bei tikslinės orientuotės. Pagal poreikį ir galimybes organizuojami neviešo pobūdžio patruliavimai. Vilniaus miesto

⁴⁷ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose.

http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=10&metai=2011&menuo=9®ionas=13&id3=1&idAta=2#Atas-EK-ITI [žiūrėta 2011.10.15].

pirmajame policijos komisariate darbas organizuojamas taip, kad, gavus informaciją apie nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus, operatyvinės grupės ir Prevencijos skyriaus tyrėjai kuo operatyviau išvyktų į įvykio vietas, nepažeidžiant teisės aktais nustatytų terminų. Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate yra organizuojamos prevencinės programos ir projektai tokie kaip „Pilietiškiausias pilietis“, „Augu prasmingai“, „Gyvenu saugiai“, „Mūsų žinios – mūsų galia“, „Norime draugauti“, „Mes visi galime“, „Vaivorykštės taku“, „Beglobis“, „Saugūs ir sveiki mokykloje“, „Saugi kaimynystė“ ir kt.⁴⁸

Tikėtina, kad Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų skaičius dar labiau padidės priėmus Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, kuomet ikiteisminis tyrimas bus pradedamas ir nesant nukentėjusio asmens pareiškimo.⁴⁹

4. VILNIAUS APSKRITIES VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO VILNIAUS MIESTO PIRMOJO POLICIJOS KOMISARIATO APTARNAUJAMOS TERITORIJOS GYVENTOJŲ NUOMONĖS TYRIMAS APIE JUOS APTARNAUJANČIO POLICIJOS KOMISARIATO VEIKLĄ

4.1 Trumpas tyrimo aprašymas

Magistrantės atlikto tyrimo metu panaudojant apklausos metodą, su suderintu klausimynu (žr. 4 priedą), buvo apklausta 250 Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių suaugusių (18 m. ir daugiau) asmenų, po 50 gyventojų iš Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, žvėryno ir Verkių seniūnijų. Anketa, kurią sudarė 37 klausimai, 2011 m. balandžio-birželio mėnesiais buvo dalijama minėtose seniūnijose, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje esančiose mokymo įstaigose, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato operatyvaus valdymo poskyryje. Tyrimo duomenų analizė buvo atliekama naudojant SPSS 13.0 programinę įrangą.

Kadangi galutiniai išsamūs 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys planuojami paskelbti tik 2013 m. birželio mėnesį⁵⁰, darbe buvo naudojami 2001 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Remiantis jais, Vilniaus mieste 2001 m. gyveno 542 287 žmonės iš jų 247 283 moterys, t. y. 45.6 proc. ir 295 004 vyrai, t. y. 54.4 proc. Antakalnio seniūnijoje gyveno 39 697 gyventojai, iš jų 21 315 moterų, t. y. 53.7 proc. ir 18 382 vyrai, t. y. 46.3 proc., pagal 2001 m. surašymą 0-15 m. amžiaus gyventojų Antakalnio seniūnijoje – 6608, t. y. 16.7 proc., darbingo amžiaus žmonių – 24 776, t. y. 62.4 proc., pensinio amžiaus – 8311, t. y. 20.9 proc.

⁴⁸ 2011 m. I pusmečio Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklos plano ataskaita.

⁴⁹ Lietuvos Respublikos Seimas. Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas. <http://www3.lrs.lt> [žiūrėta 2011.10.16]

⁵⁰ Lietuvos statistikos departamentas "Nuo liepos mėn. vyksta 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenų apdorojimo darbai" <http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=2630> [žiūrėta 2011.09.18]

Šnipiškių seniūnijoje 2001 m. gyveno 19 321 žmogus, iš jų 10 724 moterys, t. y. 55.5 proc., 8 597 vyrai, t. y. 44.5 proc., 0-15 m. amžiaus – 3 508, t. y. 18.2 proc., darbingo amžiaus – 12 303, t. y. 63.7 proc., pensinio amžiaus - 3 508, t. y. 18.1 proc. Verkių seniūnijoje buvo 30 856 gyventojai, iš jų 16 601 moteris, t. y. 53.8 proc., 14 255 vyrai, t. y. 46.2 proc., 0-15 m. amžiaus – 6 316, t. y. 20.5 proc., darbingo amžiaus - 21 065, t. y. 68.3 proc., pensinio amžiaus- - 3 471, t. y. 11.2 proc. Žirmūnų seniūnijoje buvo 47 410 gyventojų, iš jų 26 778 moterys, t. y. 56.5 proc., 20 632 vyrai, t. y. 43.5 proc., 0-15 m. amžiaus gyventojų buvo 7 646, t. y. 16.1 proc., darbingo amžiaus – 26 763, t. y. 56.5 proc., pensinio amžiaus – 12 996, t. y. 27.4 proc. Žvėryno seniūnijoje gyveno 12 188 žmonės, iš jų 6 934 moterys, t. y. 56.9 proc. ir 5 254 vyrai, t. y. 43.1 proc., 0-15 m. amžiaus asmenų – 2 032, t. y. 16.7 proc., darbingo amžiaus – 7 775, t. y. 63.8 proc., pensinio amžiaus – 2 379, t. y. 19.5 proc. Susumavus 2001 m. surašymo duomenis, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje 2001 m. gyveno 149 472 gyventojai, t. y. 27.6 proc. Vilniaus miesto gyventojų. Statistikos departamento 2001 m. duomenimis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje 10 metų ir vyresni gyventojai pagal išsilavinimą pasiskirstę taip: aukštąjį išsilavinimą turi 23.1 proc., aukštesnįjį – 19.6 proc., vidurinį – 30.2 proc., pagrindinį – 9.8 proc., pradinį – 13.9 proc., neturi pradinio – 0.2 proc., nelankę mokyklos – 0.1 proc., nenurodė – 1.1 proc. Atliekant tyrimą, buvo stengiamasi atsižvelgti į Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų sudėtį pagal amžių, lytį, išsilavinimą. Nustatant tyrimo imtį ($n =$), buvo naudojama formulė:

$$n = \frac{N \times 1.96^2 \times p \times q}{e^2 \times (N - 1) + 1.96^2 \times p \times q}$$

N – populiacijos dydis (atsižvelgiant į tai, kad po 2010 m. kovo mėn. 15 d. restruktūrizacijos dalis buvusio Vilniaus miesto penktojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos, kurioje yra apie 9 000 gyventojų, buvo prijungta prie Vilniaus miesto ketvirtojo policijos komisariato, laikytina, kad dabartinėje Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvena 140 000 gyventojų). Reikšmė **1,96** atitinka standartizuoto normaliojo skirsnio 95 proc. pasiklivimo lygmenį. p yra numatoma įvykio baigmės tikimybė, kad nagrinėjamas požymis pasireikš tiriamoje populiacijoje (dažniausiai imama blogiausio varianto tikimybė – požymis būdingas pusei, t. y. 50 proc. populiacijos ir pasirenkama $p = 0.5$). q yra tikimybė, kad nagrinėjamas požymis nepasireikš tiriamoje populiacijoje ($q = 1 - p = 0.5$). e yra pageidautinas tikslumas, dažniausiai $e = 0.05$.⁵¹

Tyrimo rezultatų tikslumas 0.06 proc., laikytina, kad tyrimas yra reprezentatyvus.

Tiriamųjų socialinė demografinė struktūra pateikiama lentelėje (žr. 3 lentelę).

⁵¹ Rudzkienė V. Socialinė statistika. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2005 P. 34, 35

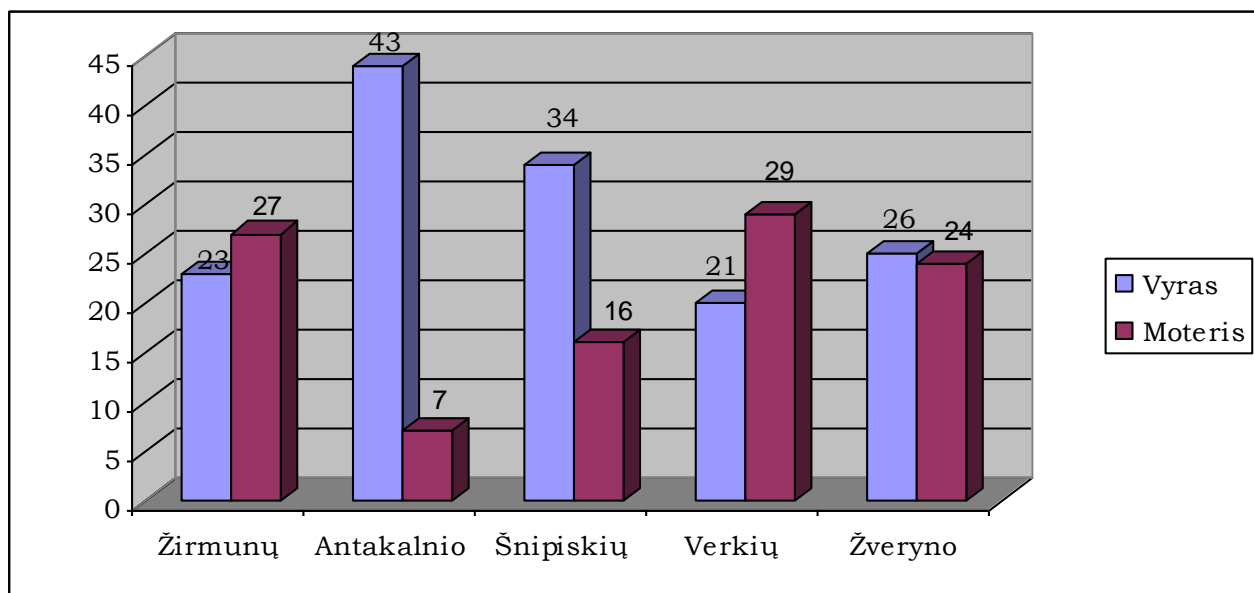
3 lentelė. Apklaustų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato teritorijos gyventojų socialinė demografinė struktūra.

	N	Dalis (proc.)
Viso	250	100
Vyrai	147	58.8
Moterys	103	41.2
Amžius:		
18-25 m.	90	36
26-30 m.	65	26
31-40 m.	35	14
41-50 m.	40	16
50+ m.	20	8
Seniūnija:		
Žirmūnų sen.	50	20
Antakalnio sen.	50	20
Šnipiškių sen.	50	20
Verkių sen.	50	20
Žvėryno sen.	50	20
Profesija/užsiėmimas:		
Valstybės tarnautojai	45	18
Dirbantys privačiame versle	107	42.8
Verslininkai	24	9.6
Pensininkai	10	4
Studentai	48	19.2
Bedarbiai	16	6.4

Iš magistrantės atlikto tyrimo metu (2011 m. balandžio - birželio mėnesiais) apklaustų 250 Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų 147, t. y. 58.8 proc. visų apklaustųjų, buvo vyrai ir 103, t. y. 41.2 proc., moterys. Žirmūnų seniūnijoje buvo apklausti 23 vyrai, t. y. 46 proc. ir 27 moterys, t.y. 54 proc., Antakalnio seniūnijoje apklausti 43 vyrai, t. y. 86 proc. apklaustųjų ir 7 moterys, t. y. 14 proc., Šnipiškių seniūnijoje apklausti 34 vyrai, t.y. 72 proc. ir 16 moterų, t. y. 28 proc., Verkių seniūnijoje apklaustas 21 vyras, t.y. 42 proc. apklaustųjų ir 29 moterys, t.y. 58 proc., Žvėryno seniūnijoje apklausti 26 vyrai, t. y. 52 proc. ir 24 moterys, t. y. 48 proc. apklaustųjų (žr. 7 pav.).

Toks respondentų pasiskirstymas pagal lytį atitinka vilniečių pasiskirstymą pagal šį kriterijų, remiantis 2001 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis.⁵²

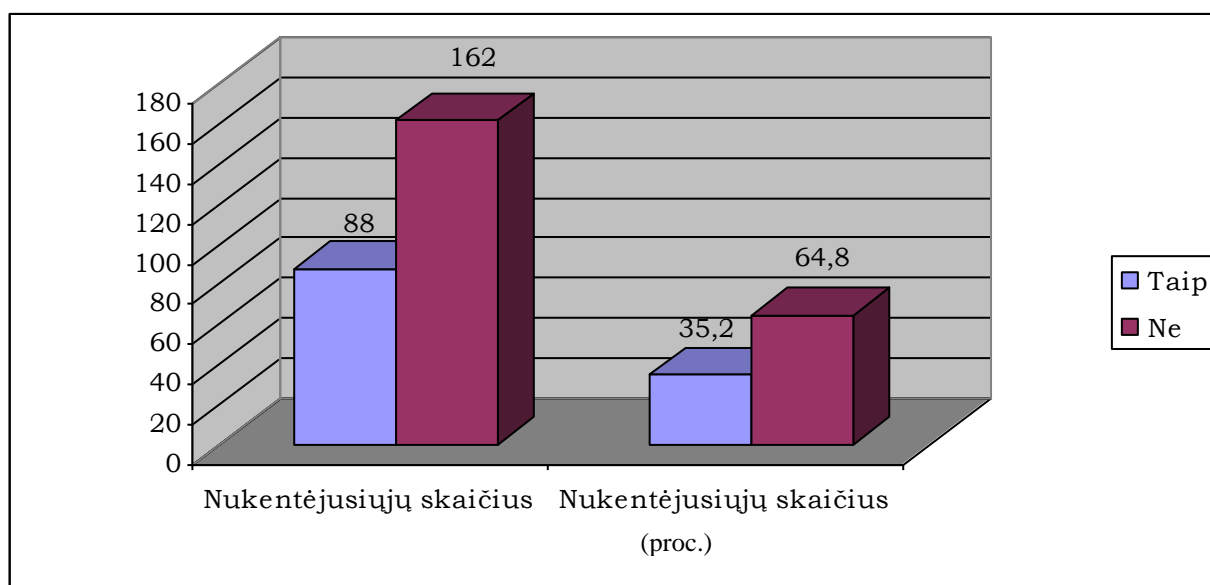
⁵² Lietuvos statistikos departamentas. 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenys. <http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=2630> [žiūrėta 2011.09.18]

7 pav. Apklaustųjų pasiskirstymas pagal lytį Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamose seniūnijose.

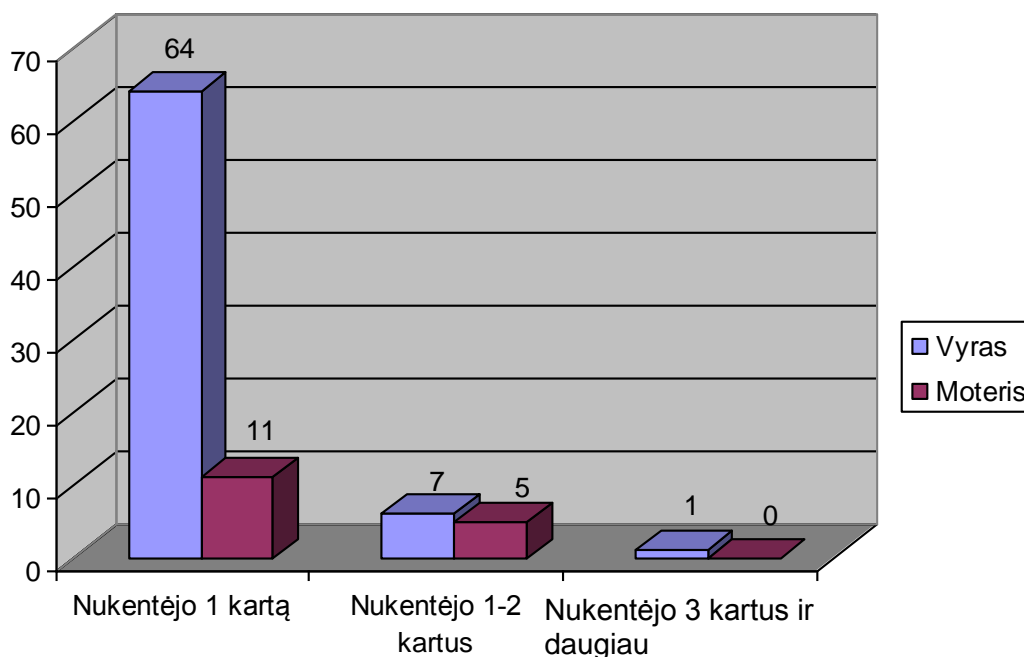
4.2 Tyrimo rezultatai apie aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų viktimizaciją

Toliau analizuojama nukentėjusiųjų charakteristika ir jų viktimizacijos aplinkybės. Magistrantės atlikto tyrimo metu, apklausus 250 Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijose gyvenančių asmenų, nustatyta, kad 35,2 proc., t. y. 88 gyventojai iš 250 apklaustųjų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamo teritorijoje gyvenančių asmenų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių (žr. 8 pav.).

8 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantys asmenys, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius 12 mėnesių.

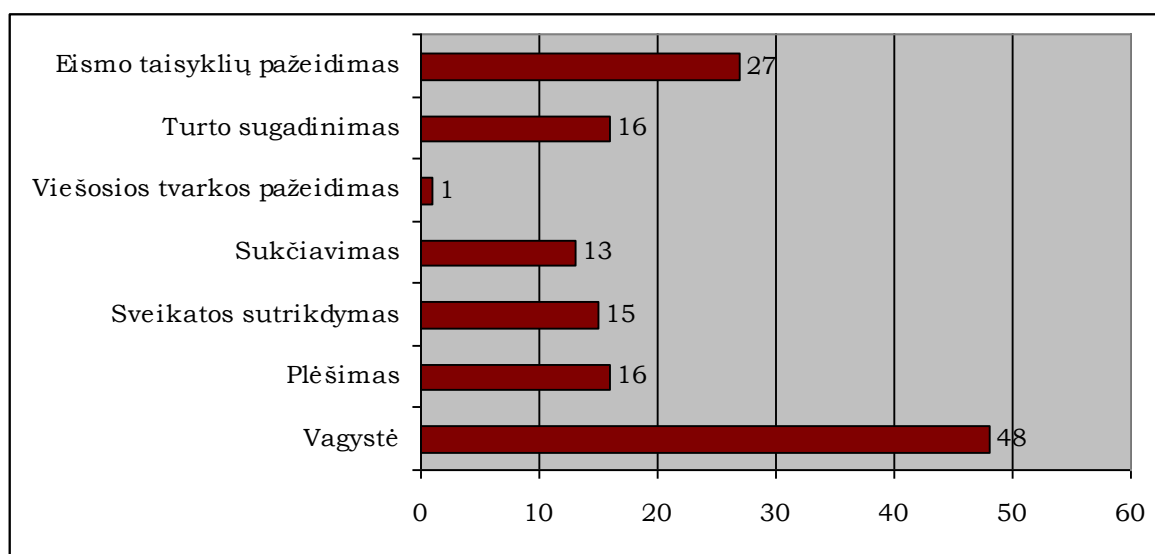
Iš bendro nukentėjusiųjų apklaustųjų asmenų skaičiaus (88), nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų 1 kartą per pastaruosius 12 mėnesių nukentėjo – 75 respondentai (iš jų 64 vyrai ir 11 moterų), t. y. 85.2 proc. iš nukentėjusiųjų apklaustųjų. 1-2 kartus nurodė nukentėję – 12 asmenų (iš jų 7 vyrai ir 5 moterys), t. y. 13.6 proc. visų apklaustųjų nukentėjusiųjų. Daugiau nei 3 kartus nurodė nukentėjęs 1 vyras, t. y. 1.1 proc. iš respondentų, kurie nurodė nukentėję per pastaruosius 12 mėnesių (žr. 9 pav.).

9 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantys asmenys, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius 12 mėnesių, pagal lytį.

Aptariant tyrimo duomenis, nuo kokių nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių yra nukentėję Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantys asmenys, reikia pažymėti, kad iš 88 nukentėjusiųjų apklaustųjų – 35.3 proc. nurodė nukentėję nuo vagystės, taip pat 19.7 proc. gyventojų yra nukentėję nuo kelių eismo taisyklių pažeidimo. Po 11.8 proc. iš visų nukentėjusiųjų apklaustųjų nukentėjo nuo turto sugadinimo ir plėšimo, 11.03 proc. gyventojų nurodė nukentėję nuo sveikatos sutrikdymo. Tik vienas iš 88 respondentų, kurie nurodė nukentėję nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių, yra nukentėjęs nuo viešosios tvarkos pažeidimo (žr. 10 pav.). Pastebima, kad dauguma asmenų, yra nukentėję nuo turtingo pobūdžio nusikalstamų veikų ar teisės pažeidimų. Tai galima sieti su tuo, kad ir tarp užregistruotų nusikalstamų veikų Vilniaus miesto

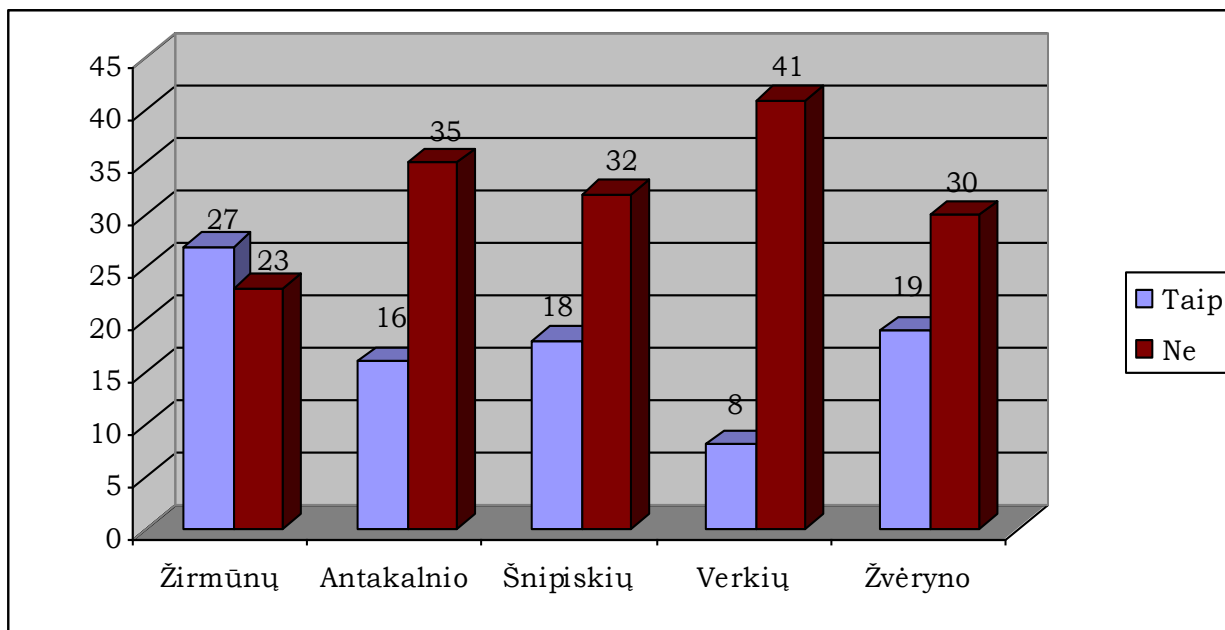
pirmojo policijos komisariato teritorijoje didžiąją dalį sudaro būtent tokio pobūdžio nusikalstamos veikos.⁵³

10 pav. magistrantės atlikto tyrimo duomenys apie nukentėjusių asmenų pasiskirstymą pagal viktimizacijos pobūdį.

Atsižvelgiant į viktimizaciją Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamose seniūnijose, pastebima, kad tyrimo duomenimis daugiausia nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų asmenų yra Žirmūnų seniūnijoje, joje nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų nukentėjo daugiau kaip pusė respondentų – 54 proc. tai gali būti siejama, su dideliu gyventojų tankumu šioje seniūnijoje. Nepaisant to, kad Žvėryno seniūnija yra viena mažiausių iš Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamų seniūnijų, joje 38 proc. apklaustųjų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų. Galima tik daryti prielaidą, kad tai susiję su nemažu privačių gyvenamųjų namų skaičiumi ir mažiau apšviestomis gatvėmis joje. Šiek tiek mažiau asmenų nurodė nukentėję Šnipiškių – 36 proc. ir Antakalnio – 32 proc. seniūnijose. Mažiausiai nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų asmenų tyrimo metu pastebėta Verkių seniūnijoje – 16 proc. Tai galima sieti su tuo, kad nors Verkių seniūnijai priskiriama gana didelė teritorija, tačiau gyventojų tankumas joje nėra didelis (žr. 11 pav.).

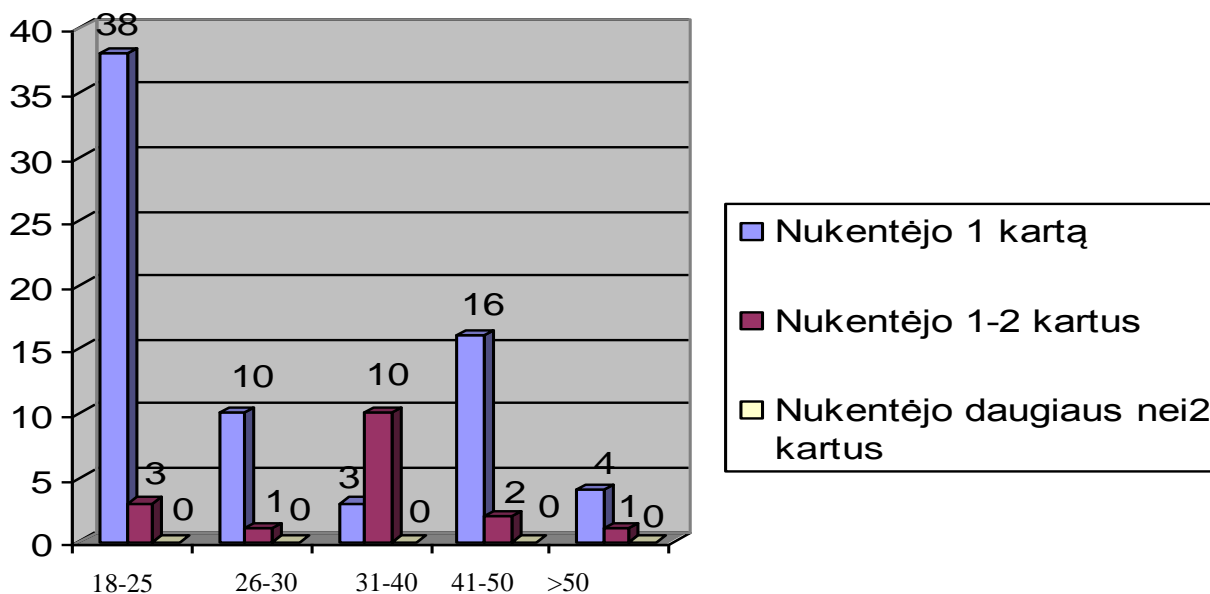
⁵³ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrityje policijos komisariatuose. [http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=201111/f-vsd-iti-201111.data.txt&ff=<!--\[VSD-ITI\]6-->&tt](http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=201111/f-vsd-iti-201111.data.txt&ff=<!--[VSD-ITI]6-->&tt) [žiūrėta 2011.11.10]

11 pav. Respondentai nukentėję nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių pasiskirstymas pagal seniūnijas.

Išanalizavus atlikto tyrimo duomenis, susijusius su nukentėjusių asmenų amžiumi, 1 kartą nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų daugiausia nukentėjo 18-25 m. amžiaus asmenų – 38, t. y. 43.2 proc. iš visų asmenų, kurie nurodė nukentėję per pastaruosius 12 mėnesių, tai gali būti siejama, kad tyrimo metu apklausoje dalyvavo daugiausia tokio amžiaus asmenys. Antroje vietoje 41-50 m. amžiaus asmenys – 16 (18.2 proc.). 1-2 kartus nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų daugiausiai nukentėjo 31-40 m. amžiaus asmenų (76.9 proc. respondentų nukentėjusių 1-2 kartus). Daugiau nei 2 kartus nukentėjęs nurodė tik vienas asmuo vyresnis nei 50 m. (žr. 12 pav.).

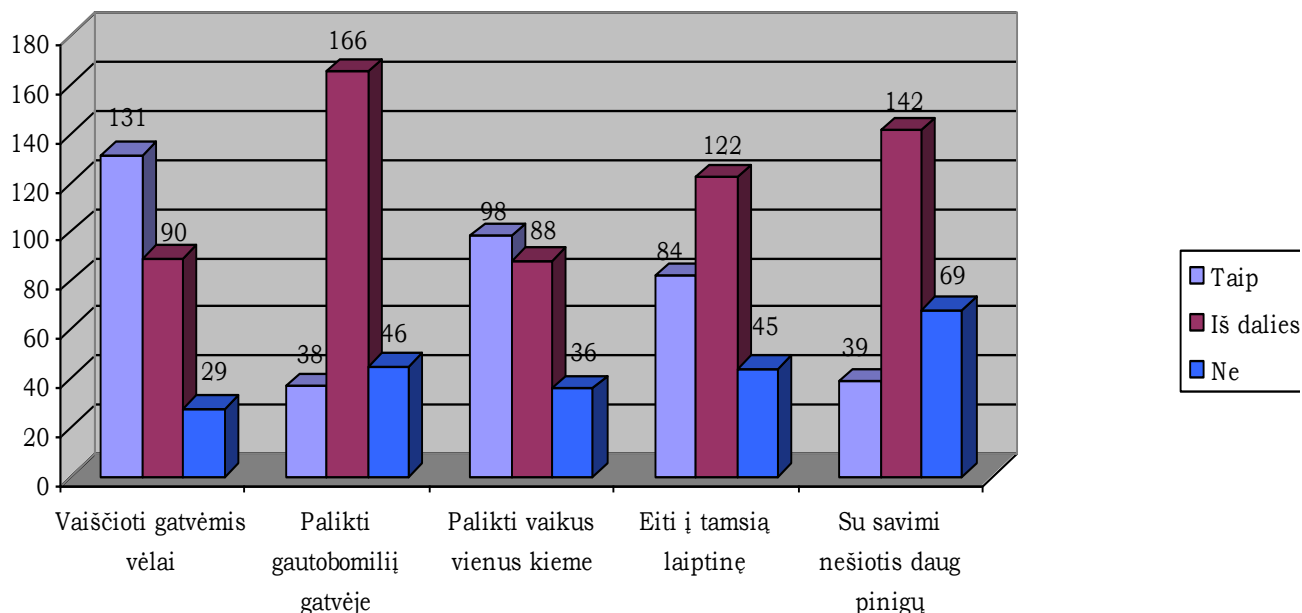
83 iš 88 nukentėjusių asmenų tyrimo metu nurodė, jog dėl to, kad nukentėjo nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų kreipėsi į policiją, tai sudaro 94.3 proc. (žr. 1 pav. 5 priede) Tai patvirtina magistro baigiamajame darbe iškeltą hipotezę, kad vis daugiau nukentėjusiųjų kreipiasi į policiją negu nesikreipia.

12 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius 12 mėnesi, amžius.

Apibendrinus tyrimo duomenis, susijusius su saugumo jausmu gyvenamojoje vietovėje, vyrauja tendencijos, kad didžioji dalis gyventojų su pateiktais teiginiais gali sutikti tik iš dalies. 166 apklaustieji tik iš dalies nebijo palikti savo automobilį nesaugojamoje stovėjimo aikštelėje, 122 apklausos dalyviai iš dalies jaučiasi saugūs grįždami namo, netgi kai laiptinėje nedega šviesa, 142 tyrime dalyvavę asmenys iš dalies nebijo su savimi nešiotis didelę sumą pinigų. 131 (52.4 proc.) iš visų apklausoje dalyvavusių asmenų nebijo vaikščioti gatvėmis vėlai savo gyvenamojo vietovėje. 29 apklaustieji nurodė atvirkščiai, kad bijo tą daryti. 30 iš visų apklaustųjų bijo palikti savo automobilį nesaugojamoje automobilių stovėjimo aikštelėje. 46 asmenys nurodė nebijantys to daryti. Didžioji dalis visų apklaustųjų – 98 nurodė, jog gali išleisti savo vaikus į kiemą vienus (pastaba: į šį klausimą atsakė tik tiek apklausos dalyviai, kurie turi vaikų). 36 apklaustieji nurodė, kad bijo išleisti vaikus į kiemą vienus. 84 apklaustieji nurodė, kad grįždami namo savo laiptinėje jaučiasi saugiai, netgi kai joje nedega šviesa. Beveik perpus mažiau - 45 nurodė atvirkščiai. 69 Vilniaus apskrities pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai bijo su savimi nešiotis didelę sumą pinigų, beveik perpus mažiau – 39 to daryti nebijo (žr. 13 pav.). Tyrimo metu, vidurinį išsilavinimą turintys 66 apklaustieji nurodė, kad jiems nereikalingas ginklas savigynai. Šiek tiek mažiau visų apklaustųjų – 53, turinčių aukštąjį išsilavinimą mano taip pat. Mažesnę dalis respondentų mano, kad jiems ginklas nereikalingas. Daugiau nei pusė visų apklaustų asmenų nurodė, kad jiems ginklas yra reikalingas – 51.2 proc. 59 apklausos dalyviai turintys aukštąjį išsilavinimą ir 13 turinčių vidurinį išsilavinimą pasitiki savo kaimynais. Kaimynais pasitiki mažesnę dalis tyrime dalyvavusių asmenų, nei jais pasitiki - 32 proc. 83 apklaustieji turintys

aukštąjį išsilavinimą nurodė, kad jų namuose nereikalinga signalizacijos sistema. Daug mažiau asmenų, turinčių žemesnį išsilavinimą pritaria šiam teiginiui, iš viso tik 39.2 proc. apklaustųjų mano, kad jų namuose nereikalinga signalizacijos sistema (žr. 2 pav. 5 priede).

13 pav. Tyrimo duomenys, susiję su Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų saugumo jausmu jų gyvenamojoje vietovėje.

Apibendrinus duomenis, matyti, kad didesnė Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų dalis pasirinko tokius teiginių variantus, kurie leidžia manyti, kad jie jaučiasi daugiau nesaugiai nei saugiai savo gyvenamojoje vietovėje. Kadangi yra daugiau asmenų, nebijančių vaikščioti gatvėmis sutemus savo gyvenamojoje vietovėje, išleisti vaikus į kiemą vienus, besijaučiančių saugiai namo laiptinėje kai joje nedega šviesa, tačiau didesnė dalis apklaustųjų nurodė, kad nepasitiki savo kaimynais, bijo palikti savo automobilį nesaugojamoje stovėjimo aikštelėje, nesaugiai jaučiasi su savimi nešiodamiesi didelę pinigų sumą, jiems reikalingas ginklas savigynai bei jų bute reikalinga signalizacijos sistema.

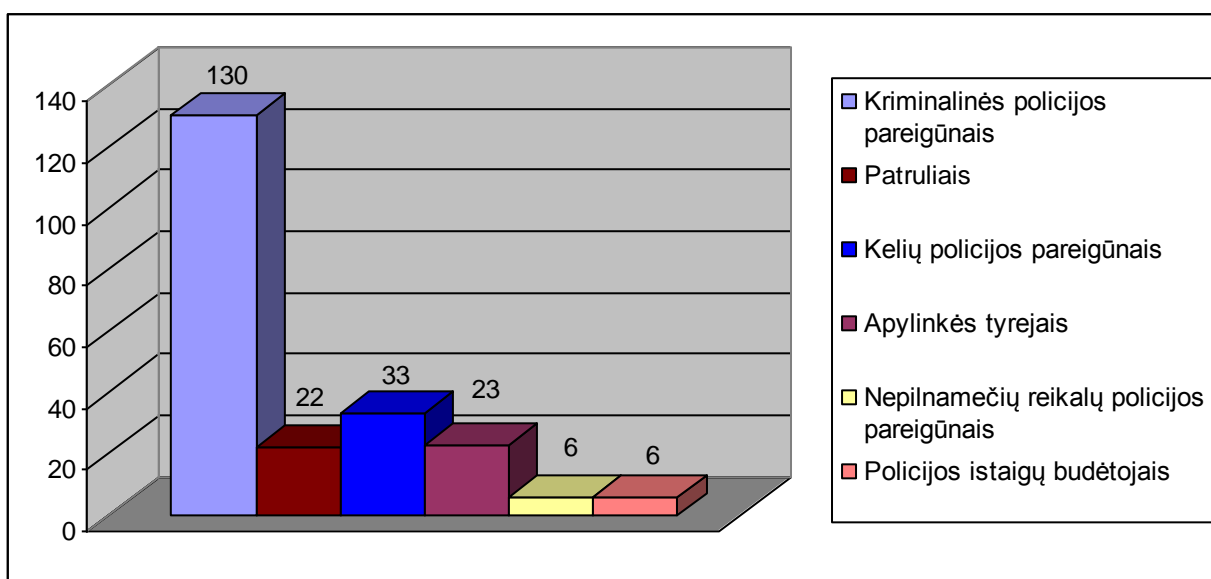
4.3 Tyrimo rezultatai apie policijos darbą

Atlikto tyrimo duomenimis Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantiems asmenims yra tekę bendrauti su kelių policijos pareigūnais. Iš 235 apklaustųjų, kuriems yra tekę bendrauti su policijos pareigūnais, 125 (53.2 proc.) nurodė, kad tai buvo kelių policijos pareigūnai. Daug mažiau apklaustųjų paminėjo kriminalinės policijos pareigūnus – 53, t. y. 22.6 proc. Su policijos patruliais dažniausiai tekę bendrauti 27 apklausos

dalyviams. Su apylinkės tyrėjais ir policijos įstaigų budėtojais nurodė dažniausiai bendravę panašus skaičius asmenų 12 ir 14. Mažiausiai apklaustųjų yra tekę bendrauti su nepilnamečių reikalų policijos pareigūnais, tai nurodė tik 3 apklaustieji, tai gali būti siejama su tuo, kad net 242 apklaustiesiems iš 250, neprireikė šio pareigūnų paslaugų ir neteko bendrauti (žr. 3, 4 pav. 5 priede).

Asmenų, kurie yra kreipęsi į policiją su skundu, pareiškimu, paprašius atsakyti į teiginius, susijusius su juos aptarnavusių policijos pareigūnų atliktais veiksmais, 61 (73.5 proc.) apklaustasis nurodė, kad policijos pareigūnai operatyviai išsprendė jų problemą, 44 (53 proc.) apklaustieji nurodė, kad policijos pareigūnai suteikė reikalingą pagalbą, 36 (43.4 proc.) nurodė, kad policija profesionaliai išaiškino nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą padariusius asmenis, 69 (83.1 proc.) asmenys pasisakė, kad policijos pareigūnai proceso nevilkina. Neigiamas policijos pareigūnų atliktų veiksmų vertinimas pasireiškė tik dėl jų profesionalumo išaiškinant nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą, didesnė dalis apklaustųjų – 47 asmenys (56.6 proc.) iš 83 respondentų, kurie nurodė kreipęsi į policiją su skundu ar pareiškimu, neigiamai įvertino policijos pareigūnų darbą šiuo aspektu, į kitus teiginius apklaustieji atsakė daugiau teigiamai nei neigiamai policijos pareigūnų atliktų veiksmų atžvilgiu (žr. 5 pav. 5 priede).

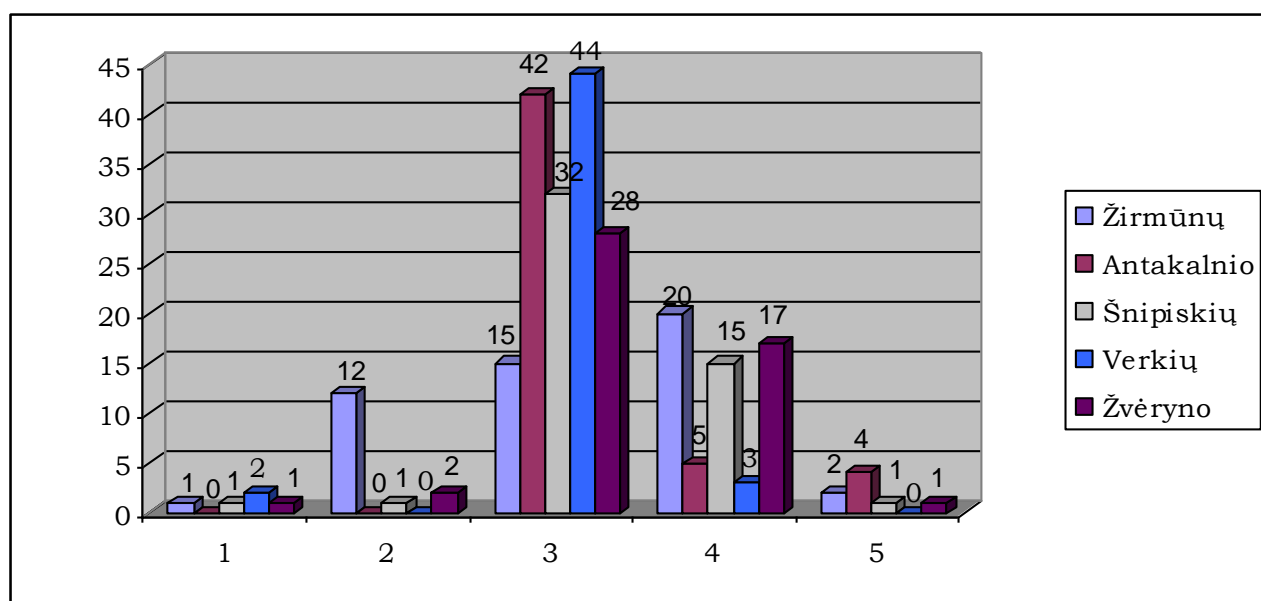
Apibendrinus atlikto tyrimo rezultatus daugiausia asmenų nurodė, kad labiausiai pasitiki kriminalinės policijos pareigūnais – 130, t. y. 59.1 proc. iš apklaustųjų, kurie nurodė pasitikėti policijos pareigūnais. 33 tyrime dalyvavę asmenys labiausiai pasitiki kelių policijos pareigūnais. Beveik tiek pat asmenų 23 ir 22 labiausiai pasitiki apylinkės tyrėjais ir policijos patruliais. Mažiausiai pasitikima yra nepilnamečių reikalų policijos pareigūnais ir policijos įstaigų budėtojais – po 6 asmenis. (žr. 14 pav.)

14 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų pasitikėjimas policijos pareigūnais.

Magistrantės atlikto tyrimo metu, apklausoje dalyvavusių asmenų buvo prašoma įvertinti juos aptarnaujančio – Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą nuo 1 (labai blogai) iki 5 (labai gerai) balų. Didžioji dalis Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijų gyventojų – 161, t. y. 64.4 proc. apklausos dalyvių, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertina vidutiniškai (3 balais). Tik Žirmūnų seniūnijos apklaustų gyventojų dauguma – 20 ją vertina gerai (4 balais). Iš viso Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą labai blogai (1 balu) įvertino 5 asmenys, t. y. 2 proc. apklaustųjų, – 2 Verkių seniūnijos gyventojai ir po 1 gyventoją iš Žirmūnų, Šnipiškių ir Žvėryno seniūnijų. Iš visų penkių seniūnijų gyventojų blogai (2 balais) vertinančių Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą, Žirmūnų seniūnijoje yra daugiausia – 12, iš viso blogai minėto komisariato veiklą vertina 14 asmenų, t. y. 5.6 proc. apklaustųjų. Gerai (4 balais) vertinančių juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą yra taip pat Žirmūnų seniūnijoje, joje 20 asmenų (40 proc.) iš 50 tyrime dalyvavusių šios seniūnijos gyventojų. Šiek tiek mažiau respondentų – 17 gerai policijos komisariato veiklą vertina Žvėryno seniūnijoje, čia tokios nuomonės yra 34 proc. apklaustųjų. Žvėryno seniūnijoje taip pat nėra Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertinančių labai blogai (1 balu). 8 asmenys, (3.2 proc.) iš visų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamų seniūnijų policijos komisariato veiklą vertina labai gerai (5 balais). Daugiausia taip vertinančių asmenų Antakalnio seniūnijoje - 4. Labai gerai vertinančių Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą nebuvo tik Verkių seniūnijoje.

Išanalizavus tyrimo duomenis, galima teigti, kad gerai arba labai gerai Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą aptarnaujamose seniūnijose vertinančių asmenų yra daugiau – 68, t. y. 27.2 proc., nei ją vertinančių blogai arba labai blogai – 20, t. y. 8 proc. iš visų 250 asmenų dalyvavusių apklausoje respondentų (žr. 15 pav.).

15 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklos vertinimas, pagal seniūnijas.

Tyrimo duomenimis Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą gerai arba labai gerai vertina šiek tiek daugiau moterų – 29, t. y. 28.2 proc. nei apklausoje dalyvavusių vyrų - 40, t. y. 27.2 proc. Didžioji dalis apklaustųjų, tiek vyrų tiek moterų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertina vidutiniškai, taip vertina 93 vyrai, t. y. 63.3 proc. ir 68 moterys, t. y. 66 proc. iš visų apklaustųjų (*žr. 6 pav. 5 priede*).

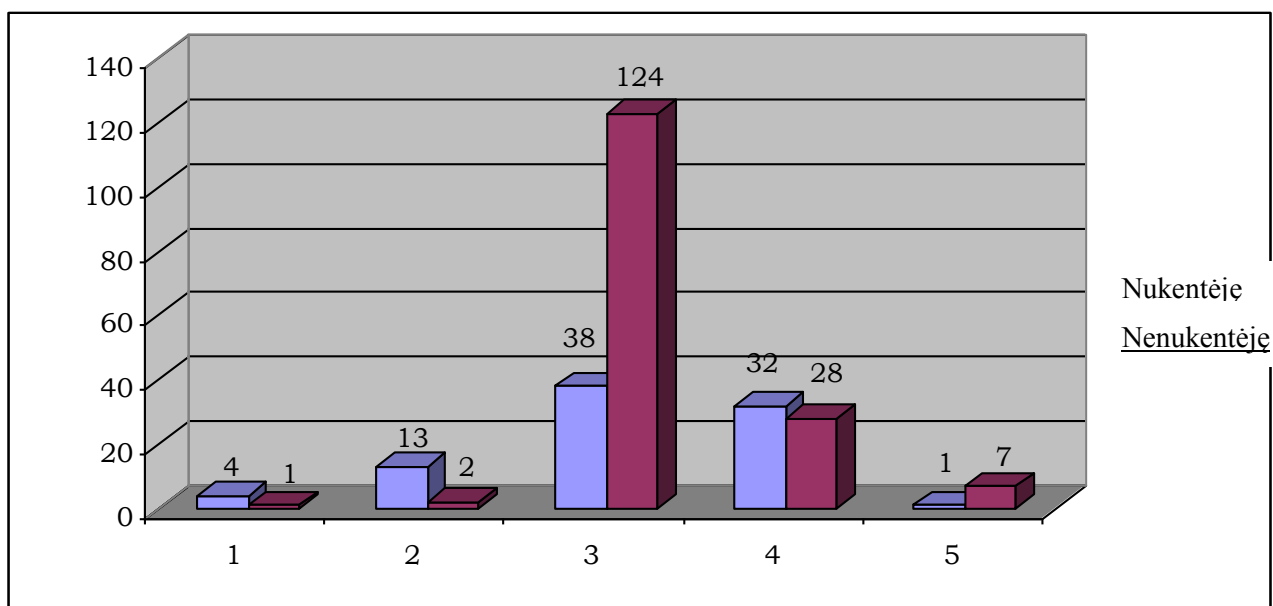
Vertinant gyventojų nuomonės tyrimą, atsižvelgiant į apklaustųjų amžių, pastebima, kad daugiausiai vidutiniškai (3 balais) Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertinančių asmenų yra 18-30 m. amžiaus ir 41-50 m. amžiaus. Ryšium su tuo, kad tyrimo metu apklausoje dalyvavo daugiausia 18-25 m. amžiaus asmenų, jų dalis yra didžiausia policijos komisariato veiklą vertinant tiek labai blogai (1 balu) – 3, tiek blogai – 12, tiek gerai – 23, tiek labai gerai – 3. kaip jau anksčiau buvo minėta darbe asmenų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą vertinančių gerai arba labai gerai yra daugiau nei vertinančių blogais arba labai gerai. Atsižvelgiant į apklaustųjų amžių, galima teigti, kad gerai arba labai gerai komisariato veiklą įvertino daugiausiai 18-25 m. amžiaus asmenų – 26, t. y. 38.2 proc. Tik penki 26-30 m. amžiaus apklaustieji policijos komisariato veiklą įvertino gerai arba labai gerai. 17 asmenų, kurių amžius yra 31-40 m. policijos komisariato veiklą įvertino gerai arba labai gerai. Septyni 41-50 m. amžiaus respondentai policijos komisariato veiklą įvertino gerai arba labai gerai. 13 apklaustųjų, kurių amžius yra virš 50 metų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą įvertino gerai (4 balais.) (*žr. 7 pav. 5 priede*).

Atsižvelgiant į Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklos vertinimą, pagal apklaustųjų išsilavinimą, pastebima, kad Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijų gyventojai, turintys aukštąjį išsilavinimą, juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą vertina geriau, 41 aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą įvertino gerai arba labai gerai, t. y. 60.3 proc. iš 68 apklaustųjų, kurie taip įvertino jo veiklą. Blogai komisariato veiklą įvertino daugiausia asmenų, turinčių profesinį išsilavinimą, toks jų įvertinimas sudarė 73.3 proc. tokio vertinimo. Vidurinį išsilavinimą turintys asmenys dažniausiai (63 proc.) policijos komisariato veiklą įvertino vidutiniškai (3 balais).

Pagal darbo pobūdį, užsiėmimą Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos apklaustieji gyventojai policijos komisariato veiklą taip pat vertino skirtingai. Blogai (2 balais) ją įvertino dažniausiai verslininkai, 10 verslininkų iš 24, kurie dalyvavo apklausoje, t. y. 41.7 proc. Daugiausia apklaustųjų, įvertinusių policijos veiklą vidutiniškai yra privataus verslo darbininkai, 77 iš 107 apklausoje dalyvavusių asmenų, dirbančių privačiame versle, t. y. 72 proc. Taip pat ir didžioji dalis valstybės tarnautojų – 34 iš 45 dalyvavusių apklausoje, t. y. 75.6 proc., policijos komisariato veiklą įvertino vidutiniškai (3 balais). Didžioji dalis studentų dalyvavusių tyrime (75 proc.) policijos komisariato veiklą tai pat įvertino 3 balais (vidutiniškai). 12 (75 proc.) iš tyrime dalyvavusių 16 bedarbių ir 5 (55.6 proc.) iš 9 tyrime dalyvavusių pensininkų

polijijos komisariato veiklą įvertino gerai (4 balais). Nei vienas pensininkas Vilniaus miesto pirmojo polijijos komisariato veiklos neįvertino labai gerai, o kitų profesijų atstovų vertinimas pasiskirstė panašiai – 2 valstybės tarnautojai, 2 verslininkai ir 2 studentai, bei 1 privataus verslo darbininkas ir 1 bedarbis ją įvertino labai gerai. Atkreiptinas dėmesys, kad tyrime dalyvavo daugiausia privataus verslo darbininkų (žr. 8 pav. 5 priede).

Apibendrinus polijijos komisariato veiklos vertinimo rezultatus, atsižvelgiant į asmenų viktimizaciją, darytina išvada, kad nukentėję nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų asmenys, polijijos komisariato veiklą vertina geriau. Iš 88 apklaustų asmenų, kurie nurodė nukentėję nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių, blogai arba labai blogai Vilniaus miesto pirmojo polijijos komisariato veiklą vertina 17, t. y. 19.3 proc. nukentėjusiųjų. Didžioji dalis – 124 nukentėję nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų apklaustieji, veiklą vertina vidutiniškai (3 balais). Gerai arba labai gerai juos aptarnaujančio polijijos komisariato veiklą vertina 33 nukentėję asmenys (37.5 proc. visų apklaustų nukentėjusių asmenų) ir 35 nukentėję (21.6 proc. visų apklaustų nukentėjusių asmenų) (žr. 16 pav.).

16 pav. Vilniaus miesto pirmojo polijijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio polijijos komisariato veiklos vertinimas, atsižvelgiant į jų viktimizaciją.

Išanalizavus tyrimo duomenis, susijusius su polijijos pareigūnų savybėmis, pastebėta, kad didžioji dalis tyrime dalyvavusių asmenų išvardintas savybes polijijos pareigūnams priskyrė „kartais“ – 66.97 proc. Dažniausiai buvo nurodoma, kad polijijos pareigūnai yra mandagūs (38.4 proc. visų apklaustųjų), tvarkingi (30 proc. apklaustųjų) ir profesionalūs (29.2 proc. respondentų). Rečiausiai priskirtos savybės – dėmesingumas (11.6 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad polijijos pareigūnai šia savybe niekada nepasižymi), kompetentingumas (11.2 proc. respondentų) ir

sąžiningumas (10.8 proc. apklaustųjų mano, kad policijos pareigūnai niekada nebūna sąžiningi) (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė apie policijos pareigūnų savybes.

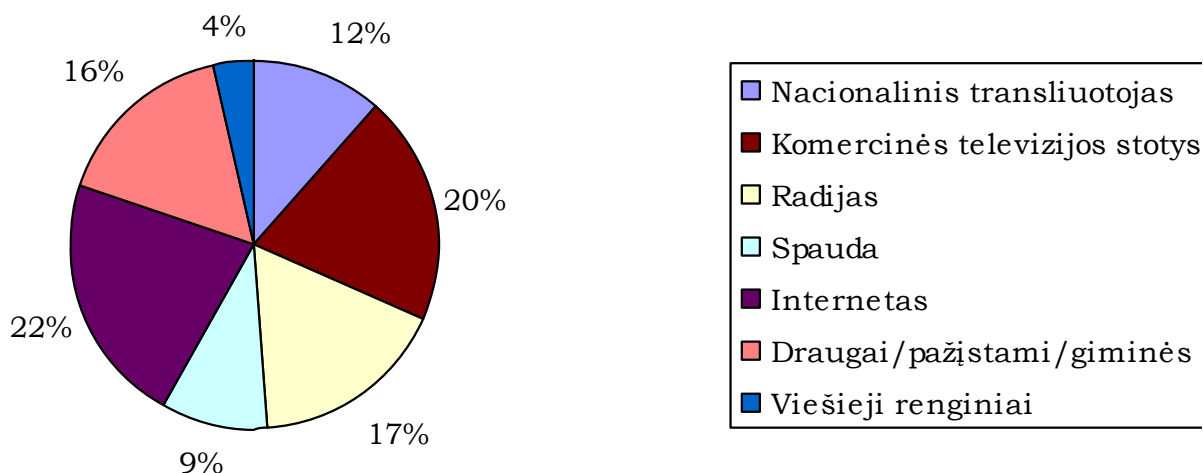
Policijos pareigūno savybė/jos pasireiškimas	Dažnai	Kartais	Niekada
Mandagūs	96	149	5
Dėmesingi	49	172	29
Profesionalūs	73	168	9
Sąžiningi	26	197	27
Tvarkingi	75	162	13
Kompetentingi	73	149	28
Etiški	57	175	18

Tyrimas atskleidė, kad kyšininkavimas vis dar yra didelė problema policijoje. Iš 250 tyrime dalyvavusių asmenų 52 (20.8 proc.) nurodė davę kyšį policijos pareigūnams. Asmenys, kurie nurodė davę kyšį policijos pareigūnams, policijos komisariato veiklą vertina blogiau, nei tie, kurie nurodė, kyšio nedavę. 14 asmenų, kurie yra davę kyšį policijos komisariato veiklą vertina blogai arba labai blogai, t. y. 26.9 proc. asmenų, o gerai arba labai gerai vertina tik 8 apklaustieji, kurie nurodė davę kyšį. Iš 189 asmenų, kurie nurodė kyšio nedavę, policijos komisariato veiklą 60, t. y. 31.7 proc. apklaustųjų, nedavusių kyšio. Su policijos pareigūnais „susitarti be kyšio“ pavyko 5 asmenims, dauguma iš jų – 4, policijos komisariato veiklą vertina 3 balais (vidutiniškai) (žr. 9 pav. 5 priede).

Apibendrinus tyrimo rezultatus, vertinant policijos komisariato veiklą, galima daryti išvadą, kad atsižvelgiant į apklaustų Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijų gyventojų viktimizaciją, amžių, lytį, išsilavinimą bei darbo pobūdį, jie yra skirtingi. Nenukentėję, užsiimantys verslu, jaunesnio amžiaus, moteriškos lyties, nedavę kyšio policijos pareigūnams ir turintys aukštąjį išsilavinimą asmenys policijos veiklą yra linkę vertinti geriau. Nukentėję nuo nusikalstamų veikų, vidutinio amžiaus ir vyresni, žemesnio išsilavinimo, vyriškos lyties atstovai, davusieji kyšį policijos pareigūnams ir dirbantys privačiame versle policijos komisariato veiklą yra linkę vertinti labiau blogai nei gerai.

4.4 Tyrimo rezultatai apie visuomenės informavimo priemonių įtaką viešajai nuomonei

Išanalizavus tyrimo duomenis, matyti, kad daugiausiai informacijos apie policijos darbą Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai gauna iš interneto – 22 proc. apklaustųjų tai nurodė. Šis faktas gali būti siejamas su tuo, kad tyrimo metu apklausoje dalyvavo jaunesnio amžiaus teritorijos gyventojai - 62 proc. (iki trisdešimties metų). Šiek tiek mažiau apklaustųjų nurodė, kad daugiausiai apie policijos darbą sužino iš komercinių televizijos stočių – 20 proc., 16 proc. apklaustųjų daugiausiai informacijos apie policijos darbą gauna iš draugų, pažįstamų, giminaičių. Apklaustieji nurodė, kad iš spaudos daugiausiai sužino 9 proc., iš nacionalinės televizijos – 12 proc., iš radijo – 17 proc., o viešųjų renginių metu informacijos gaunama mažiausiai – tik 4 proc. apklaustųjų gyventojų nurodė, kad būtent jų metu juos pasiekia daugiausia informacijos apie policijos darbą (žr. 17 pav.).

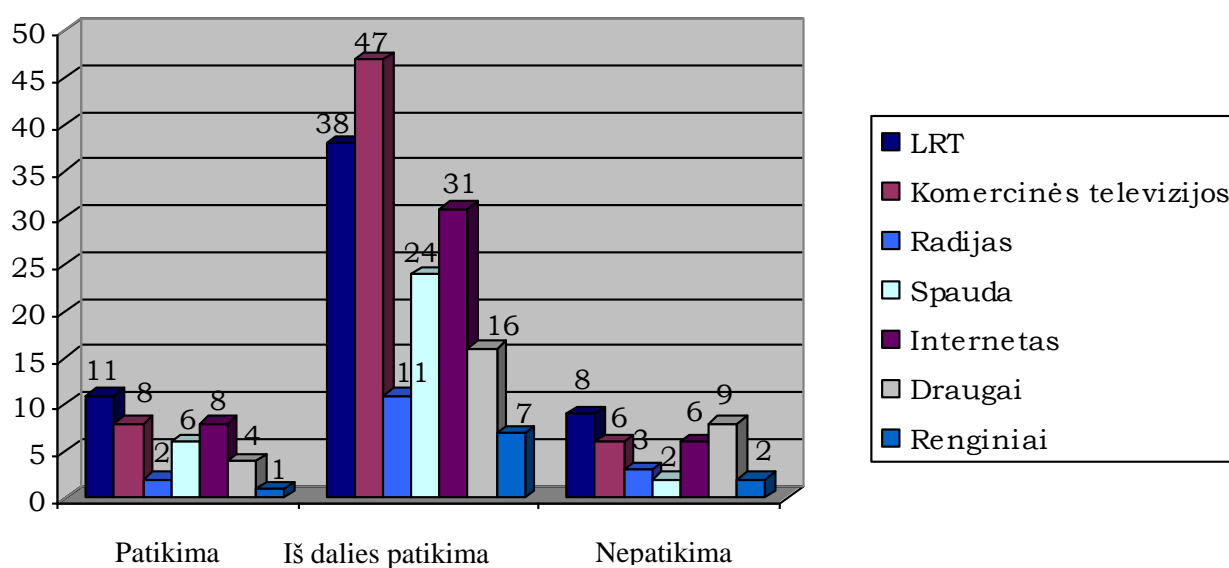
17 pav. Informacijos šaltiniai, iš kurių daugiausiai informacijos apie policijos darbą gauna Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai.

Tyrimo metu paprašius apklausos dalyvius įvertinti kiekvieno iš paminėtų informacijos šaltinių pateikiamos informacijos patikimumą, buvo gauti tokie rezultatai: kaip patikimiausias informacijos apie policijos darbą šaltinis buvo nurodyta nacionalinė televizija (LRT), ja pasitiki 11 apklaustųjų, šiek tiek mažiau gyventojų, po 8 apklaustuosius, patikimais informacijos šaltiniais laiko komercines televizijos stotis ir internetą, 6 apklaustieji mano, kad visiškai patikima yra spauda, 4 gyventojai visiškai pasitiki draugais, artimaisiais, pažįstamais, tik 2 apklaustieji mano, kad visiškai patikima radijo pateikiama informacija ir tik 1 apklaustasis mano, kad viešųjų renginių metu gaunama informacija yra visiškai patikima.

Dažniausiai apklausos dalyviai visų sąraše pateiktų informacijos šaltinių pateikiamą informaciją vertina, kaip iš dalies patikimą (69.6 proc.). 47 apklaustieji tokia laiko komercinių

televizijos stočių pateikiamą informaciją, 38 – nacionalinės televizijos (LRT), 31 – informaciją pateikiamą internete, 24 – spaudos, 16 – giminių, draugų, pažįstamų, 11 – radijo ir 7 – renginių metu gaunamą informaciją vertina kaip iš dalies patikimą.

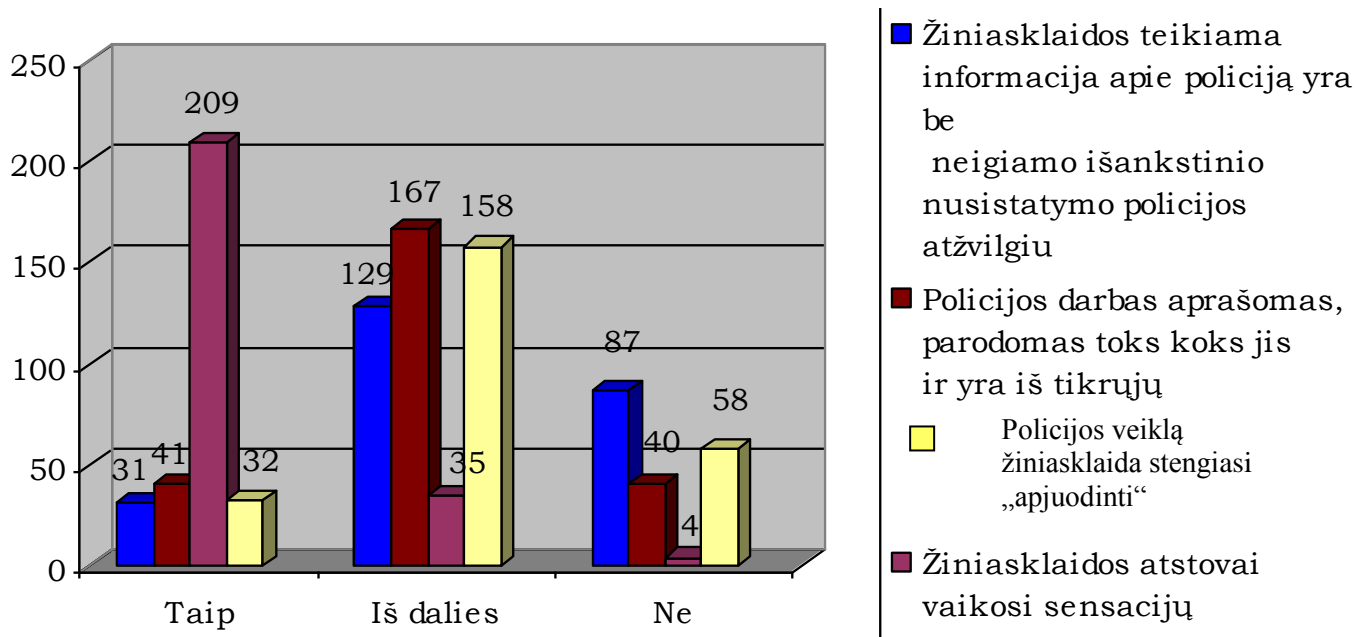
Daugiausiai tyrime dalyvavusių asmenų mano, kas visiškai nepatikima yra giminių, draugų, pažįstamų teikiama informacija apie policijos darbą. Šiek tiek mažiau apklaustųjų visiškai nepatikima laiko nacionalinės televizijos teikiamą informaciją. Tiek pat apklaustų asmenų mano, kad visiškai nepatikima yra komercinių televizijos stočių ir interneto teikiama informacija. Kaip visiškai nepatikimą mažiausiai asmenų įvertino spaudos ir renginių teikiamą informaciją. Tai galima sieti su tuo, kad iš pastarųjų dviejų informacijos šaltinių apklausti gyventojai nurodė gautą mažiausiai informacijos apie policijos veiklą. (žr. 18 pav.).

18 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė, apie informacijos šaltinių teikiamos informacijos patikimumą.

Į klausimus, susijusius su žiniasklaidos teikiamos informacijos objektyvumu, apklausti tyrimo dalyviai, atsakė taip: dauguma apklaustųjų – 209, t. y. 83.6 proc., nurodė, kad žiniasklaida vaikosi sensacijų. Kad policijos darbas aprašomas, parodomas toks, koks yra iš tikrųjų mano 41 apklaustasis, t. y. 16.4 proc., 32 (12.8 proc.) apklaustieji mano, kad policijos darbą žiniasklaida stengiasi „apjuodinti“, parodyti neigiamai. Panašus skaičius asmenų nurodė, kad žiniasklaidos teikiama informacija yra be išankstinio nusistatymo policijos atžvilgiu – 31 apklaustasis (12.4 proc.). 87 apklaustieji (34.8 proc.) mano atvirkščiai – kad visgi žiniasklaida yra iš anksto nusistačiusi policijos atžvilgiu. Kad policijos darbas parodomas ne toks, koks yra iš tikrųjų mano 40 apklaustųjų, t. y. 16 proc. 58 apklaustieji, t. y. 23.2 proc. nurodė, kad policijos veiklos žiniasklaida nesistengia parodyti neigiamai, „apjuodinti“. Didžioji dalis apklaustųjų su visais keturiais teiginiais,

susijusiais su žiniasklaidos pateikiamos informacijos apie policijos veiklą objektyvumu, sutiko iš dalies (žr. 19 pav.)

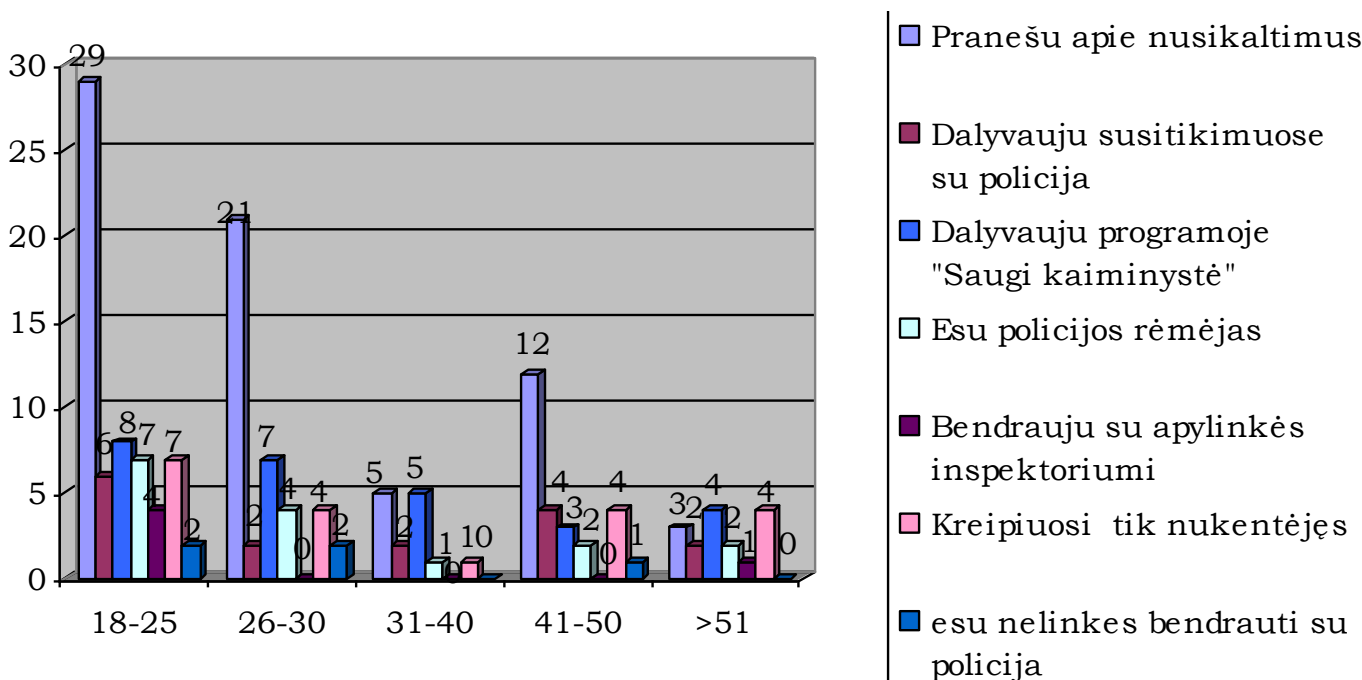

19 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė, apie informacijos šaltinių teikiamos informacijos objektyvumą.

Vertinant tyrimo duomenis, susijusius su informacijos šaltiniais, iš kurių Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai gauna daugiausia informacijos apie policijos darbą ir jų pateikiamos informacijos patikimumu, galima teigti, kad nepaisant to, jog daugiausiai informacijos apklaustieji nurodė gaunantys iš interneto, kaip patikimiausias informacijos šaltinis buvo nurodomas nacionalinis transliuotojas (LRT). Ir nors mažiausiai informacijos apklausti gyventojai nurodė gaunantys viešųjų renginių metu, kaip nepatikimiausias informacijos šaltinis dažniausiai buvo nurodomi draugai, giminės, pažįstami. Vadinasi, informacijos gavimo intensyvumas iš tam tikro informacijos šaltinio, nebūtinai suponuoja didžiausią jo patikimumą. Taip pat didžioji dalis apklausoje dalyvavusių asmenų mano, kad žiniasklaidos atstovai vaikosi sensacijų, tai gali reikšti, kad gyventojai žiniasklaidos teikiamą informaciją nelaiko itin objektyvia.

4.5 Tyrimo rezultatai apie policijos ir visuomenės bendradarbiavimą

Apibendrinus tyrimo duomenis apie Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato ir jo teritorijoje gyvenančių asmenų bendradarbiavimo kokybę, pastebima, kad gyventojai dažniausiai praneša apie pastebėtas nusikalstamas veikas ar kitus teisės pažeidimus, tai daro daugiausia 18-30 m. amžiaus asmenys. „Saugios kaimynystės“ programose⁵⁴ dalyvauja 27 apklausoje dalyvavę asmenys, dažniausiai tai taip pat 18-30 m. amžiaus asmenys. Susitikimuose su policijos pareigūnais dalyvavo 16 apklausos dalyvių, 16 asmenų nurodė esantys policijos rėmėjais⁵⁵, tik 5 tyrime dalyvavę asmenys bendrauja su apylinkės tyrėju (apylinkės inspektoriumi), 20 asmenų nurodė kreipęsi į policiją tik tuomet, kai nukentėjo nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų. Nedidelė dalis tyrime dalyvavusių asmenų – 5 nurodė, kad jie nėra linkę bendrauti su policija. Visų amžiaus grupių asmenys, išskyrus > 50 m. amžiaus, labiausiai prie bendradarbiavimo su policijos pareigūnais prisideda pranešdami apie pastebėtas nusikalstamas veikas ar kitus teisės pažeidimus (žr. 20 pav.).

20 pav. Tyrimo duomenys apie Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų ir juos aptarnaujančio policijos komisariato bendradarbiavimą.

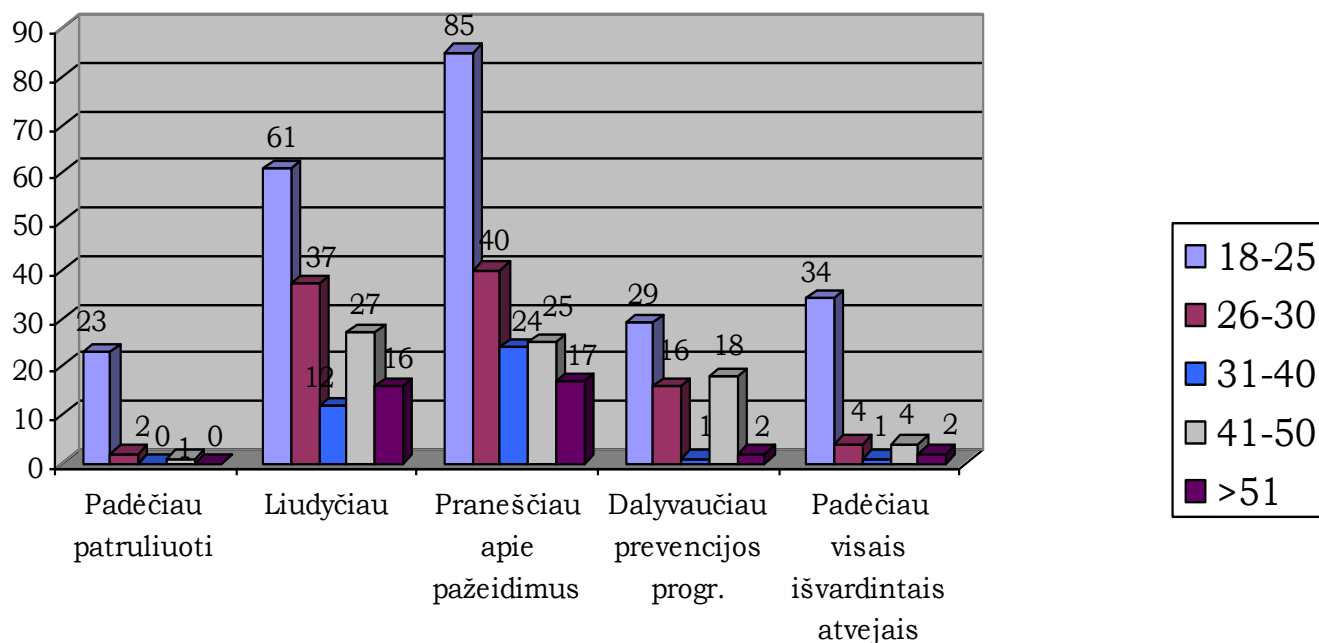
⁵⁴ Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato projektas. "Saugi kaimynystė Vilniaus mieste".

[http://www.vilnius.policija.lt/media/file/saugios%20kaimynystes%20programa\(1\).doc](http://www.vilnius.policija.lt/media/file/saugios%20kaimynystes%20programa(1).doc) [žiūrėta 2011.10.09]

⁵⁵ Policijos rėmėjas - netarnaujantis policijoje ar Lietuvos kariuomenėje, įskaitant kario savanorio tarnybą, Lietuvos Respublikos pilietis, savanoriškai padedantis policijai šio bei kitų įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka. Policijos rėmėjų įstatymas, 1998.06.18, Nr. VIII-800.

Didžioji dalis (63.6 proc.) Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nurodė, kad asmeniškai nepadėtų policijai. 61 (38.4 proc.) asmuo, nurodęs kad nepadėtų policijai, to nedarytų, nes mano, jog tai yra policijos pareigūnų darbas. 51 (32.1 proc. iš nepadėsiančių policijai) asmuo nepadėtų policijai, kadangi mano, jog tai gali būti nesaugu. 34 asmenys (21.4 proc.) to nedarytų dėl laiko trūkumo. 10 apklaustųjų (6.3 proc.), kurie nepadėtų policijai, atsakė, kad jie vieni nieko nepakeistų ir tik 3 tyrime dalyvavę asmenys (1.9 proc.), nepadėtų dėl to, kad negautų už tai jokio atlygio. Vadinasi, teikiant pagalbą policijai, piniginis atlygis (pajamų gavimas) nėra pats svarbiausias (*žr. 10 pav. 5 priede*).

Tų apklausos dalyvių, kurie nurodė, kad padėtų policijai, atsakymai pasiskirstė taip: didžiausia dalis asmenų padėtų policijai pranešdami apie pastebėtas nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus, daugiausia iš jų 18-25 m. amžiaus asmenys. Jie sudaro 44.5 proc. visų asmenų, nurodžiusių, jog tokiu būdu padėtų policijai. 18-25 m. amžiaus asmenų yra daugiausia ir tarp atsakiusių, kad padėtų policijai visais išvardintais atvejais. 26-40 m. amžiaus asmenys dažniausiai nurodė, kad padėtų policijai pranešdami apie nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus. 41-50 m. amžiaus asmenys dažniausiai nurodė, kad galėtų padėti policijai būdami liudytojais. 51 m. ir vyresni gyventojai nurodė, kad galėtų padėti pranešdami apie nusikalstamas veikas ir kitus teisės pažeidimus (46 proc. iš 51 m. ir vyresnių asmenų, kurie nurodė, jos padėtų policijai), būdami liudytojais (43.2 proc. iš sutinkančių padėti) bei labai nedidelė dalis dalyvautų prevencinėse programose (5.4 proc.) Patruluoti gatvėse padėtų 26 apklaustieji. Didžiąją dalį jų (88.5 proc.) sudaro 18-25 m. amžiaus asmenys. Nė vienas 31-40 m. ir vyresnis nei 51 m. asmuo nesutiktų patruluoti gatvėse. Prevencinėse programose dalyvautų 66 (43.9 proc.) apklaustieji. Dažniausiai tai 18-25 m. amžiaus asmenys. 27.3 proc. 41-50 m. amžiaus asmenų taip pat dalyvautų prevencinėse programose. Tą darytų ir 24.2 proc. 26-30 m. amžiaus asmenų. Ir tik vienas 31-40 m. amžiaus asmuo sutiktų dalyvauti tokiose programose (*žr. 21 pav.*). Policijai padėti sutiktų daugiau jaunesnio amžiaus asmenų, tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad tyrime 36 proc. apklaustųjų ir yra būtent 18-25 m. amžiaus asmenys.

21 pav. Tyrimo duomenys apie Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamą teritorijos gyventojų pagalbos būdus policijai.

Atlikto tyrimo duomenimis daugiausia informacijos apie policijos darbą aptarnaujamos teritorijos gyventojai gauna iš interneto. Nepaisant to, kad šiuo metu gyvenamąją vietovę aptarnaujančio apylinkės tyrėjo duomenis, aptarnaujamas gatves, buveinę ir netgi nuotrauką galima nesunkiai surasti internete⁵⁶, didžioji dalis gyventojų – 216, t. y. 86.4 proc., nežino, kokiam apylinkės inspektoriui priskiriama jų gyvenamoji vieta. 8 apklaustiesiems yra tekę apie jį girdėti. 25 asmenys jį pažįsta asmeniškai, daugiausia iš jų yra 41-50 m. amžiaus, šios amžiaus grupės asmenys sudaro 72 proc. visų asmeniškai pažįstančių apylinkės inspektorių (apylinkės tyrėją) (žr. 11 pav. 5 priede).

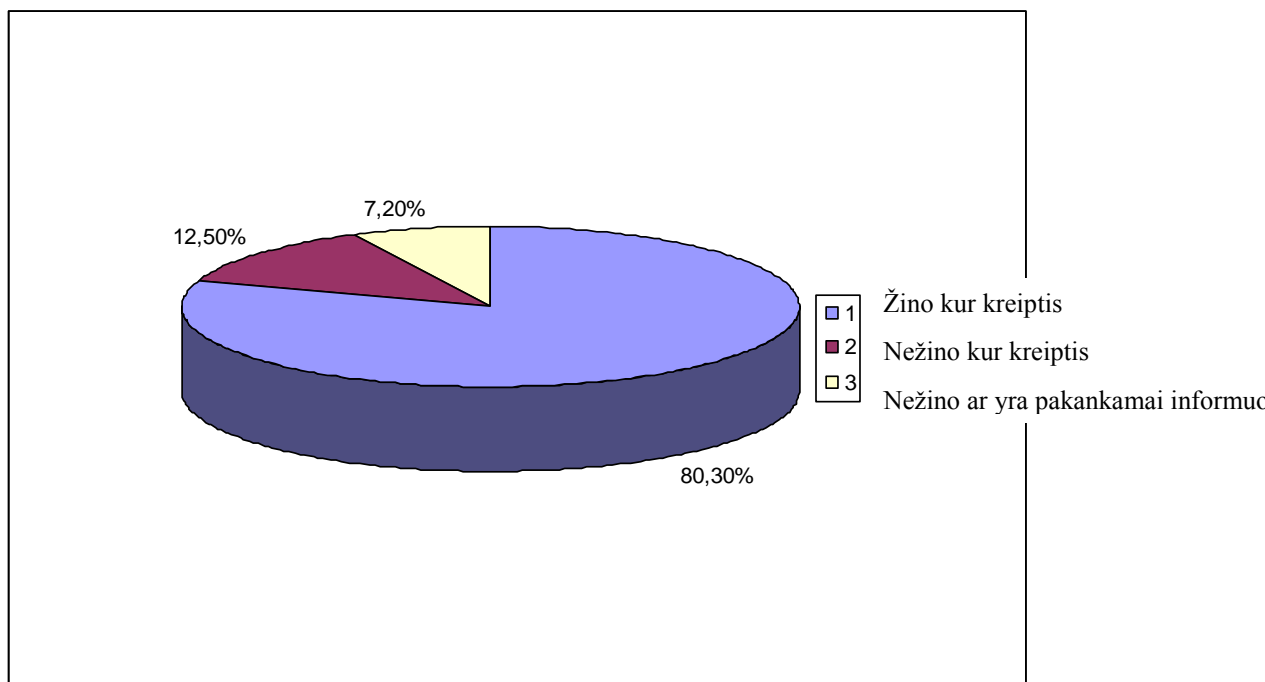
Policijos pasitikėjimo telefonu⁵⁷, nors jis yra užrašytas ant kiekvieno policijos skiriamaisiais ženklais pažymėto tarnybinio automobilio ir nesunkiai surandamas internete, tyrimo metu tik 33, t. y. 13.2 proc., apklausoje dalyvavę Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai nurodė, skambinę numeriu (8 5) 271 6050. reikia pažymėti, kad policijos pasitikėjimo telefono numeris nėra lengvai įsimenamas.

Tyrimo metu didžioji dalis - 80.3 proc. apklaustųjų, nurodė, kad žino, kur kreiptis nelaimės, nusikalstamos veikos padarymo atveju. 12.5 proc., Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamo teritorijos apklaustas gyventojas nežino, kur kreiptis tokiais atvejais. 18 apklaustųjų

⁵⁶ Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas. „Apylinkės inspektoriai“ <http://www.vilnius.policija.lt/?lang=1&sid=404> [žiūrėta 2011.10.01]

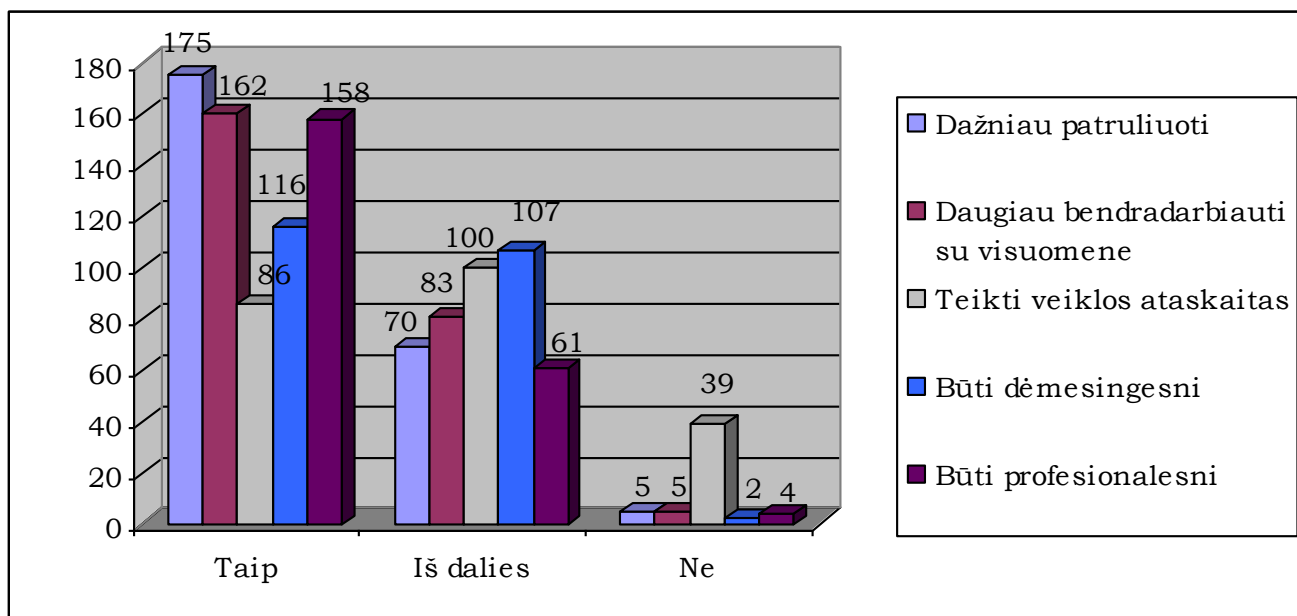
⁵⁷ Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas. „Pasitikėjimo telefonas“. <http://www.vilnius.policija.lt/> [žiūrėta 2011.10.01]

nežino, ar yra pakankamai informuoti, kur kreiptis nelaimės ar nusikalstamos veikos padarymo atveju (žr. 22 pav.).

22 pav. Tyrimo duomenys apie Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų informuotumą (kur kreiptis nelaimės, nusikalstamos veikos padarymo atveju).

Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomone, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato policijos pareigūnai turėtų daugiau patruliuoti gatvėse, daugiau bendradarbiauti su visuomene bei būti profesionaliesni. Daugiausia apklaustųjų nurodė, kad jie nepageidautų, jog policija teiktų ataskaitas apie savo veiklą (žr. 23 pav.).

23 pav. Tyrimo duomenys apie būdus, kaip Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariatas galėtų pagerinti savo veiklą.

Išanalizavus šiuos duomenis, galima teigti, kad Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantys asmenys yra pakankamai informuoti, kur kreiptis nelaimės, nusikalstamos veikos padarymo atveju, tačiau dėl informacijos apie juos aptarnaujančių apylinkės tyrėjų (apylinkės inspektoriumi) ir policijos pasitikėjimo telefonu, to negalima pasakyti. Manytina, kad pagerinus teikiamos informacijos apie juos kokybę, būtų galima pagerinti ir policijos bei gyventojų bendradarbiavimo kokybę. Juolab, kad ir tyrimo metu didesnę dalį apklaustų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų, kaip būdą policijai pagerinti teikiamų paslaugų kokybę, nurodė, kad policija turėtų daugiau bendradarbiauti su visuomene. Pasitvirtina magistriniame darbe iškelta hipotezė, kad gyventojai dažniausiai žino kur kreiptis nelaimės ar nusikalstamos veikos padarymo atveju, vis dažniau kreipiasi į policiją, kai nukenčia nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų. Taip pat pastebima, kad gyventojai išreiškia norą dėl glaudesnio policijos ir gyventojų bendradarbiavimo. Tai patvirtina darbo hipotezę, kad gyventojų požiūris į policiją yra ne toks neigiamas, kokį ji formuoja žiniasklaida, jie yra linkę bendradarbiauti su policija.

4.6 Atlikto Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimo apie juos aptarnaujantį komisariatą palyginimas su kitais viešosios nuomonės tyrimais apie Lietuvos policijos veiklą.

Palyginti magistrantės atlikto Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamo teritorijos gyventojų nuomonės tyrimo rezultatus su UAB „Baltijos tyrimai“ ir UAB „Vilmorus“ atliktais gyventojų nuomonės tyrimų rezultatais galima tik keletu aspektų, kadangi jo metu pateiktas klausimynas labai skiriasi nuo kitų dviejų tyrimų metu pateiktų klausimų. Su Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro 2006 m. atliktu Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės tyrimu magistrantės atliktą tyrimą palyginti galima šiek tiek plačiau, kadangi jo metu buvo pateikta daugiau panašių klausimų gyventojams.

Lyginat magistrantės atlikto tyrimo, UAB „Baltijos tyrimai“, UAB „Vilmorus“ ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro tyrimų duomenis, susijusius su apklaustų gyventojų viktimizacija, pastebėta, kad magistrantės atlikto Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis 35.2 proc. apklaustųjų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų, ar kitų teisės pažeidimų. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės tyrimo atlikto 2006 metais (Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro) duomenimis 31,6 proc. apklaustųjų yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų. Tuo tarpu UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo 2006 m. duomenimis – 13 proc. apklaustųjų yra nukentėję. UAB „Vilmorus“ – 12 proc. respondentų yra nukentėję. Tačiau reikia paminėti, kad Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo metu, buvo užduodamas klausimas – „Ar esate nukentėję nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius penkerius metus?“, kiti trys tyrimai buvo orientuoti į pastarųjų 12 mėnesių viktimizaciją. Taip pat reikia pastebėti, kad magistrantės tyrimas buvo atliktas po 2010-03-15 įvykusios Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato restruktūrizacijos, po kurios jo teritorija išsiplėtė. Be to Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius yra padidėjęs 13.5 proc. lyginant su praėjusiais metais. Lyginant nusikalstamumo būklę per 2011 m. 9 mėnesius, kuomet užregistruota 4336 nusikalstamos veikos, su 2006 m. 9 mėnesiais, kada buvo užregistruota 2917 nusikalstamų veikų⁵⁸, pastebima, kad

⁵⁸ Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose.

http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/html_file.phtml?metai=2006&menuo=12&ff=VPV-ITI&fnr=1 [žiūrėta 2011.10.02]

užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje yra padidėjęs 67.3 proc.

Išanalizavus magistrantės atlikto tyrimo duomenis, paaiškėjo, kad 94.3 proc. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų kreipėsi dėl to į policiją. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro 2006 m. atlikto tyrimo duomenimis 76 proc. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nukentėję nuo nusikalstamų veikų kreipėsi į policiją. UAB „Baltijos tyrimai“ atliktos apklausos metu 68 proc. visos Lietuvos gyventojų nurodė kreipėsi į policiją, kai nukentėjo. UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis – 60 proc. Vilniaus apskrities gyventojų kreipėsi į policiją, kai nukentėjo. Vadinas, magistrantės atlikto tyrimo duomenimis, didžiausia dalis nukentėjusių nuo nusikalstamų veikų asmenų, kreipėsi dėl to į policiją. Tai gali reikšti ir didesnę pasitikėjimą policija, tačiau vėlgi verta atkreipti dėmesį į Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro tyrimo metu pasirinktą viktimizacijos laikotarpį (5 metų) ir padidėjusią Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamą teritoriją ir joje padidėjusį užregistruotų nusikalstamų veikų skaičių.

Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo duomenimis 54 proc. apklaustųjų nurodė pasitikėti policija. UAB „Baltijos tyrimai 2010 m. duomenimis – policija pasitiki 56 proc. apklaustųjų (atkreiptinas dėmesys, kad lyginant su 2006 m. UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo duomenimis pasitikėjimas policija išaugo 6 proc. (*Žr. paveikslą Nr. 1*)). UAB „Vilmorus“ 2010 m. duomenimis 63 proc. apklaustų Vilniaus apskrities gyventojų pasitiki policija. magistrantės atlikto tyrimo duomenimis, klausimas „Ar Jūs pasitikite policija“ buvo suformuluotas kitaip. Buvo klausama „Kokiais policijos pareigūnais Jūs labiausiai pasitikite?“. Preziumuojant, kad tie asmenys, kurie nurodė labiausiai pasitikėti vieno ar kito policijos padalinio pareigūnais (tokių buvo 220) ir nepasirinko varianto „kita“, kad nepasitiki jokiais pareigūnais, tokiu būdu išreiškė pasitikėjimą policija. Tuomet galima sakyti, kad net 88 proc. apklaustų magistrantės atlikto tyrimo metų apklaustų Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų pasitiki policija.

Magistrantės atliktą tyrimą galima palyginti su UAB „Vilmorus“ ir UAB „Baltijos tyrimai“ atliktais tyrimais gyventojų saugumo jausmo gyvenamojoje vietovėje pažiūriu. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro 2006 m. atlikto tyrimo metu šis aspektas nebuvo analizuojamas. UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis 77.2 proc. Vilniaus apskrities gyventojų jaučiasi visiškai saugiai arba daugiau saugiai nei nesaugiai savo gyvenamojoje vietovėje. UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto visos Lietuvos gyventojų nuomonės apie policiją duomenimis 60 proc. apklaustų Lietuvos gyventojų jaučiasi visiškai saugiai arba daugiau saugiai nei nesaugiai savo gyvenamojoje vietovėje. Magistrantės atlikto Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos

gyventojų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą tyrimo metu, gyventojų tiesiogiai nebuvo klausama „Ar jaučiatės saugiai gyvenamojoje vietovėje?“. Tyrimo metu buvo stengiamasi išsiaiškinti saugumo jausmą pateiktų teiginių, susijusių su konkrečiomis situacijomis, pagalba. Išanalizavus tyrimo duomenis, pastebėtos tendencijos, kad Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai jaučiasi daugiau nesaugiai nei saugiai savo gyvenamojoje vietovėje. Kadangi nepaisant to, jog yra daugiau asmenų, nebijančių vaikščioti gatvėmis sutemus savo gyvenamoje vietovėje, išleisti vaikus į kiemą vienus, besijaučiančių saugiai namo laiptinėje kai joje nedega šviesa, didesnė dalis apklaustųjų nurodė, kad nepasitiki savo kaimynais, bijo palikti savo automobilį nesaugojamoje stovėjimo aikštelėje, nesaugiai jaučiasi su savimi nešiodamiesi didelę pinigų sumą, jiems reikalingas ginklas savigynai bei jų bute reikalinga signalizacijos sistema. Tai gali būti siejama su dideliu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiumi Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje.

Analizuojant atliktų tyrimų duomenis apie visuomenės informacijos priemonių objektyvumą ir jų įtaką viešajai nuomonei, galima teigti, kad rezultatai yra panašūs. UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo duomenimis Lietuvos gyventojai daugiausia informacijos apie policijos veiklą gauna iš komercinių televizijos stočių (45 proc.) ir nacionalinės televizijos (13 proc.). UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis, Vilniaus apskrities gyventojai daugiausia informacijos apie šią teisėsaugos instituciją gauna taip pat iš komercinių televizijos stočių ir nacionalinės televizijos. Magistrantės atlikto tyrimo duomenimis Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai daugiausiai apie policijos veiklą sužino iš komercinių televizijos stočių (22 proc.) ir interneto (20 proc. apklaustųjų). Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo duomenimis šis klausimas užduotas nebuvo. Apibendrinant duomenis, galima teigti, kad kaip informacijos šaltinis, iš kurio gyventojai gauna daugiausiai informacijos apie policijos darbą dominuoja komercinės televizijos stotys. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje viena iš dažniausiai paminėtų informacijos priemonių yra internetas, tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad magistrantės atlikto tyrimo metu apklausoje dalyvavo daugiausia jaunesnio amžiaus gyventojų, kurių tarpe ši visuomenės informavimo priemonė yra populiariausia.

Informacijos šaltinių objektyvumo klausimas buvo analizuojamas tik UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo metu ir darbo autorės atliktame Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamo policijos komisariato gyventojų nuomonės tyrime. Tiek vieno, tiek kito tyrimo metu, didesnė dalis apklaustųjų nurodė, kad žiniasklaidos pateikta informacija nėra objektyvi. Taip mano 44 proc. Vilniaus apskrities gyventojų (UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis). Apibendrinus magistrantės atlikto tyrimo duomenis, kurio metu buvo pateikti teiginiai, susiję su žiniasklaidos teikiamos informacijos objektyvumu, matyti, kad Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato

aptarnaujamos teritorijos gyventojai žiniasklaidos teikiamos informacijos nevertina kaip objektyvios.

Lyginant magistrantės atlikto tyrimo duomenis su UAB „Baltijos tyrimai“, UAB „Vilmorus“ ir Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atliktų gyventojų nuomonės apie policiją tyrimų duomenimis, visų tyrimų duomenimis, policija turėtų skirti daugiau pareigūnų patruliuoti viešose vietose, tam kad būtų pagerinta jos teikiamų paslaugų gyventojams kokybė. Tai nurodė 31 proc. Lietuvos gyventojas (UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo duomenimis), 36.6 proc. Vilniaus apskrities gyventojų (UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis), 20.5 proc. Vilniaus apskrities pirmojo policijos komisariato gyventojai 2006 metais (Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro tyrimo duomenimis) ir 70 proc. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų magistrantės atlikto tyrimo metu. Tai galima sieti su tuo, kad gyventojai jaučiasi saugesni ten, kur yra policijos pareigūnai ir ne tokie saugūs, ten kur jų nėra⁵⁹, ypač tuo metu, kai nusikalstamumo lygis yra padidėjęs.

Analizuojant policijos pareigūnams priskiriamas savybes UAB „Vilmorus“ atlikto tyrimo duomenimis 90 proc. Vilniaus apskrities gyventojų nurodė, kad policijos pareigūnų išvaizda yra tvarkinga, 66 proc. apklaustųjų manė, kad policijos pareigūnai yra mandagūs ir dėmesingi. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro atlikto tyrimo duomenimis 52.7 proc. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nurodė, kad policijos pareigūnai yra mandagūs, 40.7 proc. manė, kad jie yra dėmesingi, 32 proc. teigė, kad policijos pareigūnai yra profesionalūs ir 25.5 proc. nurodė, kad jie yra sąžiningi. Darbe analizuojamo magistrantės atlikto Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis vyrauja panašios tendencijos. Kad dažnai policijos pareigūnai yra mandagūs mano 38.4 proc. apklaustųjų, kad šią savybę jiems galima priskirti kartais – 59.6 proc. Nuomonę, kad policijos pareigūnai yra dėmesingi dažnai išreiškė 19.6 proc. apklaustos dalyvių, kad jie tokie tik kartais – 68.8 proc. apklaustųjų. Profesionaliais policijos pareigūnus laiko 29.2 proc. apklaustųjų (kartais – 67.2 proc.). Kad policijos pareigūnai dažnai yra sąžiningi nurodė 10.4 proc. tyrime dalyvavusių asmenų, kad kartais – 78.8 proc. apklaustųjų. Išsamiau išanalizuoti tyrimų šiuo aspektu nėra galimybės, kadangi UAB „Baltijos tyrimai“ atlikto tyrimo metu šis klausimas nebuvo gvildenamas, o kituose tyrimuose pateikiami skirtingų policijos pareigūnams priskiriamų savybių sąrašai bei galimi atsakymų variantai klausimynuose.

Išsamesnė visų keturių tyrimų lyginamoji analizė nėra galima, dėl skirtingos tyrimų tematikos, pateiktų klausimų specifikos, pateiktų galimų atsakymų diferenciacijos bei kitų aspektų.

Iš anksčiau išdėstyto matyti, kad pasitvirtino abi magistro baigiamajame darbe iškeltos hipotezės. Gyventojai policijos veiklą vertina labiau gerai nei blogai. Be to, asmenys linkę

⁵⁹ Dobryninas A., Gaidys V. Ar saugi Lietuvos visuomenė ?. Vilnius, 2004 P. 24-35

bendradarbiauti su policija, bei vis dažniau kreipiasi į šią instituciją nelaimės ar nusikalstamos veikos padarymo atveju.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Viešoji nuomonė yra svarbus kriterijus, vertinant policijos, kaip vienos iš valstybės institucijų, veiklą. Atliktų viešosios nuomonės tyrimų, vertinant Lietuvos policijos darbą yra nedaug, o reprezentatyvių gyventojų nuomonės tyrimų, vertinant smulkesnius policijos struktūrinius vienetus, tokius kaip atskiri policijos komisariatai, visai nėra.

2011 metų balandžio-birželio mėnesiais atliktas Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimas apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą parodė, kad 35.2 proc. apklausos dalyvių yra nukentėję nuo nusikalstamų veikų per pastaruosius 12 mėnesių. Atsižvelgiant į tai, kad tai dažniausiai jauni 18-25 m. amžiaus vyriškos lyties asmenys, policijos pareigūnams organizuojant prevencinę veiklą, būtina atsižvelgti į šių nukentėjusių asmenų charakteristikas.

Vertinant tai, kad Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai savo gyvenamojoje vietovėje jaučiasi labiau nesaugūs, nei saugūs (nepasitiki savo kaimynais, bijo palikti savo automobilį nesaugojamoje stovėjimo aikštelėje, vengia su savimi nešiotis dideles sumas pinigų), reikėtų organizuoti prevencinius pokalbius seniūnijose, stengtis kuo daugiau gyventojų įtraukti į „Saugios kaimynystės“ ir kitas prevencines programas. Kadangi asmenys dažniausiai nukenčia nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų nukreiptų į jų turtą (ypač vagysčių), vertėtų gyventojams teikti kuo daugiau informacijos, kaip jie galėtų to išvengti patys būdami atsargesni, pvz. nepalikti automobilyje įvairių daiktų, visada užrakinti duris, uždaryti langus, nedemonstruoti turimų brangių papuošalų, telefonų ir kitų daiktų, būnant viešose vietose ir kita, kadangi labai dažnai asmenų saugumas, priklauso ir nuo jų pačių.

Išanalizavus tyrimo rezultatus, susijusius su policijos veiklos vertinimu, galima teigti, kad nepaisant to, kad daugiau Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą įvertino labiau gerai nei labiau blogai, visgi didžioji dalis apklaustųjų ją vertina vidutiniškai. Manytina, kad tai būtų nuoroda į galimybę formuoti teigiamą nuomonę apie policijos veiklą, kadangi taip atsakė asmenys, dar neturi susiformavusios kategoriškai neigiamos nuomonės apie policiją ir atsižvelgus į šių asmenų charakteristikas, turėtų būti siekiama pozityvių policijos ir gyventojų santykių.

Taip pat pabrėžtina tai, kad didžioji tyrime dalyvavusių asmenų dalis nurodė, jog nepažįsta jų gyvenamąją vietą aptarnaujančio apylinkės tyrėjo (apylinkės inspektoriaus), tai turėtų būti vertinama kaip labai blogas policijos ir visuomenės bendradarbiavimo aspektas, kadangi apylinkės tyrėjas, kaip geriausiai aptarnaujamą teritoriją pažįstantis policijos pareigūnas, turėtų būti arčiausiai savo aptarnaujamos teritorijos gyventojų. Pastarieji turėtų šį policijos pareigūną pažinoti asmeniškai ir iškilus problemoms pirmiausiai kreiptis į jį bei su juo konsultuotis. Manytina, kad šią problemą

galima būtų išspręsti apylinkės tyrėjams rengiant susitikimus su seniūnijų gyventojais, platinant dalomąją medžiagą jų metu, su apylinkės tyrėjo kontaktais ir kita informacija.

Panašaus pobūdžio rekomendacijas būtų galima pateikti ir gerinant gyventojų bei nepilnamečių reikalų policijos pareigūnų bendradarbiavimą. Nepilnamečių reikalų policijos pareigūnų grupės darbuotojai galėtų dažniau rengti susitikimus mokyklose su vaikais dalyvaujant ir jų tėvams, tokiu būdu vienu metu būtų galima įgyvendinti nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų prevenciją mokyklose ir už mokyklos ribų, namuose.

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo duomenimis policijos pareigūnų savybės iš esmės vertinamos teigiamai, tačiau pastebimas dėmesingumo, kompetencijos ir sąžiningumo trūkumas, vertėtų policijos pareigūnams rengti daugiau apmokymų, kvalifikacijos kėlimo kursų ir seminarų bendravimo psichologijos ir kitomis temomis.

Analizuojant tyrimo duomenis apie informacijos priemonių įtaką viešajai nuomonei, daugiausia informacijos apklausti gyventojai gauna iš interneto ir komercinių televizijos stočių, tačiau kaip patikimiausia ir objektyviausia vertinama nacionalinė televizija, todėl policijos institucijoms vertėtų skirti daugiau dėmesio bendradarbiavimui su žiniasklaida bei daugiau apie savo veiklą informuoti gyventojus viešųjų renginių metu, kada gyventojai betarpiškai galėtų bendrauti su policijos pareigūnais, pateikti jiems rūpimus klausimus.

Taip pat svarbu didinti policijos pareigūnų patruliavimą viešose vietose, nes tai, kaip būdą tobulinti policijos veiklą nurodė daugiausia apklausos dalyvių, kadangi daugiau asmenų jaučiasi saugiai ten, kur yra policijos pareigūnai ir mažiau saugūs ten, kur jų nėra. Be to, vertėtų į policijos veiklą įtraukti ir visuomenę, kadangi nemažai asmenų nurodė, kad sutiktų padėti policijai. Manytina, kad vertėtų išnaudoti šį visuomenės potencialą, teikiant daugiau informacijos gyventojams apie būdus ir galimybes padėti policijai bei aplinkiniams.

Tikėtina, kad vien parodytas didesnis dėmesys gyventojams padidintų pasitikėjimą policija ir atvertų kelią glaudesniau policijos ir visuomenės bendradarbiavimui.

Išanalizavus magistrantės atlikto tyrimo duomenis, pasitvirtino darbe iškelto hipotezės. Pastebėta, kad Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai policijos darbą vertina labiau gerai nei blogai. Be to, yra linkę bendradarbiauti su policija bei kreiptis į šią instituciją nelaimės ar nusikalstamos veikos padarymo atveju.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Lietuvos įstatymai, bei kiti norminiai teisės aktai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinios. 1992, Nr. 31-953.
2. Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr. 90-2777.
3. Lietuvos Respublikos Vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 42-1927.
4. Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 65-2633.
5. Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas // Valstybės žinios. 2011, Nr. 72-3475.
6. Lietuvos policijos generalinio komisaro įsakymas „Dėl viešosios policijos prevencijos padalinio tyrėjo (apylinkės inspektoriaus) ir viešosios policijos specialisto (nepilnamečių reikalų policijos pareigūno) tarnybinės veiklos instrukcijų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 5-V-208.
7. Lietuvos policijos generalinio komisaro įsakymas „Dėl žemesnės pakopos policijos komisariatų reorganizavimo prijungimo būdu prie atitinkamo aukštesnės pakopos policijos komisariato sprendimo priėmimo, reorganizavimo sąlygų, apskrities vyriausiųjų policijos komisariatų nuostatų, struktūros schemų patvirtinimo“ // www.litlex.lt. 2008, Nr. 5-V-300.
8. Vilniaus apskrities vyriausiojo komisariato viršininko įsakymas „Dėl Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo – šeštojo policijos komisariatų nuostatų ir struktūros schemų patvirtinimo“ // www.policija.lt, 2010, Nr. 10-V-158.

Specialioji literatūra

9. Acus A, Kraniauskas L. Socialinio elgesio nukrypimų sociologija. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2007. P. 6-12.
10. Kriminologija. red. Babachinaitė G., Kiškis A. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2010. P. 124-126.
11. Bagdonas E. Socialinė statistika pirmoji dalis. Metodai. Kaunas: Technologija, 2009. P. 35-42.
12. Bardes, Barbara A. Public opinion: Measuring the american mind. Belmont (Calif.): Thomson/Wadworth, 2007. P. 145-162.

13. Čekanavičius V., Murauskas G. Statistika ir jos taikymai III. Vilnius: TEV, 2009. P. 33-40; 60-63; 96-109; 128-131.
14. Dobryninas A., Gaidys V. Ar saugi Lietuvos visuomenė? Lietuvos gyventojų viktimizacijos patirtis ir požiūris į baudžiamąją justiciją bei visuomenės saugumą. Vilnius, 2004. P. 7-25; 49-56; 59-71; 89.
15. Gaidys V. Visuomenės nuomonės tyrimai: Teorija ir praktika. Vilnius: Žara, 1999. P. 15-21.
16. Justickis V. Kriminologinis prognozavimas. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto leidybos centras, 2004. P. 8-13.
17. Kuklianskis S. Nusikalstamumo kontrolės Lietuvoje mokslinė koncepcija. Vilnius: Lietuvos policijos akademijos spaustuvė, 1995. P. 4-12.
18. Jacikevičius A. Žmonių grupių (socialinė) psichologija. Vilnius: Žodynas, 1995. P. 22-29.
19. Luobikienė I. Sociologinių tyrimų metodika. Kaunas: Technologija, 2010. P. 49; 81-85.
20. Luobikienė I., Guščinskienė J., Palidauskaitė J. Ir kt. Sociologijos pagrindai. Kaunas: Technologija, 1997. P. 35-66.
21. Martišius S. A., Kėdaitis V. Statistika I. Statistinės analizės teorija ir metodai. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010. P. 55-61; 68-69; 93-100.
22. Matulienė S. Lietuvos policija. Visuotinė lietuvių enciklopedija. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007, P. 174-177.
23. Matulionis A. V., Kasparavičienė, E., Krukauskienė E. Lietuvos socialinė struktūra. Vilnius: Firidas, 2005. P. 8-23.
24. Noelle Neumann, Elisabeth. The spiral of silence: public opinion, our social skin. The University of Chicago Press, 1993. P. 132-145.
25. Palidauskaitė J. Etika valstybės tarnyboje. Kaunas: Technologija, 2010. P. 10-13; 11-125; 300.
26. Palidauskaitė J. Lietuvos politinė kultūra: Lietuvos politinės kultūros raida valstybingumo atkūrimo ir įtvirtinimo laikotarpiu. Kaunas: Kauno technologijos universitetas, 1997. P. 10-13.
27. Rodgers, Harrell R. Community conflict, public opinion and the law: the Amish dispute in low. Kolumbus (Ohio): Charles E. Merrill, 1969. P. 8-15.
28. Rudzkienė V. Socialinė statistika. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, 2005. P. 34, 35.
29. Splichal, Slavko. Public opinion: developments and controversies in the twentieth century. Rowman & Littlefield Publishers, 1999. P. 14-30.

30. Šniukštienė Z. Nusikalstamumas ir gyventojų nuomonė apie jų teisinį saugumą. Vilnius: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos vyriausybės, 1991. P. 5-13; 55-60.
31. Tidikis R., Pečkaits J. S., Šedbaras S. Magistrų baigiamųjų darbų rengimas ir gynimas. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas. 2003. P. 17-31.
32. Tidikis R. Policininko etikos bruožai. Vilnius: Viltema, 1994. P. 5-16, 75-83.
33. Tidikis R. Katuoka S., Kurapka E. ir kt.. Policijos pareigūnų profesinės, dorovinės bei psichologinės savybės ir jų ugdymas. Vilnius: Lietuvos policijos akademija, tarptautinės mokslinės-metodinės konferencijos medžiaga, 1994. P. 85-107.
34. Valackienė A. Sociologinis tyrimas. Kaunas: Technologija, 2004. P. 12-18; 49-66; 78-89.
35. Socialiniai pokyčiai: Lietuva 1990-1998. Vilnius: Garnelis. P. 52-74; 147-169.

Internetiniai šaltiniai:

36. Lietuvių kalbos žodynas. <http://lkzd.lki.lt/Zodynas/Visas.asp> [žiūrėta 2011.07.09]
37. „Lietuvos ryto“ redakcija. Apklausa pasitikėjimo Seimu tema. <http://liaudies-balsas.eforum.lt/viewtopic.php?t=3&sid=99267cc9532a9d8e73fe2550b92c5c88> [žiūrėta 2011.08.31]
38. Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro autorių grupė: Uscila R., Zaksaitė S., Kalvytė V. Gyventojų nuomonė apie 1-ojo policijos komisariato veiklą www.elibrary.lt/resursai/NPLC/mokslo-darbai/tyrimai/lit49.pdf [žiūrėta 2011.06.12]
39. UAB „Vilmorus“ Vilniaus apskrities gyventojų apklausa apie Vilniaus apskrities policiją. <http://www.vilnius.policija.lt/?lang=1&sid=246> [žiūrėta 2011.09.10]
40. UAB „Baltijos tyrimai“ Lietuvos gyventojų apklausa apie policiją. <http://www.policija.lt/index.php?id=2878> [žiūrėta 2011.09.10]
41. Informacijos ir ryšių departamentas. Užregistruotų nusikalstamų veikų statistika Lietuvoje. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=11&metai=2011&menuo=7®ionas=13#chat [žiūrėta 2011.08.25]
42. Informatikos ir ryšių departamentas. Užregistruotos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities komisariatuose. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=20117/f-3z-iti-20117.data.txt&ff=%3C!--|3Z-ITI|6|--%3E&tt=Duomenys%20apie%20ikiteisminio%20tyrimo%20%20E1staiuose%20uFEregistruotas%20nusikalstamas%20veikas%20%28Forma_3%DE-IT%C1%29 [žiūrėta 2011.10.01]
43. Informatikos ir ryšių departamentas. Iširtos nusikalstamos veikos Lietuvoje. http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/txt_file.phtml?fv=20117/f-3z-iti-20117.data.txt&ff=%3C!--|3Z-ITI|6|--

[%3E&tt=Duomenys%20apie%20ikiteisminio%20tyrimo%20%E1%28stai%20gose%20u%20FEregistruotas%20nusikalstamas%20veikas%20%28Forma_3%DE-IT%C1%29](#) [žiūrėta 2011.10.01]

44. Informatikos ir ryšių departamentas. Iširtos nusikalstamos veikos Vilniaus apskrities policijos komisariatuose.
http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=10&metai=2011&menu=9®ionas=13&id3=1&idAta=2#Atas-EK-ITI [žiūrėta 2011.10.15].
45. Lietuvos statistikos departamentas. Užregistruotų nusikalstamų veikų dinamika 2001-2010 m. Lietuvoje. <http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=2630> [žiūrėta 2011.09.18]
46. Vilniaus vyriausiasis policijos komisariatas. Struktūra.
<http://www.vilnius.policija.lt/?lang=1&sid=404> [žiūrėta 2011.10.01]
47. Lietuvos statistikos departamentas "Nuo liepos mėn. vyksta 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenų apdorojimo darbai"
http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/html_file.phtml?metai=2006&menu=12&ff=VP-V-ITI&fnr=1 [žiūrėta 2011.10.02]

Kašelionytė V. Viešoji nuomonė apie Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą / Teisės ir valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovė prof. dr. G. Babachinaitė. Mykolo Romerio universitetas, Teisės fakultetas, 2011- 89 p.

SANTRAUKA

Teisės ir valdymo magistro baigiamojo darbo tema yra aktuali, dėl to, kad Lietuvos policijai, kaip vienai iš valstybės įstaigų „tarnaujančių“ žmonėms, viešoji nuomonė yra svarbus veiklos tikslų įgyvendinimo atspindys, veiklos vertinimo kriterijus (ypač viešosios policijos pareigūnams), būdas nustatyti bendradarbiavimo su visuomene trūkumus ir juos pašalinti, kadangi policija – dirba su žmonėmis, tarp žmonių ir žmonėms ir jų nuomonė yra tarsi veidrodis, kuriame matomi policijos darbo pliusai ir minusai. Dažniausiai tik žiniasklaidoje eskaluojamos korupcijos, piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, viešų ir privačių interesų konfliktų ir kitos neigiamą policijos veiklos pusę atspindinčios temos, o kiti aspektai lieka nepalieti.

Lietuvoje reprezentatyvių viešosios nuomonės tyrimų vertinant policijos veiklą yra atlikta nedaug, o gyventojų nuomonė, vertinant atskirų policijos struktūrinių padalinių veiklą galima sakyti visai nėra ištirta. Dėl šių priežasčių nagrinėjama tema: „Viešoji nuomonė apie Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmąjį policijos komisariatą“ aktuali nagrinėjimui.

Tyrimo problematika siejama su tuo, kad nepaisant to, jos viešoji nuomonė yra svarbus kriterijus, vertinant policijos veiklą, jos tikslų įgyvendinimą, teikiamų visuomenei paslaugų kokybę ir kitus jos darbo aspektus, tačiau tai dažniausiai tik žiniasklaidos dėmesio objektas. Reprezentatyvių gyventojų nuomonės tyrimų, vertinant Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą nėra atlikta. O būtent jų duomenimis reikėtų vadovautis, gerinant šio policijos komisariato teikiamų paslaugų gyventojams kokybę, šalinant policijos veiklos trūkumus, skatinant policijos ir gyventojų bendradarbiavimą. Būtent tai ir sąlygoja analizuojamos temos problematiką. Todėl tikėtina, kad darbas bus vertingas, dėl pateikiamos Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato gyventojų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą duomenų analizės.

Atlikto tyrimo objektas yra Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonė apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą. Darbo tikslas yra atkleisti gyventojų nuomonę apie Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato veiklą, bei išsamiai išanalizuoti atlikto viešosios nuomonės tyrimo duomenis.

Tyrimui iškelti uždaviniai yra atkleisti viešosios nuomonės reikšmę policijai, atlikti viešosios nuomonės tyrimų, vertinant policijos veiklą apžvalgą, ištirti Vilniaus apskrities

vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės tyrimą apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą, bei atlikti šio tyrimo duomenų lyginamąją analizę su anksčiau atliktų tyrimų duomenimis.

Iškelta hipotezė - Žiniasklaidos suformuotas neigiamas policijos įvaizdis skiriasi nuo tikrojo policijos veiklos vertinimo ir iš tikrųjų gyventojai policijos darbą vertina labiau teigiamai.

Darbe daugiausia remiamasi kiekybiniu tyrimo metodu – apklausa. Pasirinkta jos forma – anketavimas. Atsitiktinės atrankos būdu į tyrimą pateko 250 Žirmūnų, Antakalnio, Šnipiškių, Verkių ir Žvėryno seniūnijų gyventojų, kuriems buvo pateikiamas klausimynas su uždariais ir atvirais klausimais. Apklausoje dalyviai savo pasirinktus variantus turėjo pažymėti klausimyne. Tyrimo duomenų analizė atlikta programinės įrangos SPSS 13.0 pagalba. Taip pat darbe buvo naudojami analizės, lingvistinis, lyginamasis ir kiti metodai.

Magistro baigiamasis darbas pradedamas įvadu. Darbą sudaro penki skyriai. Pirmas skyrius analizuoja – viešosios nuomonės sampratą, jos reikšmę policijai. Antrame skyriuje pateikiama atliktų viešosios nuomonės tyrimų, skirtų įvertinti Lietuvos policijos veiklą apžvalga. Trečiasis skyrius pateikia Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato struktūrą, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato vietą joje, pagrindines Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato pagrindines veiklos kryptis ir nusikalstamumo būklę jo aptarnaujamoje teritorijoje. Ketvirtajame skyriuje aprašomas Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą tyrimas, analizuojamai jo rezultatai bei lyginami su anksčiau atliktų viešosios nuomonės tyrimų apie policijos veiklą rezultatais. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados bei rekomendacijos, naudotos literatūros sąrašas bei priedai.

Reikšmingiausi žodžiai: viešoji nuomonė, Vilniaus Vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas, gyventojų apklausa, aptarnaujama teritorija, atliktų viešosios nuomonės tyrimų duomenų analizė.

Kašelionytė V. Public opinion of the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat / Master's Work in Law and Management. Supervisor assoc. prof. dr. G. Babachinaitė. – Vilnius. Faculty of Law, Mykolas Romeris University, 2011 – 89 p.

SUMMARY

Law and Management Master's thesis topic is relevant, because the Lithuanian police, as one of the state agencies which is “serving” people, public opinion is an important reflection of the performance objectives, performance evaluation criteria (in particular public police officers), the way the co-operation with Public weaknesses and fix them, because the police - working with people, between people and the people and their opinions are like a mirror, in which is visible police pluses and minuses. Usually in the media escalation of corruption, abuse of authority, public and private interests conflict and other negative side of the police reflect the themes and other aspects remain intact.

Lithuania representative of public opinion research is the assessment of police activities are rare, and public opinion in terms of individual structural units in the police can not tell the whole investigated. For these reasons, the theme: "Public opinion of the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat" urgent consideration. Study the problems associated with the fact that despite the public opinion is an important criterion for evaluating police activity, its objectives, the quality of services offered to the public and the other aspects of the work, but it is usually only the object of media attention.

Representative population surveys in the assessment of the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat are not completed. In particular, the data should be followed to improve the Police service quality of the population, addressing weaknesses in the police, the police and the promotion of cooperation between people. That is what leads to problems of analysis of themes. Therefore, it is likely that work will be valuable, given the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat public opinion about their service Police in the data analysis. Study is on the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat of the first areas served by public opinion about their service in Police Headquarters.

The aim is the discovery of public opinion of the Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat and a detailed analysis carried out by a public opinion survey data. The study identified objectives is to reveal the importance of public opinion, the police conducted a public opinion research, evaluation of police performance review, to explore public opinion about and to carry out this study a comparative analysis with earlier studies. Hypothesis - the media

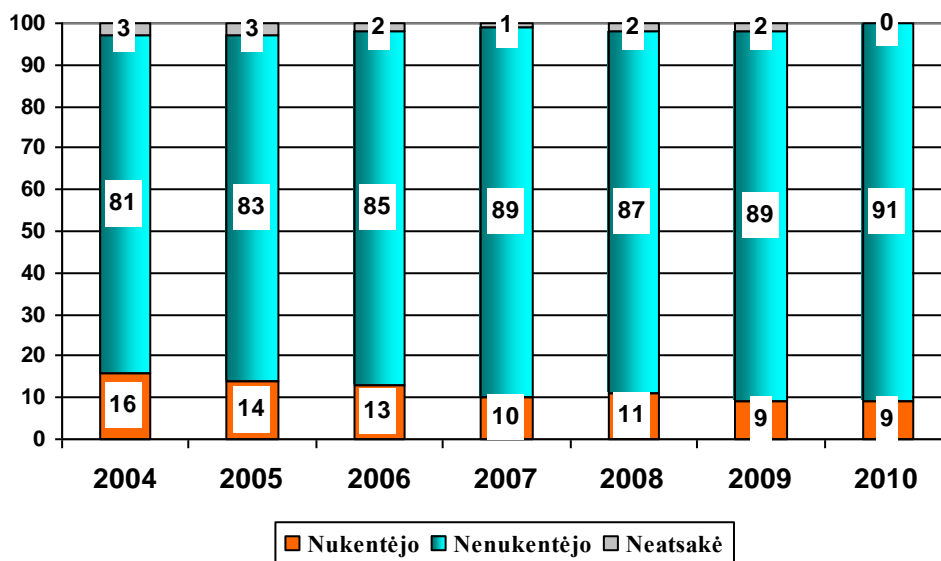
formed a negative image of the police is different from the actual police performance assessment and, indeed, the population of police work in a more positive light.

The work is largely based on quantitative research methods - a survey. Chosen for its shape - questioning. Random in the survey got 250 Zirmunai, Antakalnis, Snipiskes and Zverynas township residents who were given a questionnaire with closed and open questions. Survey participants selected their own versions of the questionnaire was noted. Data analysis carried out in SPSS 13.0 software support. Work was also used in the analysis, linguistic, and other comparative methods. Master's thesis begins an introduction.

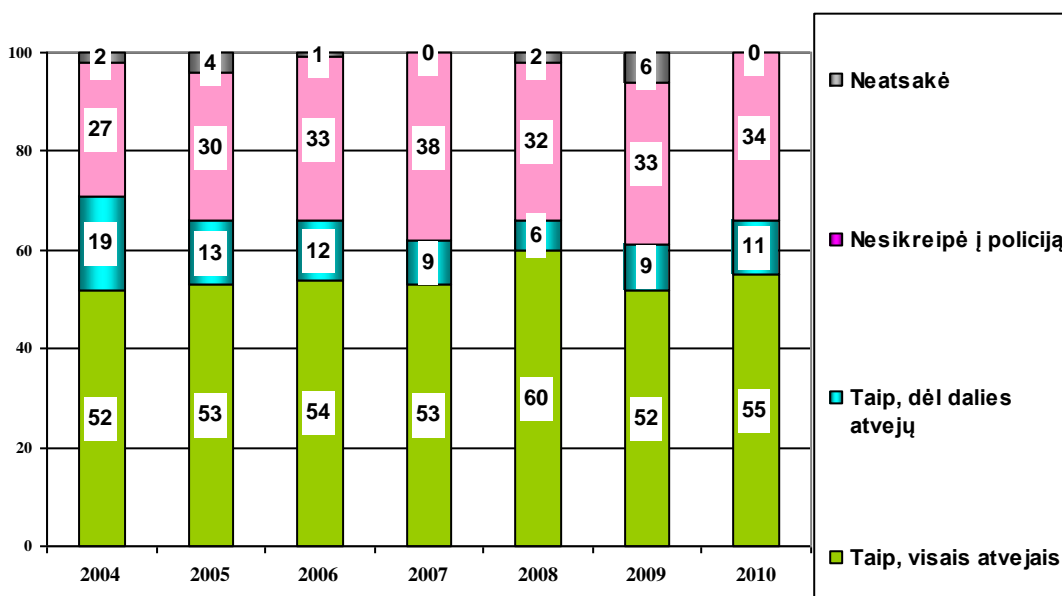
The work is divided into five sections. The first chapter examines the - the concept of public opinion, the significance of the police. The second section provides a public opinion survey conducted to assess the activities of the Lithuanian Police Review. The third chapter provides the Vilnius County Police Headquarters structure of the Vilnius City Police Headquarters the first place there, the first major city of Vilnius Police Commissariat of the main activities of the state of crime and its service area. The fourth section describes the Vilnius City Police Headquarters of the first inhabitants of the area served by the opinion of the Police service in research, analysis and the results are compared with previously conducted research on public opinion of police performance. At the end are the conclusions and recommendations, references, and accessories

Key words: public opinion, Vilnius district's chief police commissariat Vilnius city police commissariat, people survey, territory served, the analysis of conducted public opinion researches.

1 PRIEDAS. UAB „Baltijos tyrimai“ 2010 m. atlikto gyventojų nuomonės tyrimo apie policiją duomenys.

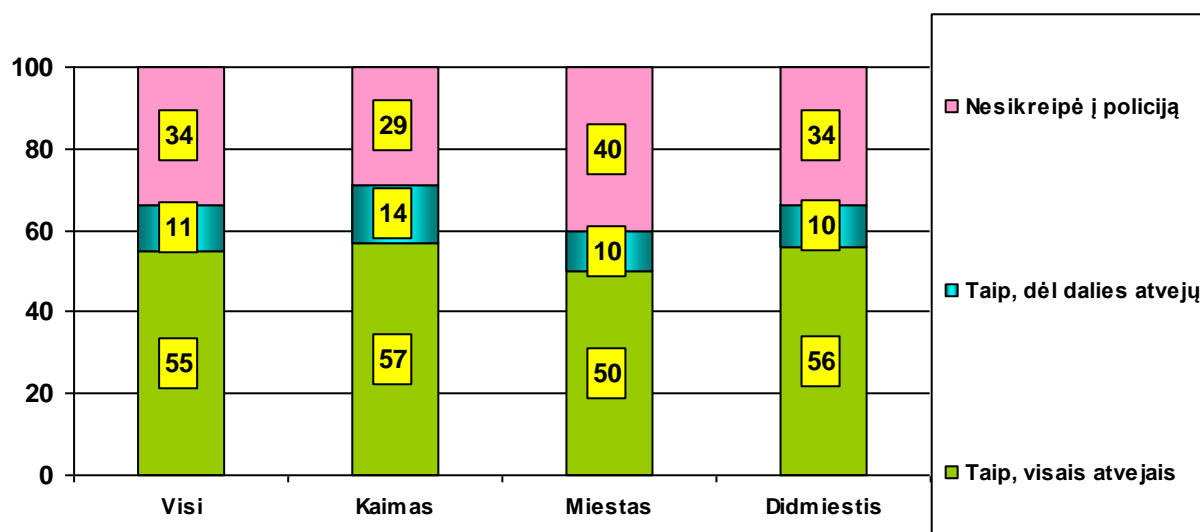
1 pav. Asmenys nukentėję nuo nusikalstamų veikų 2004-2010 m.⁶⁰

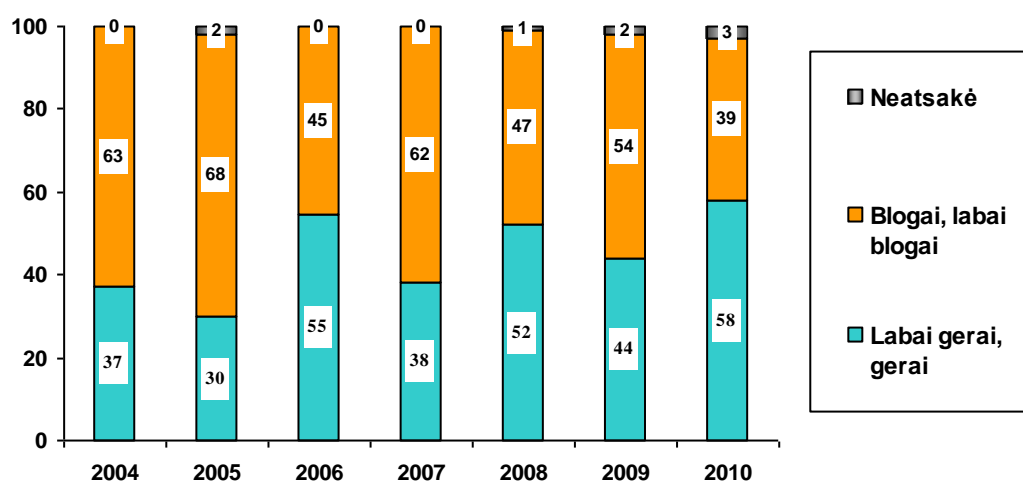
2 pav. Gyventojai, kurie kreipėsi į policiją, kai nukentėjo 2004-2010 m.⁶¹

⁶⁰ <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

⁶¹ <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

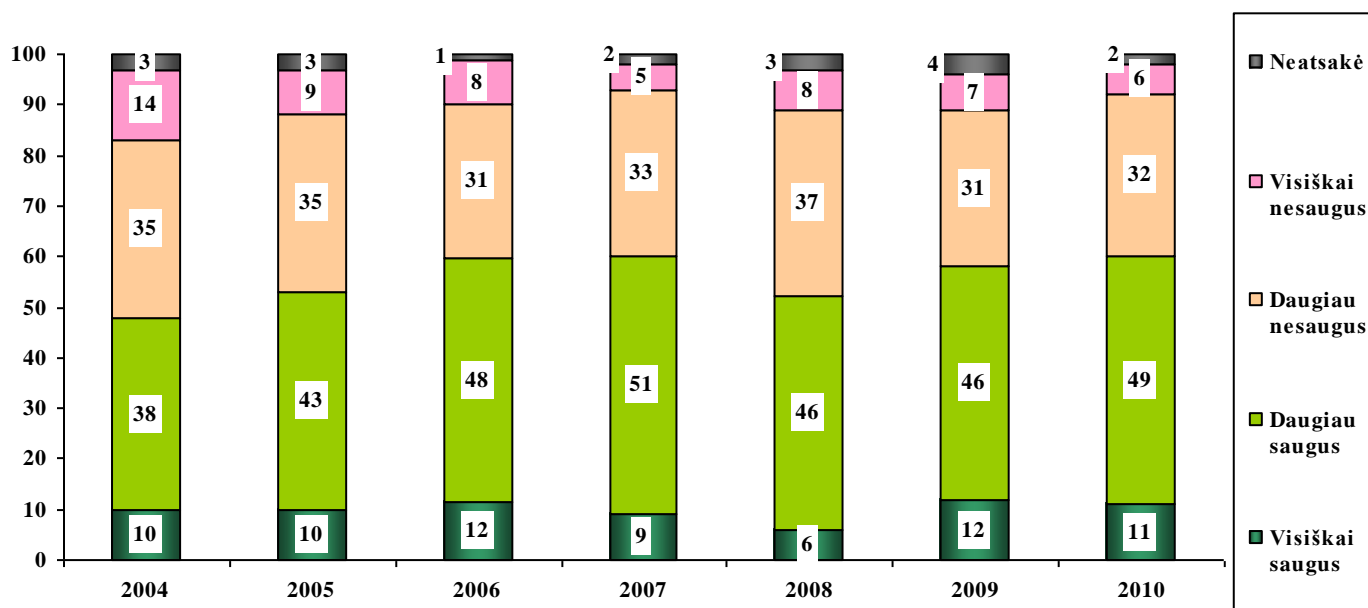
3 pav. Miesto ir kaimo vietovių gyventojai, kurie kreipėsi į policiją 2010 m.⁶²

4 pav. Nukentėjusiųjų, kurie kreipėsi į policiją, jos darbo vertinimas 2004-2010 m.⁶³

⁶² <http://www.policija.lt/lt/apklauso> [žiūrėta 2011.03.24]

⁶³ <http://www.policija.lt/lt/apklauso> [žiūrėta 2011.03.24]

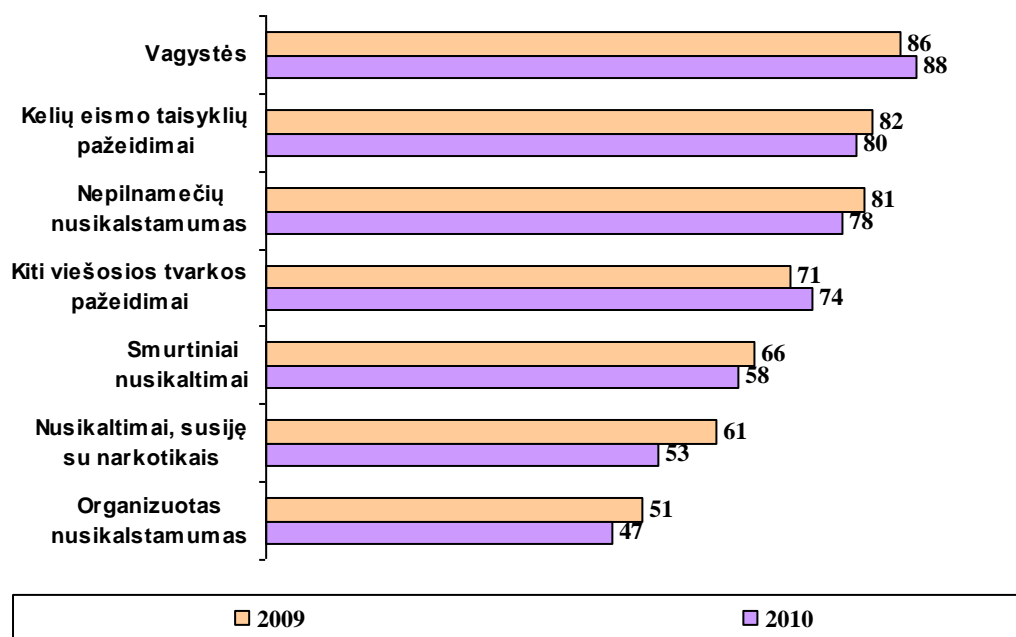
5 pav. Saugumo jausmas Lietuvoje 2004-2010 m.⁶⁴

6 pav. Gyventojų nepasitikėjimo policija priežastys 2010 m. (proc.).⁶⁵

⁶⁴ <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

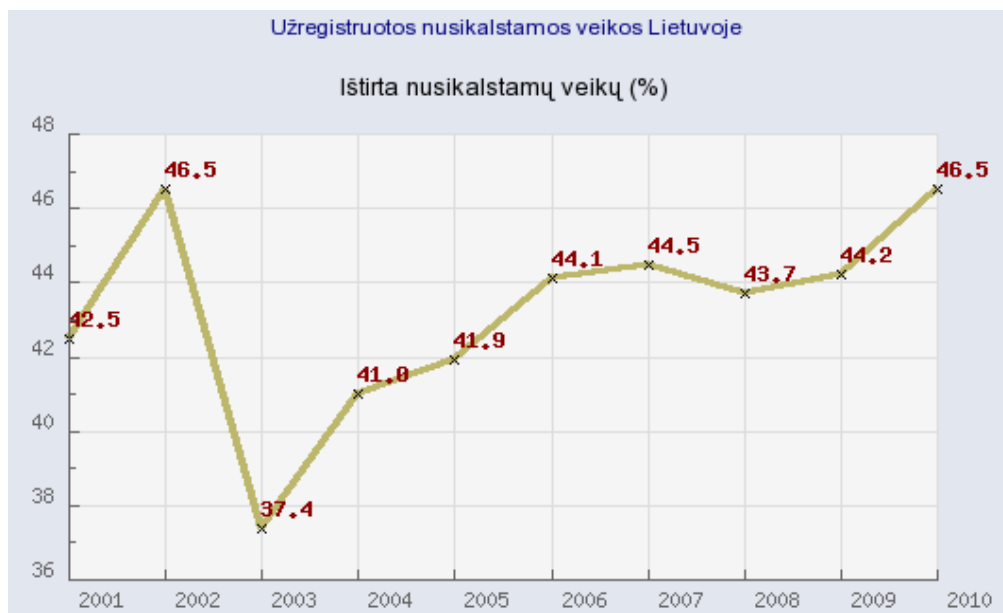
⁶⁵ <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

7 pav. Nusikaltimai, keliantys didžiausią grėsmę gyvenamojoje vietovėje 2009 m. - 2010 m. ⁶⁶

⁶⁶ <http://www.policija.lt/lt/apklausa> [žiūrėta 2011.03.24]

2 PRIEDAS. Užregistruotos ir iširtos nusikalstamos veikos Lietuvoje 2001 m. - 2010 m.

*1 pav. Užregistruotos ir iširtos nusikalstamos veikos Lietuvoje 2001 m. - 2010 m.*⁶⁷

⁶⁷http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=12&metai=2011&menuo=7®ionas=0&id3= [žiūrėta 2011.08.01]

3 PRIEDAS. UAB „Vilmorus“ 2009 m. atlikto Vilniaus apskrities gyventojų nuomonės tyrimo duomenys.

1 lentelė. Nusikaltimai ir teisės pažeidimai, keliantys didžiausią grėsmę gyvenamojoje vietovėje, 2009 m.⁶⁸

	<i>Kelia labai didelę grėsmę / kelia grėsmę (proc.)</i>	<i>Nekelia grėsmės / nėra jokių grėsmių (proc.)</i>	<i>Nežino / Neatsakė (proc.)</i>
<i>Vagystės</i>	67	29	4
<i>Smurtiniai nusikaltimai</i>	39	54	7
<i>Organizuotas nusikalstamumas</i>	19	69	11
<i>Nusikaltimai, susiję su narkotikais</i>	31	58	11
<i>Nepilnamečių nusikalstamumas</i>	49	46	5
<i>Kelių eismo taisyklių pažeidimai</i>	56	41	4
<i>Kiti viešosios tvarkos pažeidimai</i>	53	42	5

2 lentelė. Nusikaltimai ir teisės pažeidimai, keliantys didžiausią grėsmę visoje Lietuvoje, 2009 m.⁶⁹

	<i>Kelia labai didelę grėsmę / kelia grėsmę (proc.)</i>	<i>Nekelia grėsmės / nėra jokių grėsmių (proc.)</i>	<i>Nežino / Neatsakė (proc.)</i>
<i>Vagystės</i>	93	3	4
<i>Smurtiniai nusikaltimai</i>	82	6	12
<i>Organizuotas nusikalstamumas</i>	68	14	18
<i>Nusikaltimai, susiję su narkotikais</i>	78	7	15
<i>Nepilnamečių nusikalstamumas</i>	87	6	7
<i>Kelių eismo taisyklių pažeidimai</i>	82	11	7
<i>Kiti viešosios tvarkos pažeidimai</i>	82	11	7

⁶⁸ www.policija.lt/get.php?f.5587 [žiūrėta 2011.07.01]

⁶⁹ www.policija.lt/get.php?f.5587 [žiūrėta 2011.07.01]

4 PRIEDAS. 2011 m. balandžio-birželio mėnesiais atlikto Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą tyrimo klausimynas.

Gerbiamas respondente,

Šios anketos tikslas – sužinoti Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių žmonių nuomonę apie jo veiklą. Jūsų nuoširdūs atsakymai padės nustatyti aktualiausias problemas, prisidės tobulinant policijos įstaigų veiklą bei gerinant policijos institucijų ir gyventojų bendradarbiavimą,

Anketa yra anoniminė, atsakymai bus naudojami apibendrintai ir tik moksliniams tikslams.

Pasirinktą teiginį, pažymėkite „x“ langelyje „☐“ arba įrašykite, Jūsų nuomone, teisingą atsakymą.

1. Ar Jūs esate nukentėjęs (-usi) nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų per pastaruosius 12 mėnesių?

Taip, esu nukentėjęs (-usi)

Ne (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 4 klausimo)

2. Nuo kokių nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų Jūs nukentėjote per pastaruosius 12 mėnesių, pažymėkite “x” kiekvienoje eilutėje?

Nusikalstama veika/ Pakartotinumai	Nenukentėjau	Nukentėjau 1 kartą	Nukentėjau 1-2 kartus	Nukentėjau daugiau nei 2 kartus
Vagystės				
Plėšimo				
Sveikatos sutrikdymo (kūno sužalojimo)				
Sukčiavimo				
Viešosios tvarkos pažeidimo (chuliganizmo)				
Turto sugadinimo				
Kelių eismo taisyklių pažeidimo				
Kita (įrašykite)				

3. Ar dėl to, kad nukentėjote, kreipėtės į policiją?

Taip

Ne

4. Ar per pastaruosius 12 mėnesių nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų yra nukentėję Jūsų artimieji, giminaičiai?

Taip

Ne (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 6 klausimo)

Nežinau (jeigu pasirinkote šį atsakymo variantą, pereikite prie 6 klausimo)

5. Nuo kokių nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų yra nukentėję Jūsų artimieji per pastaruosius 12 mėnesių, pažymėkite „x“ kiekvienoje eilutėje?

Nusikalstama veika/ Pakartotinumumas	Nukentėjo 1 kartą	Nukentėjo 1-2 kartus	Nukentėjo daugiau nei 2 kartus
Vagystės			
Plėšimo			
Sveikatos sutrikdymo (kūno sužalojimo)			
Sukčiavimo			
Viešosios tvarkos pažeidimo (chuliganizmo)			
Turto sugadinimo			
Kelių eismo taisyklių pažeidimo			
Kita (įrašykite)			

6. Jeigu per pastaruosius 12 mėnesių kreipėtės į policiją dėl kitų priežasčių (ne dėl to, jog nukentėjote), prašome nurodyti, kokios tai buvo priežastys:

- Taip, pranešiau apie nusikalstamą veiką ar administracinės teisės pažeidimą
- Taip, buvau nusikalstamos veikos ar administracinės teisės pažeidimo liudytojas (liudininkas)
- Taip, man buvo pareikštas įtarimas padarius nusikalstamą veiką
- Taip, buvau nubaustas už administracinės teisės pažeidimą
- Nesikreipiau
- Kita (įrašykite) _____

7. Jeigu kreipėtės į policiją su skundu (jeigu nesikreipėte į policiją su skundu, pareiškimu, pereikite prie 8 klausimo), pareiškimu, nurodykite, pažymėkite teisingus teiginius, susijusius su Jūsų skundu, pareiškimu (pažymėkite „x“ savo vertinimą kiekvienoje eilutėje):

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Iš dalies	Ne
Policijos pareigūnai operatyviai reagavo į mano skundą, pareiškimą			
Man buvo suteikta visa reikalinga informacija			
Buvo profesionalai iširtos visos skunde, pareiškime nurodytos aplinkybės			
Pareiškimo, skundo nagrinėjimas buvo vilkinamas			
Laiku negavau informacijos apie tyrimo eigą			
Kita (įrašykite)			

8. Su kokiais pareigūnais Jums dažniausiai yra tekę susidurti („x“ pažymėkite vieną padalinį)?

- Su kriminalinės policijos pareigūnais
- Su patruliais
- Su kelių policijos pareigūnais
- Su apylinkės tyrėjais
- Su nepilnamečių reikalų policijos pareigūnais
- Su policijos įstaigų budėtojais
- Kita (įrašykite) _____

9. Ar likote patenkinti Jus aptarnavusių policijos pareigūnų darbu?

- Taip
- Iš dalies
- Ne

10. Nurodykite, kokius veiksmus atliko Jus aptarnavę policijos pareigūnai? (Pažymėkite „x“ ties kiekvienu teiginiu)

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Iš dalies	Ne
Priėmė skundą, pareiškimą			
Operatyviai išsprendė mano problemą			
Išaiškino nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą padariusius asmenis			
Suteikė reikalingą informaciją			
Policijos pareigūnai nesiėmė jokių veiksmų			
Aš buvau informuotas (-a) apie tolimesnius veiksmus			
Kita (įrašykite)			

11. Pažymėkite „x“, ties kiekvienu teiginiu, susijusiu, su Jus aptaranavusių pareigūnų kultūra.

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Iš dalies	Ne
Policijos pareigūnai mane aptarnaudami bendravo mandagiai, kultūringai			
Aptarnavo profesionaliai			
Su manimi buvo elgiamasi šturkščiai			
Kita (įrašykite)			

12. Kokiais policijos pareigūnais Jūs labiausiai pasitikite? (Prašome pažymėti „x“ vieną padalinį)

Kriminalinės policijos pareigūnais	☐
Patruoliais	☐
Kelių policijos pareigūnais	☐
Apylinkės tyrėjais	☐
Nepilnamečių reikalų policijos pareigūnais	☐
Policijos įstaigų budėtojais	☐
Kita (įrašykite) _____	

13. Pažymėkite „x“ ties kiekvienu teiginiu, susijusiu su Jūsų gyvenamąją teritoriją aptarnaujančių policijos pareigūnų ir Jūsų santykiais?

Teiginys/ Atsakymas	Taip	Iš dalies	Ne	Nežinau
Pranešu policijai pastebėjęs kažką įtartino gyvenamojoje vietovėje				
Bendradarbiauju su apylinkės inspektorais				
Dalyvauju susitikimuose su policijos pareigūnais				
Dalyvauja „Saugios kaimynystės“ programose				
Padedu policijai būdamas policijos rėmėju				
Kreipiuosi į policiją tik nukentėjęs nuo nusikalstamų veikų ar kitų teisės pažeidimų				
Esu nelinkęs bendradarbiauti su policijos pareigūnais				
Kita (įrašykite)				

14. Prašome, pažymėti „x“ ties kiekvienu teiginiu, susijusiu su saugumo jausmu Jūsų gyvenamojoje vietovėje:

Teiginiai/Variantai	Taip	Iš dalies	Ne
Nebijau vėlai vaikščioti gatvėmis savo gyvenamojoje vietovėje			
Nesijaudinu, palikdamas savo automobilį nesaugojamoje stovėjimo aikštelėje			
Galiu savo vaikus leisti į kiemą vienus			
Grįždamas namo, jaučiuosi saugiai savo laiptinėje, net jeigu joje nedega šviesa			
Nebijau nešiotis su savimi didesnę sumą pinigų			
Nemanau, kad man reikalingas ginklas savigynai			
Aš pasitikiu savo kaimynais			
Mano bute nėra reikalinga signalizacijos sistema			
Kita (įrašykite)			

15. Ar, asmeniškai Jūs, padėtumėte policijai (pažymėkite „x“ ties kiekvienu teiginiu):

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Nežinau	Ne
Patruliuoti gatvėse			
Pranešdami apie nusikalstamas veikas ar teisės pažeidimus			
Būdami liudytoju (liudininku)			
Dalyvaudamas prevencijos programose			
Padėčiau bet koku atveju			
Padėdami užtikrinti saugumą renginių metu			
Teikdami naudingą informaciją			
Kita (įrašykite)			

16. Jeigu atsakėte, jog nepadėtumėte, nurodykite, dėl kokios priežasties (prašome, pasirinkti vieną - svarbiausią priežastį)?

- Dėl laiko trūkumo
- Tai gali būti nesaugu
- Aš vienas (-a) nieko nepakeisiu
- Tai policijos pareigūnų darbas
- Už tai negausiu jokio piniginių atlygio
- Kita (įrašykite) _____

17. Ar esate pakankamai informuotas, kur kreiptis nelaimės, nusikalstamos veikos padarymo atvejais?

- Taip
- Ne
- Nežinau

18. Ar esate skambinęs policijos pasitikėjimo telefonu?

- Taip
- Ne

19. Ar esate davęs kyšį („pavyko susitarti“) policijos pareigūnui, kad išvengtumėte atsakomybės už padarytą nusikalstamą veiką ar teisės pažeidimą?

- Taip
- Ne
- „Pavyko susitarti“, bet kyšio nedaviau

20. Jeigu esate susidūręs su kyšininkavimu policijoje, nurodykite, kokie tai buvo atvejai?

- Esu davęs kyšį, tam, kad išvengčiau atsakomybės
- Policijos pareigūnai siūlė „susitarti“, bet aš atsisakiau ir man buvo paskirta nuobauda
- Policijos pareigūnai man siūlė „susitarti“ ir aš apie tai informavau policiją
- Aš pats (pati) siūliau kyšį policijos pareigūnams, tačiau jie atsisakė
- Kita (įrašykite) _____

21. Iš kurių šaltinių Jūs gaunate daugiausiai informacijos apie policijos darbą?

- Iš nacionalinės televizijos (LRT)
- Iš komercinės televizijos stoties -LTK
- Iš komercinės televizijos stoties - TV3
- Iš kitų (nepaminėtų) komercinių televizijos stočių
- Iš radijo stočių
- Iš spaudos (laikraščių, žurnalų ir pan.)
- Iš interneto
- Iš giminių, draugų, pažįstamų
- Iš viešųjų renginių
- Kita (įrašykite) _____

22. Žemiau pateikiamoje lentelėje, prašome, nurodyti kiekvieno šaltinio pateikiamos informacijos apie policijos veiklą patikimumą pažymėdami „x“ (1-visiškai patikima, 2-nei patikima, nei nepatikima, 3-visiškai nepatikima).

Šaltinis/Patikimumo balas	1	2	3
Nacionalinė televizija (LRT)			
Komercinė televizijos stotis (LTK, TV3, BTV ir kt.)			
Komercinė televizijos stotis			
Kitos (nepaminėtos) komercinės televizijos stotys			
Radijo stotys			
Internetas			
Spauda			
Giminės, draugai, pažįstami			
Viešieji renginiai			
Kita (įrašykite)			

23. Prašome pažymėti, Jūsų manymu, teisingą teiginį, susijusį su žiniasklaidos teikiamos informacijos apie policijos veiklą objektyvumu (pažymėkite „x“ ties kiekvienu teiginiu):

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Iš dalies	Ne
Žiniasklaidos teikiama informacija apie policiją yra be neigiamo išankstinio nusistatymo policijos atžvilgiu			
Policijos darbas aprašomas, parodomas toks koks jis ir yra iš tikrųjų			
Žiniasklaidos atstovai vaikosi sensacijų			
Policijos veiklą žiniasklaida stengiasi „apjuodinti“, parodyti neigiamai			
Kita (įrašykite)			

24. Ar galite policijos pareigūnams priskirti šias savybes (įvertinkite, pažymėdami „x“ kiekvieną savybę):

Savybė/Vertinimas	Dažnai	Kartais	Niekada
Mandagūs			
Dėmesingi			
Profesionalūs			
Sąžiningi			
Tvarkingi			
Kompetentingi			
Etiški			
Kita (įrašykite)			

25. Ar žinote, kokiam apylinkės inspektoriui yra priskiriama Jūsų gyvenamoji vietovė?

Taip, pažįstu jį asmeniškai

Teko apie jį girdėti iš giminaičių, draugų, pažįstamų

Nežinau

26. Ar per pastaruosius 12 mėnesių Jums yra tekę bendrauti su Jūsų gyvenamojoje vietoje dirbančių nepilnamečių reikalų policijos pareigūnu?

Neteko bendrauti

Taip, yra tekę 1 kartą

Bendravau nuo 1 iki 3 kartų

Bendravau 3-5 kartus

Bendravau daugiau nei 5 kartus

27. Jeigu per paskutiniuosius 12 mėnesių Jums nėra tekę bendrauti su apylinkės inspektoriumi, prašome nurodyti, dėl kokių priežasčių?

Neprireikė šio pareigūno paslaugų

Apylinkės inspektorius nerengia susitikimų su seniūnijos atstovais

Apylinkės inspektorius retai lankosi jam priklausančioje teritorijoje

Nesidomiu tuo, kas vyksta mano gyvenamoje teritorijoje

Nežinau

Kita (įrašykite) _____

28. Jeigu per paskutiniuosius 12 mėnesių Jums nėra tekę bendrauti su nepilnamečių reikalų policijos pareigūnu, prašome nurodyti, dėl kokių priežasčių?

Neprireikė šio pareigūno paslaugų

Nepilnamečių reikalų policijos pareigūnas nesilanko mokyklose ir kitose jam priskirtose teritorijose

Nesidomiu tuo, kas vyksta mano gyvenamoje teritorijoje

Nežinau

Kita (įrašykite) _____

29. Kaip Jūs vertinate Jūsų gyvenamąją teritoriją aptarnaujančio komisariato (Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato) veiklą? (Įvertinkite, pažymėdami „x“ prie vieno skaičiaus, 5-reiškia labai gerai, 4-gerai, nei blogai, 3-nei gerai nei blogai, 2-labiau blogai, nei gerai, 1-blogai)

	5	4	3	2	1
Įvertinimas					

30. Jeigu Jūsų gyvenamąją teritoriją aptarnaujančio policijos komisariato (Vilniaus miesto Pirmojo policijos komisariato) veiklą vertinate teigiamai, prašome, pakomentuoti kodėl:

31. Jeigu Jūsų gyvenamąją teritoriją aptarnaujančio policijos komisariato (Vilniaus miesto Pirmojo policijos komisariato) veiklą vertinate neigiamai, prašome, trumpai pakomentuoti kodėl:

32. Ką Jūsų gyvenamąją teritoriją aptarnaujantis policijos komisariatas (Vilniaus miesto pirmasis policijos komisariatas) turėtų įdiegti, pakeisti, pagerinti savo veikloje?

Teiginys/Atsakymo variantas	Taip	Iš dalies	Ne	Nežinau
Daugiau patruliuoti gatvėse				
Daugiau bendradarbiauti su visuomene				
Nuolat atsiskaityti visuomenei už savo veiklą				
Policijos pareigūnai turėtų būti dėmesingesni				
Policijos pareigūnai turėtų būti profesionalesni				
Didesnis dėmesys turėtų būti kreipiamas į gyventojų nuomonę ir poreikius				
Kita (įrašykite)				

33. Kurioje iš Vilniaus miesto seniūnijų Jūs gyvenate?

- Žirmūnų seniūnijoje
- Antakalnio seniūnijoje
- Šnipiškių seniūnijoje
- Verkių seniūnijoje
- Žvėryno seniūnijoje

34. Jūsų lytis:

- Vyras
- Moteris

35. Jūsų amžius:

- 18-25 m.
- 26-30 m
- 31-40 m.
- 41-50 m.
- 51 m. ir daugiau

36. Jūsų išsilavinimas:

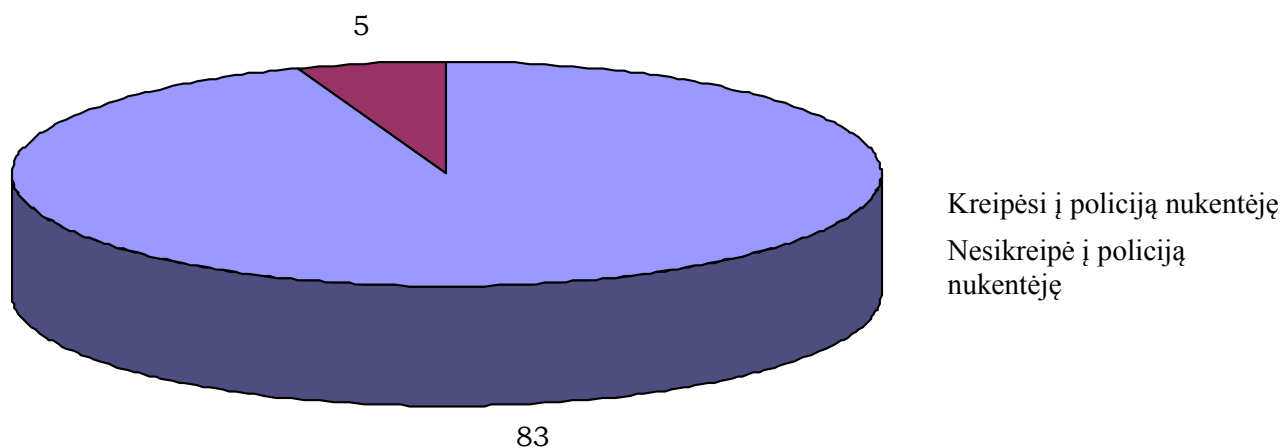
- Pradinis
- Pagrindinis
- Vidurinis
- Profesinis
- Aukštesnysis
- Aukštasis
- Neturiu išsilavinimo

37. Jūsų užsiėmimas, profesija:

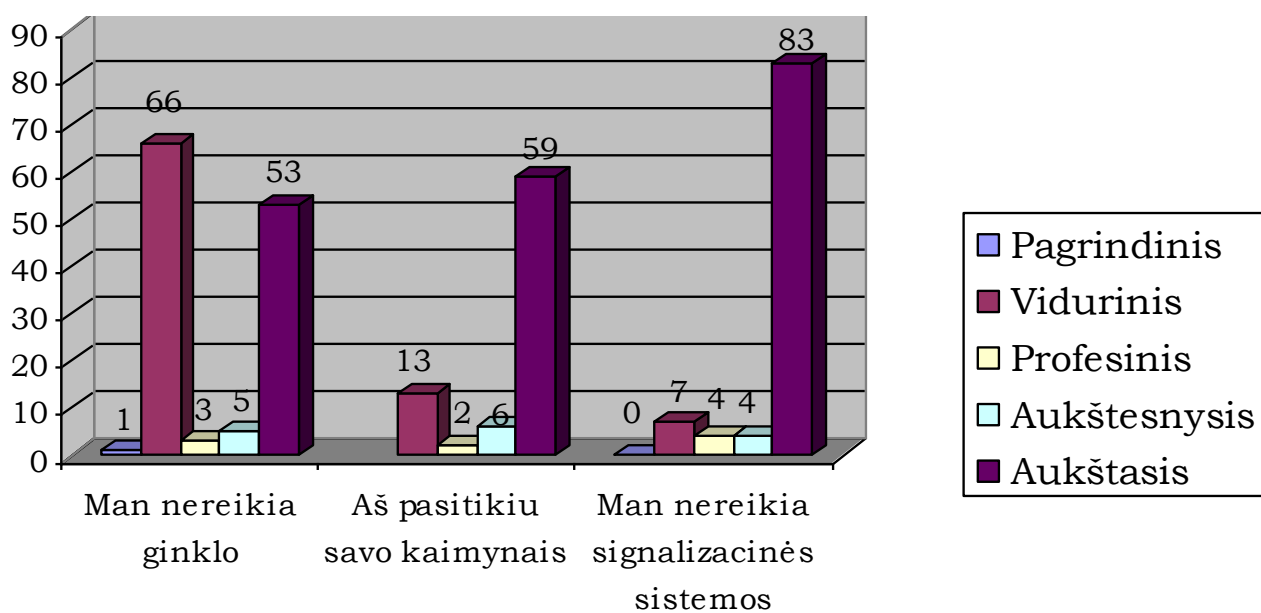
- Valstybės tarnautojas (-a)
- Dirbu privačiame versle
- Turiu savo verslą
- Pensininkas (-ė)
- Studentas (-ė)
- Bedarbis (-ė)
- Kita (įrašykite) _____

Dėkojame už atsakymus!

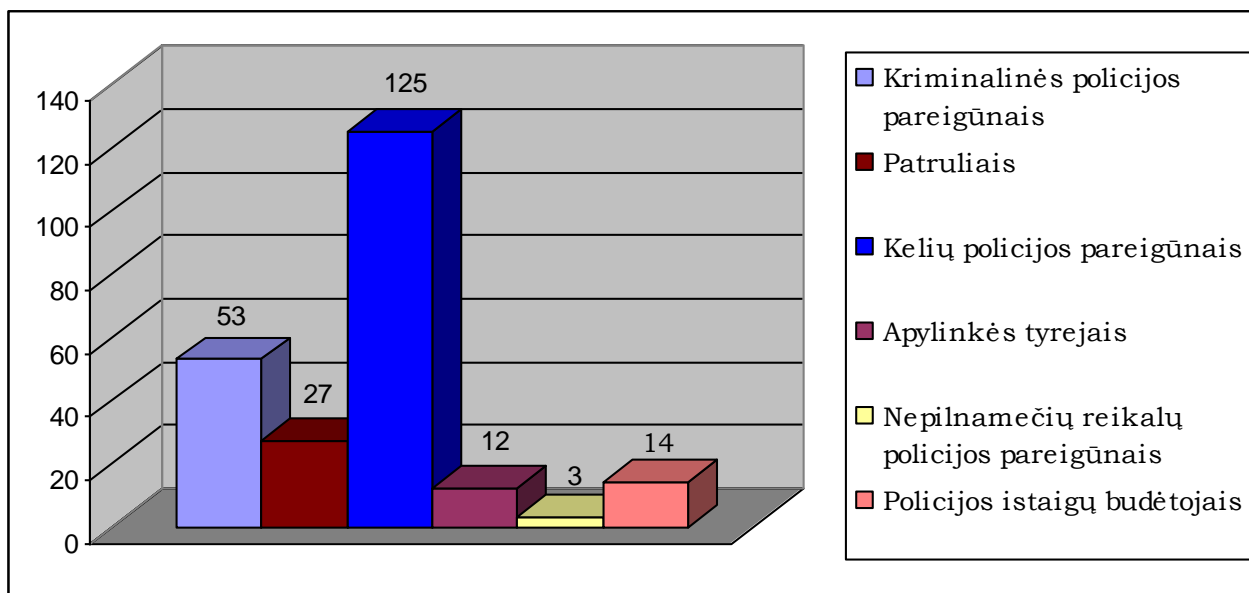
5 PRIEDAS. 2011 m. balandžio-birželio mėnesiais atlikto Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių asmenų nuomonės apie juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklą tyrimo duomenys.

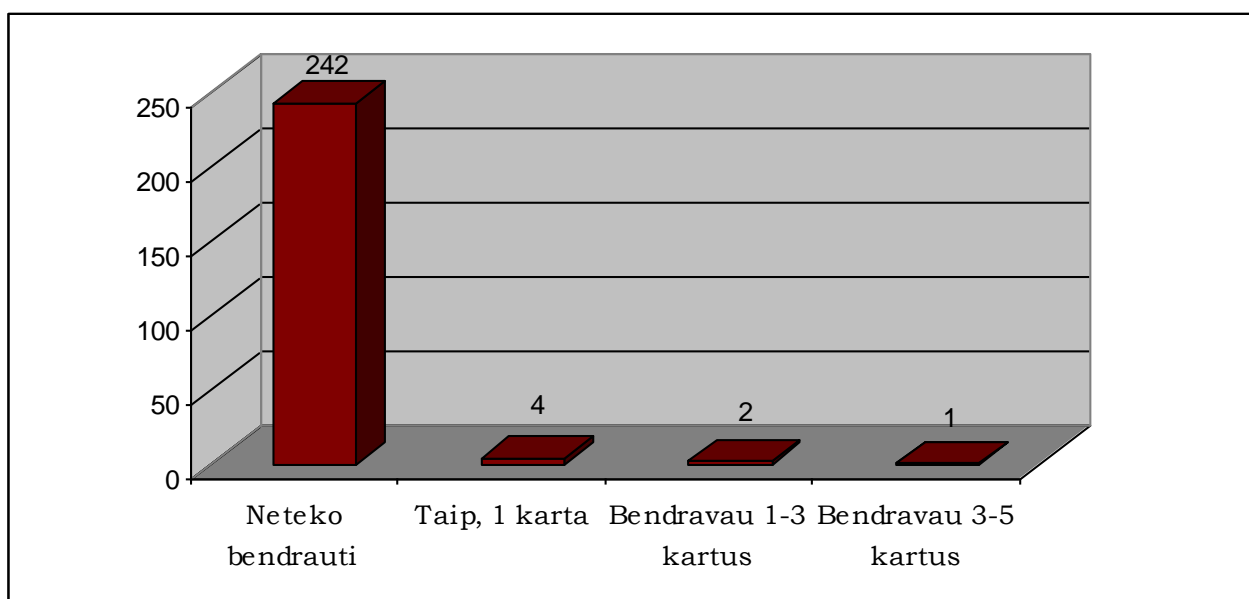
1 pav. Tyrimo duomenys apie asmenis, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų ir dėl to kreipėsi į policiją.

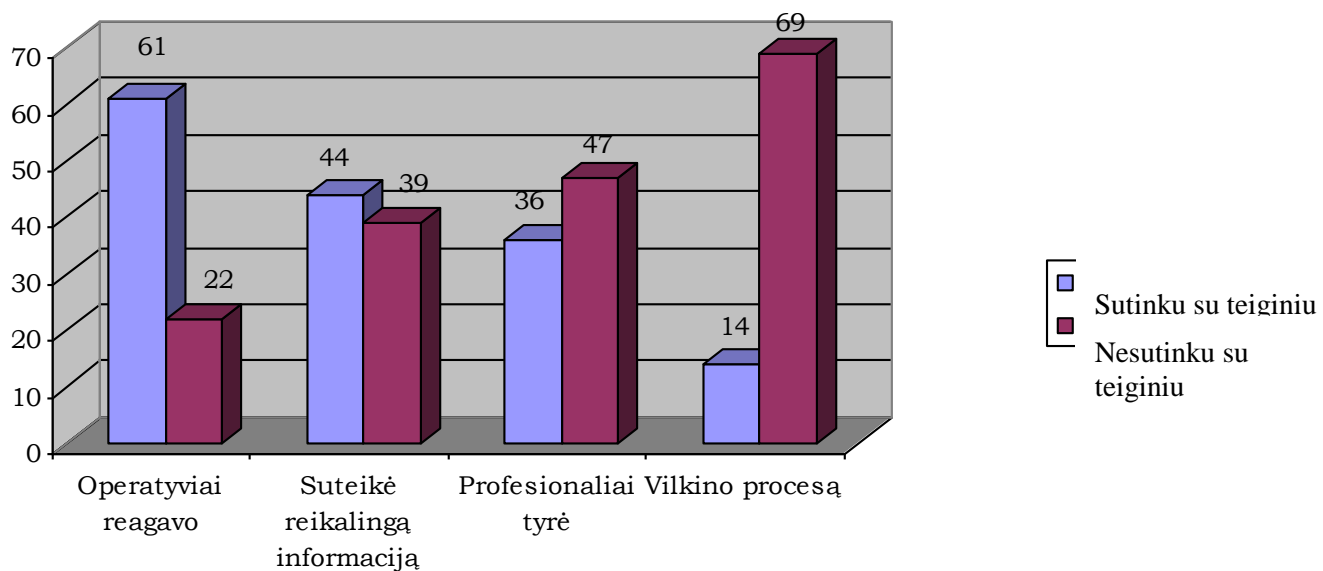
2 pav. Tyrimo duomenys, susiję su Vilniaus miesto aptarnaujamos teritorijos gyventojų saugumo jausmų jų gyvenamojoje vietoje.

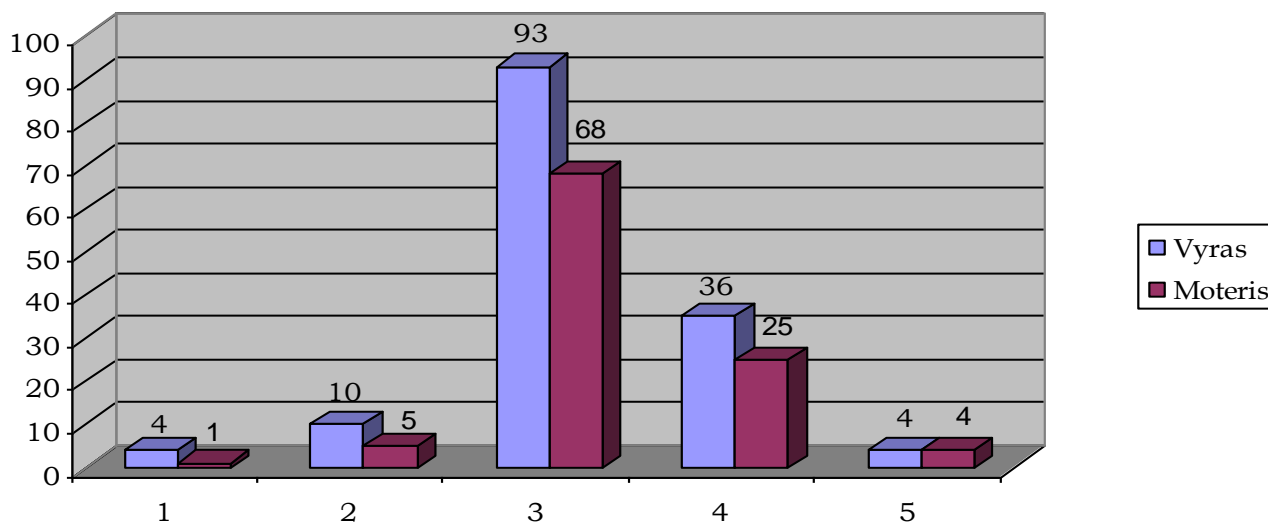
3 pav. Policijos pareigūnai, su kuriais dažniausiai yra tekę susidurti apklaustiems Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamoje teritorijoje gyvenantiems asmenims.

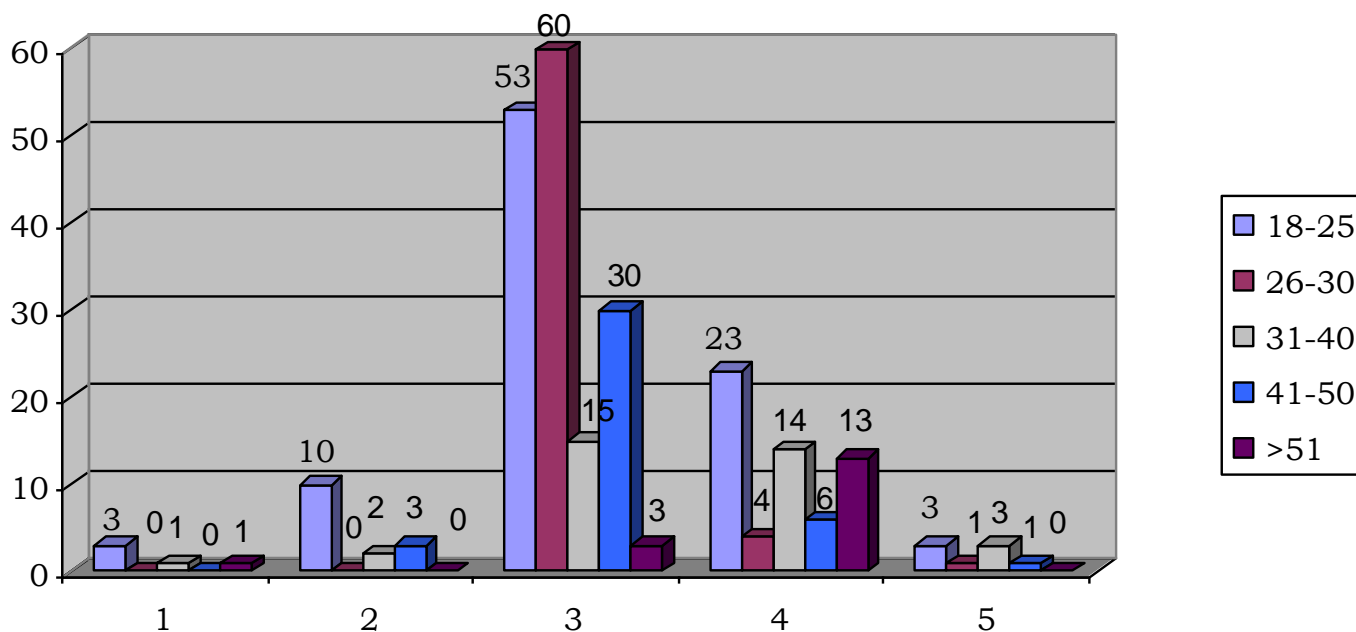
4 pav. Tyrimo duomenys, susiję su bendravimu su nepilnamečių reikalų policijos pareigūnu.

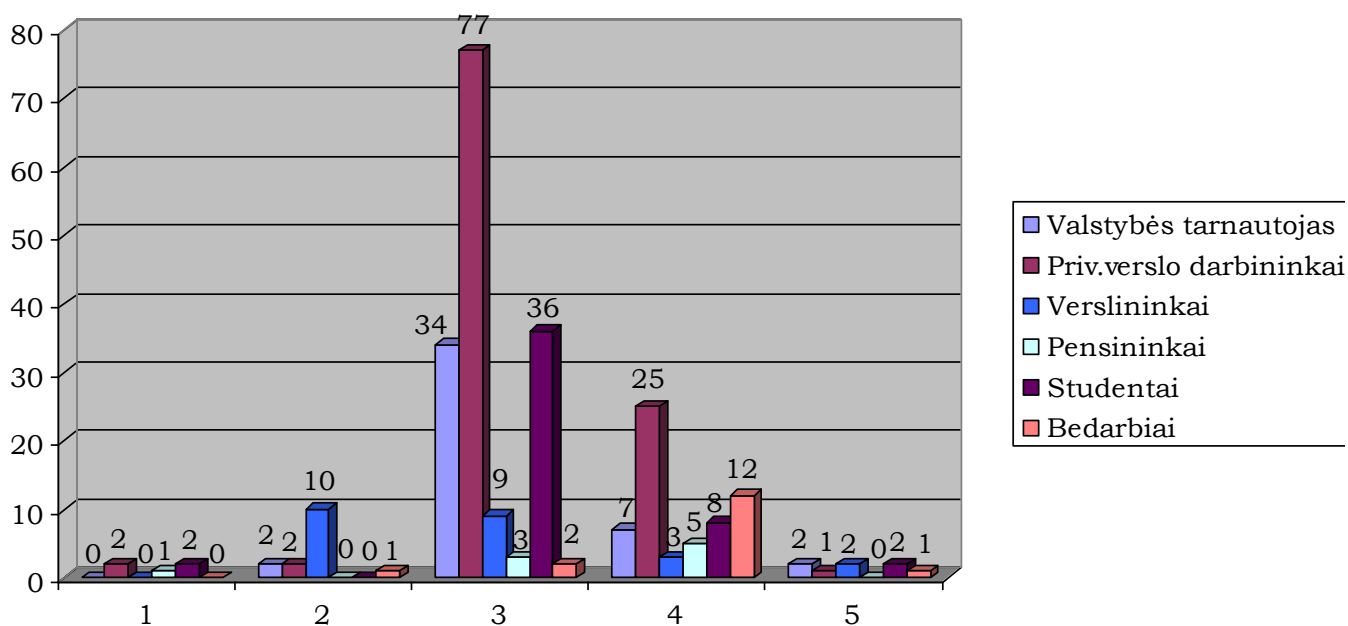
5 pav. Policijos pareigūnų atliktų veiksmų vertinimas, susijęs su pareiškėjų aptarnavimu.

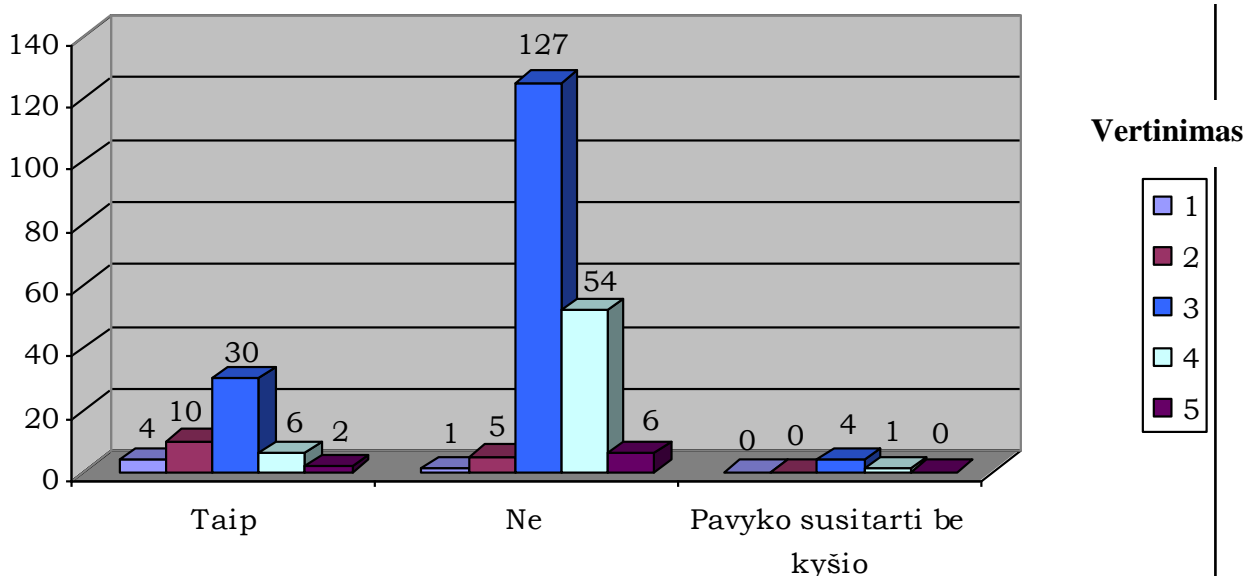
6 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklos vertinimas, pagal jų lytį.

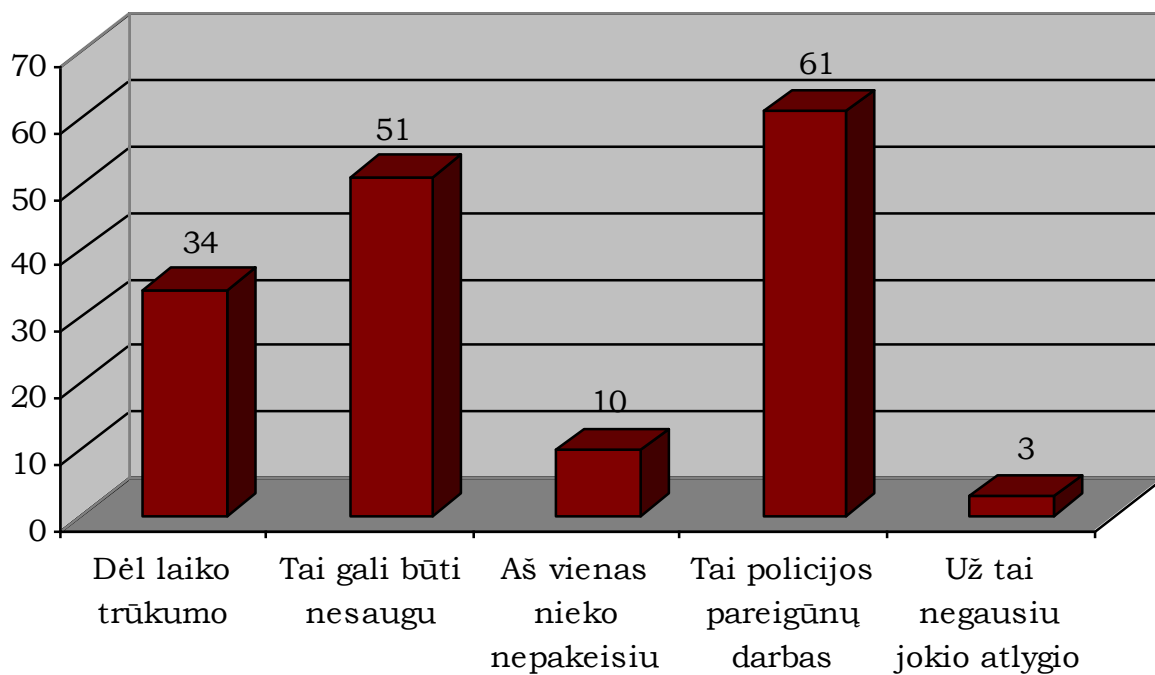
7 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklos vertinimas, pagal jų amžių.

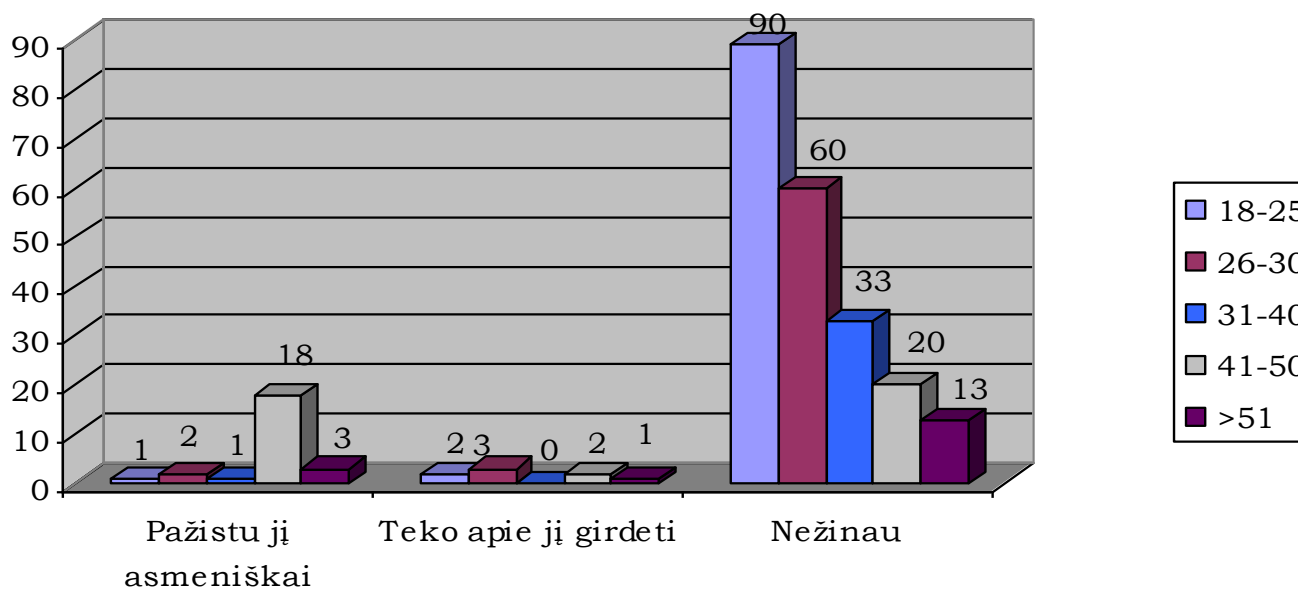
8 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų juos aptarnaujančio policijos komisariato veiklos vertinimas, pagal jų profesiją, užsiėmimą.

9 pav. Nr. 9, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojai, kurie nurodė davę kyšį policijos pareigūnams ir jų policijos darbo vertinimas.

10 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų nurodytos priežastys, dėl kurių jie nepadėtų policijai.

11 pav. Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato aptarnaujamos teritorijos gyventojų žinios apie jų gyvenamąją vietovę aptarnaujantį apylinkės tyrėją (apylinkės inspektorių).